

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI
KLASİK ARKEOLOJİ BİLİM DALI

SEYDİŞEHİR VE CİVAR KÖYLERDEKİ HEYKELTRAŞLIK ESERLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Asuman BALDIRAN

Hazırlayan

Nebile YILDIZ

KONYA- 2004

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

KISALTMALAR VE BİBLİYOGRAFYA

1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Konusu ve Amaç	2
1.2. Çalışmanın Bölümleri ve İzlenen Metod	3
1.3. Yapılan Araştırmalar	4
2. TARİHİ GELİŞİM	7
3. SEYDİŞEHİR VE ÇEVRESİNİN TARİHİ COĞRAFYASI	18
4. BULUNTULAR	38
4.1. Kaya Mezarı	38
4.2. Anı Kaya Kabartması	38
4.3. Ostotekler	39
4.3.1. Gövdeler	39
4.3.2. Kapaklar	40
4.4. Lahitler	40
4.4.1. Girlandlı Lahit	41
4.5. Mezar Steli	42
4.6. Kabartmalı Elemanlar	43
4.6.1. Silah Kabartmaları	43
4.6.2. Üzüm Motifli Kabartmalar	43
4.6.3. Hayvan Figürlü Kabartmalar	44
4.6.4. Mitolojik Konulu Kabartma	44
4.6.5. Ay Motifli Kabartma	44
4.6.6. İşlevi Belli Olmayanlar	45
5. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	46
KATALOG	51
TABLolar	128
LEVHALAR	
HARİTA	

ÖNSÖZ

Çalışmamızın konusu, Lykaonia Bölgesi'nde yer alan ve bugüne kadar ihmal edilen batıda Akseki, doğuda Konya ve Çumra kentleri arasında kalan Seydişehir ve Seydişehir'in kasabalarında, köylerinde bulunan heykeltraşlık eserlerin değerlendirilmesidir. Araştırma bölgesi olarak Seydişehir'in seçilmesindeki amaç, bu şirin ilçede şimdiye kadar detaylı bir araştırmanın yapılmaması ve bu kentin bu konudaki bakirliğidir. Buradan yola çıkarak, Seydişehir'in kasabalarının hepsi ve köylerinin bir kısmı gezilerek elde ettiğimiz malzemeleri Seydişehir hakkında yayınlanan kaynaklarla da destekleyerek buralardaki kalıntılar hakkında bilgilere ulaşmaya çalıştık.

Çalışmalarım sırasında önerdiği sistem ve kaynaklarla yardımcı olan, bilgisi tecrübesi ve güler yüzüyle beni kendisi ile çalışmaya teşvik eden danışmanım Yrd. Doç. Dr. Asuman BALDIRAN'a, İsaoria Bölgesi konusunda tecrübelerinden yararlandığım ve ayrıca kaynak temininde yardımları olan sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Mustafa YILMAZ'a içten teşekkürlerimi sunarım.

Bölgede çıkan Grekçe yazıtların çevirisini yapan Arş. Gör. Tolga ÖZHAN'a, Prof. Dr.Çetin ŞAHİN'e , müzedeki çalışmalarım sırasında gösterdiği yol, önerdiği kaynak ve kaynak temininde yardımcı olan sayın Sırrı ÖZENİR Bey'e, Arkeoloji Müzesi'nde Kazım MERTEK Bey'e, tecrübelerini benimle paylaşan Osman DOĞANAY'a ayrı ayrı teşekkür ederim.

Arazi çalışmalarım sırasında yardımlarını esirgemeyen Seydişehir Kaymakamı Cemil AKSAK Bey'e, araç temini konusunda yardımcı olan Seydişehir Belediye Başkanına ve özellikle de fotoğraf çekimlerinde yardımcı olan Mustafa ATALAY Bey'e, Fehmi ERDEM'e, yine arazi çalışmalarımda beni yalnız bırakmayan dostlarım, Harun ÖZER'e, M. Fatih ÖZÇELİK'e, Ali ÖZÇELİK'e, KİSECİKLİ Mehmet'e, Yücel YILDIZ'a, Murat KARATAĞ'a, Nezihe YILDIZ'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Arazi çalışmalarımız sırasında bir çok güçlükle karşılaştık. Araç bulmada zorlandık. Buna bir de bayan olmanın zorluğu eklenince çalışma ekibimi dostlarımdan oluşan amatörce ama bu işe istekli bir ekiple gerçekleştirdim. Gittiğimiz köy ve kasabalardaki yöre halkının ürkek ama içten ve samimi davranışları tüm bu zorlukları unutturdu. Onlara da teşekkürü bir borç bilirim.

Bu tezin hazırlanmasında maddi ve manevi hiçbir desteğini esirgemeyen ve her zaman yanımda olup, destek olan aileme özellikle de babam Hikmet YILDIZ'a kısacası ışığıyla gücüne güç katan herkese sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Nebile YILDIZ

KONYA-2004

KISALTMALAR VE BİBLİYOGRAFYA

Bibliyografya ve dipnotlarda “Archäologischer Anzeiger 1977” ‘de verilen kısaltmalar esas alınmıştır.

AA	:Archäologischer Anzeiger.
Ahmet Şerif, 1999	:Anadolu’da Tanin I (Haz :M.Ç. Börekçi), 1999.
AJA	:American Journal of Archaeology.
Akarca, 1972	:Akarca, A., Şehir ve Savunma, Ankara, 1972.
Akşit, 1970	:Akşit, O., Roma İmparatorluk Tarihi, (M.S.193-395), İstanbul, 1970.
Akşit, 1976	:Akşit, O., Roma İmparatorluk Tarihi, (M.Ö.27-M.S.192) İstanbul, 1976.
Akurgal, 1955	:Akurgal, E., Phrygische Kunst, Ankara, 1955.
Akurgal, 1961	:Akurgal, E., Die Kunst der Hethiter, München, 1961.
Akurgal, 1988	:Akurgal, E., Anadolu Uygarlıkları, İstanbul, 1988.
Akkuş-Bozyiğit, 2000	:Akkuş, A.-Bozyiğit, B., Çarşamba Çayı Havzasının Fiziki Coğrafyası, S.Ü. Araştırma Fonu Proje No:97/002, Konya, 2000.
Alföldi-Rosenbaum, 1980	:Alföldi-Rosenbaum, E., The Nekropolis of Adrassus (Balabolu) in Rough Cilicia (İsauria), Wien, 1980.
Alp, 1976	:Alp, G., Konya Çevre Araştırmaları 1970, TTTK, VII 537-538, Ankara, 1976.
Alp, 1984	:Alp, G., Konya’da Frig Çağı, Konya, Feyzi Halıcı, Ankara, 1984.
Alp, 1984	:Alp, A., Konya Arkeoloji Müzesindeki Roma Çağı Mezar Stelleri, Konya, Feyzi Halıcı, Ankara, 1984.
AnatSt.	Anatolian Studies.
Angel, 1971	:Angel, J., Early Neolithic Skeletons From Çatalhöyük Demography and Pathology, AnatSt. XXI, Ankara, 1971.
Arık, 1956	:Arık, R.O., Ankara-Konya, Eskişehir-Yazılıkaya Gezileri, Ankara, 1956.
Arrianus, 1945,1-11	:Arriana, Alexandria Anabasis, Çev:H.Örs, İstanbul,1945.

AST	:Araştırma Sonuçları Toplantısı.
Astour, 1965	:Astour, M.C., Hellenosemitica, Leiden, 1965.
Atlan, 1970	:Atlan, S., Roma Tarihinin Ana Hatları I. Kısım Cumhuriyet Devri, İstanbul, 1970.
Bahar, 1991	:Bahar, H., İsaoria Bölgesi Tarihi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 1991.
Bahar, 1995	:Bahar, H., Hititlerden Romalılar'a kadar İsaoria Bölgesi, Konya Çevresi Tarih Araştırmaları 1, Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi, Sayı: 9-10, Konya, 1995.
Bahar, 1998	:Bahar, H., Konya ve Çevresi Yüzey Araştırmaları, AST, Tarsus, 1998.
Bahar, 1999	:Bahar, H., Demirçağında, Konya ve Çevresi, Konya, 1999,
bak.	:Bakınız.
Baldıran-Söğüt	:Baldıran, A.-Söğüt, B., Lykaonia Bölgesinde Kybele Kültü: Beyşehir ve Seydişehir İlçeleri, Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi, Sayı: 14, Konya, 2002.
Bean-Mitford, 1970	:Bean, G. E.-Mitford, T. B., Journeys in Roug Cilicia in 1964-1968, ETAM.3, Wien, 1970.
Belke-Restle, 1984	:Belke, K.-Restle, M., Galatien und Lykaonien, TIB4, Wien, 1984.
Bent, 1890	:Bent, J.T., "Explorations in Cilicia Tracheia" PRGS12, 1890.
Bilgiç, 1948	:Bilgiç, E., Anadolu'nun İlk Tarihi Çağının Anahatlarıyla Rekonstrüksiyonu, DTCFDVI, 471-503, Ankara, 1948.
Bittel, 1986	:Bittel, K., Aus Isaurien, Anadolu Araştırmaları Prof.Dr. U. Bahadır Alkım Hatıra Sayısı, X, İstanbul, 1986.
Bordaz, 1969	:Bordaz, J., The Suberde Excavations, Soutwestern Turkey: An İnterim Report, TürkAD, Sayı: 17/2, (43-71), 1968.

- Bordaz, 1971** :Bordaz, J., A Preliminary Repot of the 1969 Excavations at Erbaba Near Beyşehir, Turkey, TürkAD,XVIII-2, 1971,(59-64).
- Bossert, 1942** :Bossert, H., Anatolian Kunst und Handwork de Antangen bis zim Volligen aufgehen in der Griechhischen Kultur, Berlin, 1942.
- Buckler, Calder, Cox, 1924** :Buckler,W.H.-Calder,W.M-Cox, W.M., “Monuments from iconium. Lykaonia and İsauria”,JRS,14, 1924.
- Calder-Bean, 1958** :Calder, W.M.-Bean, G.E., A.Classical Map at Asia Minor, London, 1958.
- Can, 1990** :Can, E., Konya’da Roma Dönemi Kybele Heykelleri, (Yayınlanmamış Lisans Tezi), Konya, 1990.
- Chaput, 1947** :Chaput, E., Türkiye’de Jeolojik ve Jeomorfojenik Tetkik Seyahatları (Çev: A. Tanoğlu), İstanbul, 1947.
- Cronin, 1902** :Cronin, H.S.,”First report of a Journey in Pisidia, Lykaonia and Pamphilia”, JHS22, 1902, (94-125).
- Davis, 1879** :Davis, E.J., Life in Asiatic Turkey a Journal of Travel in Cilicia (Pediaş and Tracheia), İsauria and Parts of Lycaonia and Cappadocia, London, 1879.
- Diodoros** :Diodoros, Bibliothek Historikhe (Library of History of Diodoros Sicily), Çev: C.H. Oldfather (LOEB), London, 1953.
- Doğanay, 2003** :Doğanay, O., Germanikopolis (Ermenek) Çevresinin Tarihi Coğrafyası ve Eserleri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 2003.
- Durugönül, 1989** :Durugönül, S., Die Felsreliefs im Rauhen Kilikien, BAR Int.Ser.S.5II, Oxford, 1989.
- Dülgerler, 1984** :Dülgerler, O. N., Konya’nın Dünü ve Bugünü, Konya, Feyzi Halıcı, Ankara, 1984.
- Ercenk, 1986** :Ercenk, G., Pamphylia Bölgesi Antik Yol Ağı, Antalya, 1986.
- Erzen, 1940** :Erzen, A., Kilikien bis zum Ende der Perserherrschaft, Leipzig, 1940.

- Esin, 1979** :Esin, U., İlk Üretimciliğe Geçiş Evresinde Anadolu ve Günetdoğu Avrupa (Doğal Çevre Sorunu), İstanbul, 1979.
- Farrand, 1964** :Farrand, W.R., Geology and Physography of the Beyşehir-Suğla Depression Western Taurus Lake District, Turkey, TürkAD.XII-1, 1964.
- Fıratlı, 1965** :Fıratlı, N., İstanbul'un Yunan ve Roma Mezar Stelleri, Belleten, XXX, 263-319, Ankara, 1965.
- Forrer, 1926** :Forrer, E., Forschungen, I-II, Berlin.
- French-Mitchell, 1977** :French, D.H.-Mitchell, S., Roma İmparatorluğunun İlk Devirlerinde Pisidia'da Yollar ve Ulaşım, TürkAD.XXIV-1, Ankara, 1977.
- French, 1980** :French, D., The Roman Road-Sistem of Asia Minor, ANRWII, 7.2., Berlin, 1980.
- Fuchs, 1993** :Fuchs, W., Die Skulptur der Griechen, 1993.
- Goetze, 1928** :Goetze, A., Madduwattaš (MVAeG XXXII), Leipzig, 1928.
- Hall, 1959** :Hall, A.S., The Site of Mistheia, AnatSt.IX, Ankara, 1959.
- Hall, 1968** :Hall, A.S., Notes and İnscriptions from Eastern Pisidia, AnatSt.XVIII, (57-92), 1968.
- Hall, 1972** :Hall, A.S., Valerius Valentinianus, Praeses of İsauria, AnatSt.XXXII, (211-216), 1972.
- Hamilton, 1842** :Hamilton, W.J., Researches in Asia Minor, Pontus and Armenia; with some Account of their Antiquites and Geology,II, London, 1842.
- Hardie, 1912** :Hardie, M.M., The Shrine of Men Askaenos at Pisidian Antioch, JHS,32, (108-131), 1912.
- Haspels, 1971** :Haspels, C.H., The Highlands of Phrygia Sites and Monuments, New Jersey, 1971.
- İzбірak, 1986** :İzбірak, R., Coğrafya Terimleri Sözlüğü, İstanbul, 1986.
- JHS** :The Journal of Hellenic Studies.
- Jones, 1971** :Jones, A.H.M., The Cities of The Eastern Roman Provinces, Oxford, 1971.

- Jüthner vd.,1903** :Jüthner, J.-Knoll, F.- Patsch, KSwoboda,H., Vorläufiger Bericht Über eine Archäologische Expedition nach Kleinasien Unternommenim Auftrage der Gesellschaft zur Förderung Deutscher Wissenschaft, Kunst und Literater in Böhmen, Prag, 1903.
- Karagöz, 1984** :Karagöz, Ş., Anadolu Mezar Stelleri Arkaik-Greko Pers Hellenistik Roma-Bizans Çağları, İstanbul, 1984.
- Karauğuz, 2000** :Karauğuz, G., Arkeolojik ve Filolojik Belgeler Işığında M.Ö.2.binde Orta Anadolu'nun Güney Kesimi (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 2000.
- Keklikoğlu, 2003** :Keklikoğlu, A.A., Lagina Hekate Tapınağı Cella Sondajında Bulunan Sikkelerin Arkeolojik Açıdan Değerlendirilmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 2003.
- Kınal, 1953** :Kınal, F., Géographie et l'Histoire des Pays d'Arzawa, Ankara, 1953.
- Koch, 2001** :Koch, G., Roma İmparatorluk Dönemi Lahitleri, (Çev:Z.Z İlkelen), İstanbul, 2001.
- Koşay, 1968** :Koşay, H.Z., Kilikya Tarihi, Belleten, 125-128, 1968, 297.
- Kökten, 1958** :Kökten, K., Tarsus-Antalya Arası Sahil Şeridi Üzerinde Antalya Bölgesinde Yapılan Tarih Öncesi Araştırmalar Hakkında, TürkAD, 8, 1958.
- Kurt, 2001** :Kurt, M., Eskiçağda Göksu (Kalykadnos) Havzası, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 2001.
- Laroche, 1966** :Laroche, E., Les Noms de Hittites, Paris, 1966.
- Levick, 1967** :Levick, B., Roman Colonies in Southern Asia Minor, Oxford, 1967.
- Linfert, 1976** :Linfert, A., Kunstzentrum Hellenischer Zeit, 1976.
- Llyod, 1989** :Llyod, S., Türkiye'nin Tarihi, Ankara, 1989.
- Luckenbill, 1968** :Luckenbill, D.D., Ancient Records of the Assyria and Babylonia, Historical Record of Assyria from the Earliest Times to Sargon, Vol:I, New York, 1968.

Magie, 1950	:Magie, D.,Roman Rule in Asia Minor, I-II, Princeton, 1950.
MAMA	:Monumenta Asiae Minoris Antiqua. London-Manchester 1928-1962.
Mansel, 1966	:Mansel, A.M., Side’de Bulunan Silah Kabartmaları, Belleten XXX, 1966.
Mclean, 2002	:Mclean, B.H., Greek and Latin Inscriptions In The Konya Archaeological Museum, Ankara, 2002.
Mellart, 1954	:Mellart, J., Preliminary Report on a Survey of Pre-Classical Remains in Southern Turkey, AnatSt. IV, 1954.
Mellart, 1958	:Mellaart, J., Second, Millerium Pottery From the Konya Plain and Neighbourhood, Belleten, XXII, 87, 1958.
Mellart, 1961	:Mellaart, J., Early Cultures of the South Anatoliau Plateau, AnatSt. XI, 1961, (47-161).
Mellart, 1962	:Mellart, J., The Late Bronze Apc Mosuments of Eflatun Pınar and Fasıllar Near Beyşehir, AnatSt. XII, 1962.
Mellaart, 1963	:Mellaart, J., Early Cultures of the Soutt, Anatolian Plateau II, AnatSt. XIII, 1963.
Mellaart, 1964	:Mellaart, J.,Excavations at Çatalhöyük 1963, AnatSt. XIV, 1964.
Mellaart, 2001	:Mellaart, J., Çatalhöyük (Anadolu’da Bir Neolitik Kat), Çev: G.B.Yazıcıoğlu, İstanbul, 2001.
Ormerod, 1951	:Ormerod, H.A., On Cilician Pianey, CAH IX, 1951, 355vd.
Ostrogorsky, 1977	:Ostrogorsky, G., Histoire de l’État Byzantin, Paris,1977.
Önder, 1986	:Önder,M., Seydişehir Tarihi, Ankara, 1986.
Özgan, 2003	:Özgan, R., Die kaiserzeitlichen Sarkophage in Konya und Umgebung, Bonn, 2003.
Özlü, 1994	:Özlü, İ., Klasik Çağda Lykaonia Bölgesi’nin Tarihi Coğrafyası, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 1994.
Özsait, 1980	:Özsait, M., İlkçağ Tarihinde Pisidya, İstanbul, 1980.
Özsait, 1985	:Özsait, M., Hellenistik ve Roma Döneminde Pisidia Tarihi, İstanbul, 1985.

Pfulh-Möbius,1979	:Pfulh, E.-Möbius. H., Die Ostgriechischen Grabreliefs I-II,1977, 1979.
Ramsay, 1890	:Ramsay, W.M., The Historical Georaphy of Asia Minor, London, 1890.
Ramsay, 1902-1903	:Ramsay, W.m., Pisidia and The Lycanion Frontier, ABSA9, (1902-1903).
Ramsay, 1904	:Ramsay, A.M., TheEarly, Christian Art of İsauro Nova, JHS, 24, 260-292, 1904.
Ramsay, 1906	:Ramsay, A.M., “İsaurian and East Phrygian Art” and “Report on Exploration in Phrygia and Lykaonia”, in Stud.İn the Hist. And Art of the East. Prov. of the Roman Emp., 3-92, Aberdeen, 1906.
Ramsay, 1960	:Ramsay, W.M., Anadolu’nun Tarihi Coğrafyası, (Çev:M. Pektaş), İstanbul, 1960.
res.	:Resim.
Rodenwalt, 1933	:Rodenwalt, G., Griechische Reliefs aus Lykien, 1933.
Saraçoğlu, 1990	:Saraçoğlu, H., Bitki Örtüsü, Akarsular ve Göller, İstanbul, 1990.
Sayme, 1948	:Sayme, R., Toroslar’ın Muntazam İşgali, TTK, III, 570-575, Ankara, 1948.
Scarborough, 1991	:Scarborough, Y.E., The Funerary Monuments of Cilicia Tracheia, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Cornell, 1991.
Scarborough, 1995	:Scarborough, Y.E., 1994 İsauro Yüzey Araştırması, AST,XIII-1, 339-355, 1995.
Scarborough, 1998	:Scarborough, Y.E., Dağlık Kilikia-Lamotis Mezarları, Olba 1, 1998.
Sevin, 2001	:Sevin, V., Anadolu’nun tarihi Coğrafyası, Ankara, 2001.
Siecke, 1909	:Siecke, E., Götterattribute und Sogenannte Symbole, 1909.
Solecki, 1964	:Solecki, R.S., An Archaeological Reconnaissance in the Beyşehir- Suğla Area of South Western Turkey, TürkAD,XIII-1, 129-140, 1961.
Sterret, 1888	:Sterret, J.R.S., The Wolfe Expedition to Asia Minor, III, Boston, 1888.

Swoboda-Keil-Knoll, 1935	:Swoboda,H.-Keil, J.-Knoll, F., Denkmäler aus Lykaonien , Pamphylien und İsauren, Wien, 1935.
Şahin, 2000	:Şahin, M., Miletopolis Kökenli Figürlü Mezar Stelleri ve Adak Levhaları, Ankara, 2000.
Taşlıalan, 1999	:Taşlıalan, M., Pisidia Antiocheiası'nın Tarihçesi, 2.Uluslararası Pisidia Antiocheiası Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Isparta, 1999.
Temizer, 1984	:Temizer, R.,İlgın Yalburt Yaylası Hitit Anıtı, Konya Feyzi Halıcı, Ankara, 1984.
Ten Cate, 1965	:Cate, H.T., The Luwion Population Groups of Lycia and Cilicia Aspera, During the Hellenistik Period, Leiden, 1965.
Texier, 2002	:Texier, C., Küçük Asya Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi, II, Çev:Ali Suat, Ankara, 2002.
Tırpan 1984	:Tırpan, A.A., Çatalhöyük, Konya, Feyzi Halıcı, Ankara, 1984.
Tırpan, 1990	:Tırpan., A.A., Kilikya Tracheia'da Poligonal Taş Örgülü Duvarlar, TTK XI, 405-424, Ankara, 1990.
Totaysalgır, 1937	:Toyaysalgır, G., Konya'da Eski İzer Aramalarından, Konya, 1937.
TTKY	:Türk Tarih Kurumu Yayını.
TürkAD	:Türk Arkeoloji Dergisi.
Uysal, 1992	:Uysal, A., Seydişehir (Konya) Boksit yataklarının Ekonomik Değeri ve Bölgenin Jeomorfolojisi ile İlgili Özellikler, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 1992.
Üçer-Koman, 1945	:Üçer, S.-Koman, M.M., Konya İli Köy ve Yer Adları Üzerine Bir Deneme, Konya, 1945.
vd.	:ve devamı.
Waelkens,1982	:Waelkens, M., Dokimeion, Die Werkstatt der Repräsentativen Kleinasiatischen Sarkophage. AF11,1982.
Waelkens, 1986	:Waelkens, M., Die Kleinasiatische Türsteine, Mainz, 1986.

- Wiegartz, 1965** :Wiegartz, H., Kleinasiatiscche Säulensarkophage, Ist Forsch.26, 1965.
- Winter, 1971** :Winter, F.E., Grek Fortifications, Toronto, 1971.
- Wujewski, 1991** :Wujewski, T., Anatolian Sepulchral Stelae in Roman Times, Ponzań, 1991.
- Yılmaz, 1990** :Yılmaz, M., Bozkır ve Çevresinin Tarihi Coğrafyası (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 1990.
- Yılmaz, 1990a** :Yılmaz, M., İsauria Bölgesi Yüzey Araştırması, S.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi, 5, 235-246.
- Yılmaz, 1995** :Yılmaz, M., Heykeltraşlık Açısından İsauria Bölgesi Figürlü Mezar Anıtları (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 1995.
- Yılmaz, 1999** :Yılmaz, M., Mezar Steli Betimlemelerine Göre İsauria Bölgesinde Bağcılık ve Bağbozumu Şenlikleri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi ,4, 362-381, Konya, 1999.
- yy** :yüzyıl
- Zoroğlu, 1981** :Zoroğlu, L., Kültepe’de Bulunan Hellenistik Çağa ait Bir Amphora, S.Ü. Edebiyat Fakültesi Dergisi, 1, 240-251, Konya, 1981.
- Zoroğlu, 1988** :Zoroğlu, L., Doğu Dağlık Kilikia 1987 Yılı Araştırmaları, 393-397, VI. AST, Ankara, 1988.
- Zoroğlu, 1984** :Zoroğlu, L., Konya Adının Kaynağı Hakkında Dökümanlar, Konya, Haz: Feyzi Halıcı, Ankara, 1984.
- Zoroğlu, 1994** :Levent, L., Cilicia Tracheia in the Iron Age: The Khilakku Problem, 301-309, Anatolian Iron Ages 3, (The British Institute of Archaeology at Ankara, Monography no:16), 1994.
- Zozimos, 1** :Zozimos, Historia Nova, Ed. 1. Mendelsshon, Leipzig, 1887.

Katalog’da Kullanılan Kısaltmalar

GL	:Giriantlı Lahit
Gen	:Genişlik
L	:Lahit Gövdesi
LK	:Lahit Kapağı
KA	:Anı Kaya Kabartması
Kal	:Kalınlık
KM	: Kaya Mezarı
MPA	:Ay Kabartmalı Motifler
MPH	:Hayvan Figürlü Motifler
MPM	:Mitoloji Konulu Kabartma
MPS	:Silah Kabartmaları
MPÜ	:Üzüm Kabartmalı Motifler
MSL	:Mezar Steli
OG	:Ostotek Gövdesi
OK	:Ostotek Kapağı
Yük	:Yükseklik
X	:İşlevi Belli Olmayan Kabartmalar

1. GİRİŞ

Çalışma alanımızı, doğuda Kapadokia, batıda Pisidia, kuzeyde Phrygia, güneyde İsauria ve Kilikia bölgelerinin arasında kalan Lykaonia Bölgesi kapsamaktadır; ama bölge sınırlarının çok geniş olması ve çevresindeki diğer merkezlerin¹ incelenmiş olması, bizi daha önce detaylı bir araştırmanın yapılmadığı bakir bir alan olan Seydişehir'e yönlendirdi.

Seydişehir, günümüzde Konya ve Antalya il sınırlarının arasında kalan Konya iline bağlı bir ilçedir.² Antik çağda Seydişehir'i Pisidia, Pamphylia, Lykaonia, İsauria, Kilikia ve Galatia Eyaletleri arasında görmekteyiz. Özellikle Roma İmparatorluk Çağı'nda siyasi düşünceler doğrultusunda eyalet sınırları sürekli olarak değiştirilmiştir.³

Xenophon, Phrygia'nın son kenti olarak İkonion'u (Konya)⁴ gösterir.⁵

Dana'ya (Niğde civarındaki Kilesihisar – Kappadokia şehri) kadar uzandığını söyler. Bölgenin Kilikia'nın kuzeyinde yer aldığını ve burada bağımsız dağlıların yaşadığını belirtir.⁶

Burada çalışma alanımıza ışık tutması bakımından, çalışma alanımızı içine alan Lykaonia Bölgesi'nin coğrafyasına değinmek istiyorum. Antik yazarlardan Strabon, bölgenin şehirlerini ve sınırlarını belirlemek yerine batısı Phrygia, doğusu Kappadokia, kuzeyi Galatia, güneyi Toroslarla çevrili bölgedir diye söz ederek, sadece komşu bölgelerden bahsetmektedir.⁷ İsauria Bölgesi'nin bazı şehirlerini Lykaonia Bölgesi içinde göstermesine rağmen, bölgeyi ilk defa Strabon sınırlamıştır diyebiliriz.⁸ Antik kaynaklar içinde, şehir sayısını da belirtmesi açısından bölge hakkındaki en iyi tanımlamayı Plinius belirtmektedir.⁹ Plinius, (Tetrahia ex Lykaonia Prensliği'nden) bahsederken İkonion başta olmak üzere Toroslardaki Thebase ve Galatia ile Kapadokia hududundaki Hyde'yi de içine alan on dört şehirden söz eder. Plinius'un tanımladığı eyalet sistemi (Tetrahia ex Lykaonia) İ.S.I.ve II. Yüzyıl'da Galatia ve Lykaonia bir eyalet kabul edilirken, Bizans döneminde bu bölgeler

¹ Seydişehir'in kuzeyinde yer alan Beyşehir, doğusundaki Çatalhöyük, güneyindeki Bozkır araştırmacılar tarafından incelenmiştir. Beyşehir için bak. Hall, Anat.St. IX, 1959, 120vd. Bordaz, TürkAD. XVII-2, 1969, 39-44; Balıran – Söğüt, 2000, 1vd. ;Swoboda –Keil –Knoll, 1935, 40vd. ;Çatalhöyük için bak. Mellaart, Anat.St. XIV, 1964, Angel, Anat.St, 1971,21. ;Tırpan, 1984, 1vd. ;Mellaart, 2001. ;Bozkır İçin bak. Yılmaz, 1990 -1995. ;Bahar,1991. ;Hamilton, 1842, 336. ;Davis, 1879, 404. ;Swoboda –Keil –Knoll, 1935, 119vd.

² Seydişehir, köy ve kasabalarının isimleri, bölgenin coğrafyası aşağıda daha detaylı ele alınacaktır.

³ Strabon, XII, 569vd. ;Sevin, 2001, 152vd. ;Özsait, 1980, 55vd.

⁴ Konya adının kaynağı hakkında geniş bilgi için bak. Zoroğlu, 1984, 137vd. ;Dülgerler, 1984, 9vd.

⁵ Xenophon, Anabasis, 17.

⁶ Xenophon, Anabasis, 17. (Xenophon, burada, İkonion'a geldikten sonra, Lykaonia (bak. Ruge, RE, X, Lykaonia 2, 2254) içinde beş gün boyunca ilerlediklerini bu sırada Kilikia kraliçesinin Menon ve askerleri eşliğinde en kısa yoldan ülkesine gönderildiğinden söz eder.)

⁷ Strabon, XII, 11,10.

⁸ Strabon, XII, 1.

Galatia I, Galatia II (Galatia Salutaris veya Galatia Salutaria) ve Lykaonia bölgelerine ayrılmıştır.¹⁰ Bu üç eyaletin sınırları (Galatia I, Galatia II ve Lykaonia) kuzeyde Patnos dağlarına, güneyde Toros dağlarına, batıda yukarıda üst ve orta Sakarya nehirlerinden başlayarak, aşağıda Beyşehir Gölüne, doğuda yukarıda Kızılırmak'ın (Halys) ilerisinden aşağıda Tuz Gölüne (Tatta Limme) ve Lykaonia Ovası'nın doğusuna kadar uzanmaktaydı.¹¹

Lykaonia Bölgesi'nin sınırları hakkında en geniş bilgiyi Belke –Restle vermektedir. Lykaonia'nın İsaoria Bölgesi ile olan güney sınırını genelde Toroslar'ın sırtı izliyordu. Toroslar'ın kuzey sırtını Bozkır'a kadar izleyip , Suğla (Trogitis) Gölü'nü dolanıp, Giden Gelmez Dağı'na (Geyik Dağları) ulaşıyordu. Lykaonia'nın Pamphyliya ve Pisidia bölgeleriyle olan batı sınırını, Geyik ve Küpe dağlarını izleyerek Lykaonia sınırındaki Vasada ve Amblada şehirlerini geçip Beyşehir (Karalis) Gölü'nün güney kıyısına kadar devam ediyordu. Pisidia ile Lykaonia'nın sınırı Beyşehir Gölü'nün kıyısındaki Kuşluca köyünden Eflatun Pınar'ın kuzeyi arasında uzanmaktaydı.¹²

1.1. Çalışmanın Konusu ve Amaç

Çalışmanın konusu, yukarıda sınırlarını genel hatlarıyla belirlemeye çalıştığımız Lykaonia Bölgesi'nde, Küpe Dağları'nın eteklerinde yer alan kuzeydoğudan Konya, batıdan Akseki, güneyden Bozkır, Yalılıyük, Ahırlı ilçeleriyle, doğudan Akören, kuzeyden Beyşehir ilçesi ile çevrili Seydişehir ve Seydişehir'in köylerinde, kasabalarında yer alan heykeltıraşlık eserlerin incelenmesidir. Bölgede bulunan antik kentlerin, konumuzu kapsayan materyallerin ve bölgeden Konyadaki müzelere getirilen heykeltıraşlık eserlerin birlikte değerlendirilmesi ile bölgenin ve bölge sanatının Lykaonia Bölgesi içinde yerini tesbit etmektir.

Konu kapsamı içerisinde, çalışma alanında bulunan ve kaynaklara kısa kısa bilgiler halinde geçen heykeltıraşlık eserleri barındıran antik yerleşim merkezleri ele alınacaktır. Yakın bölgelerde yapılan heykeltıraşlık çalışmalar incelenip, karşılaştırılacak ve değerlendirmeler yapılacaktır. Çalışma yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olan kültürel değerlerin tesbit edilmesi ve envanterlenmesi ile materyallerin bir arada toplanıp ana hatlarıyla değerlendirilmesini içerir.

Amacımız bugüne kadar güneyden Bozkır(Leontopolis) ve Suğla Gölü'ne(Trogitis) kadar, doğuda Çumra, Konya(İconium), kuzeyde Beyşehir'e kadar

⁹ Plinius, Naturai History V., 95.

¹⁰ Özlü, 1994, 2.

¹¹ Belke – Restle, 1984, 39.

¹² Belke –Restle, 1984, 40-42.

incelenen ve eserleri envanterlenen, bölgenin ihmal edilen şehrinin(Seydişehir) antik kalıntılar alanını, antik kentlerini belirlemek, mevcut kalıntıları tamamen yok olmadan inceleyip, envanterlemektir. Bu amaç doğrultusunda ilk önce söz konusu bölgede bulabildiğimiz malzemeleri, ayrıca bölgede konumuzun kapsamına giren, çeşitli yollarla müzelere gelen eserleri tek tek incelemeyi uygun bulduk.

1.2. Çalışmanın Bölümleri ve İzlenen Metod

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır.Giriş kısmında antik yazarlar ışığında, bölgenin antik coğrafi sınırlarının nereleri kapsadığını belirledik. Sonra, çalışmamızın konusunun neyi kapsadığını ve amacımızın ne olduğunu belirttik. Giriş kısmında çalışmamızın bölümlerini ve bu bölümleri oluştururken izlediğimiz yöntemler hakkında bilgi verdik. Giriş bölümünde son olarak da çalışma alanımızda doğrudan veya dolaylı olarak bilgi veren antik ve modern kaynakları kronolojik sıraya uygun bir biçimde vermeye çalıştık.

II. aşama da ise, çalışma alanımızın tarihi gelişimi anlamak için, çalışma alanımızı kapsayan Lykaonia Bölgesi'nin tarihi ve tarihi gelişimini vermeye çalıştık.

Tarihi Coğrafya başlığı altındaki III. Bölümde de, öncelikle de bölgenin dağları, ovaları, gölleri, ırmakları, iklimi hakkında kısa kısa bilgiler verilmiştir, daha sonra sınırlarını belirlediğimiz çalışma alanımızda inceleyip araştırdığımız tesbit ettiğimiz yerleşim birimleri biliniyorsa antik adıyla, bilinmiyorsa modern adıyla alfabetik bir sıraya konularak tek tek incelenmiştir.

IV. bölümde, ele aldığımız figürlü mezar anıtlarını bir karışıklığa meydan vermemek için Buluntular başlığını, Kaya Mezarı, Ana Kaya Kabartması,Ostotekler, Ostotek kapakları, Lahitler, Mezar Stelleri ve Kabartmalı Elemanlar diye alt başlıklar altında topladık. Ele aldığımız eserlerin Anadolu'da ve Anadolu dışında benzer örneklerini tesbit etmeye çalıştık.

Katalog Bölümümüzde ise, buluntular başlığı altında topladığımız eserleri, yaptığımız gruplamayı esas alarak tanımlayacak, özelliklerini belirtecek ve ölçüleri hakkında bilgi vereceğiz. Bununla birlikte okunabilen yazıtlar irdelenecek ve tercümelerini vermeye çalışacağız.

Çalışma, Levhalar Bölümü ile sona erecektir.Burada Katalog Bölümünde yer alan eserlerin fotoğraflarına yer verilecektir.

Yapılan çalışma ile Seydişehir ve civar köylerdeki figürlü mezar anıtları toplu bir değerlendirme ve envanterleme çalışması ile kayıtlara geçirildi.

1.3. Yapılan Araştırmalar

Kaynakların ışığı altında, İsauria Bölgesini gezen ilk araştırmacılarından Hamilton,¹³ 1836 yılında İsauria Bölgesi'ni gezmiş ve bugünkü Zengibar Kale'nin İsauria olduğunu tesbit edilmiştir. Bir Jeolog olan Hamilton Suğla (Trogitis) Gölünde'de incelemelerde bulunmuştur.

1830'lu yıllarda Fransız Ch. Texier,¹⁴ Anadolu gezisi dahilinde Lykaonia Bölgesini dolaşmış ve kentlerden genel olarak söz etmiştir. Beyşehir Gölüyle, Seydişehir Gölünün adlarını karıştırmış Beyşehir Gölü için eski Trogitis diye bahsederken, Seydişehir Gölü içinde Karalitıs diye bahsetmiştir.¹⁵

1890'lı yıllarda Ramsay,¹⁶ Anadolu gezisinde Lykaonia Bölgesinde de dolaşmış ve Seydişehirde de araştırmalar yapmıştır. Bu arada Ramsay, Seydişehir'in antik bir kenti olan Amblada¹⁷ şehrini Eğirdir Gölü'nün doğusunda yer alan Gelendost kentinin yakınında aramıştır.¹⁸ Ramsay, daha çok antik yollar ve antik kentlerin birbirleri ile olan uzaklıkları ile bazı yazıtlara ve kilise listelerine dayanarak piskoposluklardan söz etmiştir.

Jüthner ve arkadaşlarının¹⁹ bölgede yaptıkları araştırmalar sonucunda 1903 yılında yayınladıkları şalışmalarında, Amblada antik kentinin yerini günümüzde hisarlık olarak bilinen Asardağda tesbit ettiklerini bildirmişlerdir.

Tanin Gazetesi muhabiri Ahmet şerif,²⁰ 1910 yılında Seydişehir'e gelir. Ahmet şerif daha çok ilçenin sosyo-ekonomik durumu hakkında bilgi verir.

1924 yılında Buckler-Calder-Cox,²¹ İconium, Lykaonia ve İsauria bölgelerinde şalışmalar yapmışlardır.

1930'lu yıllarda bölgede ilk kapsamlı şalışmayı Swoboda ve ekibi²² yapmıştır. Seydişehir'in antik kentleri Amblada ve Vasada'nın tam olarak yerleri 1935 yılında Keil tarafından belirlenmeye şalışılmıştır.

¹³ Hamilton,1842.

¹⁴ Texier, 2002.

¹⁵ Texier,2002, 299.

¹⁶ Ramsay, 1960.

¹⁷ Amblada antik kentinden daha sonra bahsedilecektir.

¹⁸ Ramsay, 1960, 369.

¹⁹ Jüthner, 1903.

²⁰ Ahmet şerif, 1999

²¹ Buckler-Calder-Cox, 1924.

²² Swoboda-Keil-Knoll, 1935.

1945 yılında Üçer-Koman ikilisinin,²³ Konya köy ve yer adları üzerine yayınladıkları çalışmalarında bölgedeki birçok köyün adı da geçmektedir; fakat bu köylerden bazılarının yeri bilinmemektedir.

Chaput'un,²⁴ 1947'de yaptığı Türkiye'nin Jeolojik ve Jeomorfojenik Tetkik Seyahatları adlı çalışmasında, Konya Ovası'ndan, Beyşehir ve Suğla havzalarından kısaca bahsedilmektedir.

1954 yılından sonra Mellaart,²⁵ Beyşehir ve Suğla gölleri arasında Prehistorik çağlardan itibaren geniş bir dönemi içine alan kapsamlı araştırmalar yapmıştır.

1960'lı yıllarda Hall,²⁶ Seydişehir'de Suğla gölü yakınındaki Arvana(Çatmakaya) köyünde, antik adı Vasada olan bugün Bostandere olarak bilinen Bostandere köyünde ve Amblada antik yerleşimi civarında yer alan Kızılca, Yenice köylerinde incelemelerde bulunmuş, buralarda evlerde yapı malzemesi olarak kullanılan eserleri araştırmıştır.

1963 yılında Solecki ve ekibi,²⁷ bölgede yüzey araştırması yaparken Suberde(Görüklük Tepe) yerleşmesini tesbit etmişlerdir. Solecki ve Farrand,²⁸ Beyşehir ve Suğla gölleri çevresinde yaptıkları yüzey araştırmaları sonucu, bölgede birçok yeri keşfetmişlerdir. Özellikle Suğla Gölü batısındaki "Dolmuştokadı" adı verilen bir tepenin içinde yer alan Kürtini mağarasında Paleolitik insan kalıntıları ve bazı hayvan kemiklerini ortaya çıkarmışlardır.

Colombia Üniversitesi öğretim üyelerinden Bordaz,²⁹ 1963 yılında bir heyetle Seydişehir'e gelerek Beyşehir-Suğla gölleri arasındaki vadide bulunan höyüklerde araştırmalar yapmış, Suğla Gölü'nün kuzey- batısında ve Seydişehir'in 11 km güney-doğusundaki Suberde Höyük'te 1964-1968 yılları arasında kazı yapmıştır.

Levick,³⁰ 1967 yılında yaptığı araştırmasında savaşı bir kavim olan Homonadlardan ve Seydişehir'in antik kentlerinden söz eder.

1970 yılında Konya Arkeoloji Müze müdürü Gürbüz Alp,³¹ Seydişehir'in bir yerleşim merkezi olan Vasada antik kentinde kazı yapmıştır. Ayrıca Asartepe'nin her iki yanında yer alan Kızılca, Yenice ve Kavak köylerinde incelemelerde bulunmuştur.

²³ Üçer-Koman, 1945.

²⁴ Chaput, 1947.

²⁵ Mellaart, 1954.

²⁶ Hall, 1968.

²⁷ Solecki, 1964.

²⁸ Farrand, 1964.

²⁹ Bordaz, 196.

³⁰ Levick, 1967.

³¹ Alp, 1970.

1980'li yıllarda Galatia ve Lykaonia bölgelerinde araştırma yapan Belke-Restle ikilisi,³² Seydişehir'i ve Seydişehir'in antik yerleşim merkezlerini enlem ve boylamlarıyla incelemişlerdir.

1980-85 yıllarında Pisidia Bölgesi'nin tarihini inceleyen Özsait'in,³³ yaptığı çalışmalar bölge için oldukça önemlidir.

1986 yılında Seydişehirli bir Sanat Tarihçi olan Önder,³⁴ Seydişehir'i ve Seydişehir'in tarihini anlatan bir çalışması vardır.

1991 yılında Bahar,³⁵ İsaoria Bölgesi Tarihi adlı çalışmasında Suğla (Trogitis)Gölü havzasından ve Suberde höyükten bahsetmektedir.

1990'da Yılmaz,³⁶ Bozkır ve Çevresinin Tarihi Coğrafyası adlı çalışmasında Seydişehir'in köylerinden de söz etmektedir.

Seydişehir'in boksit yataklarını ve bölgenin Jeomorfolojisini inceleyen Uysal,³⁷ 1992'de bölgede araştırmasını yapmıştır.

1994 yılında Özlü,³⁸ Lykaonia Bölgesi'nin Tarihi Coğrafyasını araştırırken Seydişehir'in antik kentlerinden, önemli yerleşim merkezlerine de değinir.

2000 yılında A.Baldıran-B.Söğüt ikilisi,³⁹ Lykaonia Bölgesi Kybele Kültü çalışmalarında Beyşehir ve Seydişehir ilçelerindeki Kybele kültlerinden bahsederler.

Akkuş ve Bozyiğit ikilisi de,⁴⁰ 2000 yılında Çarşamba Çayı Havzasının fiziki coğrafyası hakkında çalışmaları vardır.

2001 yılında Kurt,⁴¹ Eski Çağda Göksu (Kalykadnos) Havzası adlı çalışmasında Seydişehir'in oluşum dönemlerinden bahseder.

2002 yılında Konya Arkeoloji Müzesi'nin başlattığı kurtarma kazısı Seydişehir'in Gökhüyük köyünde iki yıldır devam etmektedir.

³² Belke-Restle, 1984.

³³ Özsait, 1980-85.

³⁴ Önder, 1986.

³⁵ Bahar, 1991.

³⁶ Yılmaz, 1990.

³⁷ Uysal, 1992.

³⁸ Özlü, 1994.

³⁹ Baldıran-Söğüt, 2000.

⁴⁰ Akkuş-Bozyiğit, 2000.

⁴¹ Kurt, 2001

2.TARİHİ GELİŞİM

Yapılan araştırmalar sonucunda, çalışma alanımızın prehistorik (tarih öncesi) dönemlerden itibaren yerleşmelere sahne olduğunu görüyoruz.Çünkü Çarşamba suyu havzasında prehistorik yerleşmelerin yoğunluk kazandığı ortaya çıkmıştır.

1952 yılında Mellaart,⁴² ve 1957 yılında K.Kökten'in,⁴³ Akdeniz bölgesinde yaptıkları yüzey araştırmaları sonucu Tarsus-Antalya arası prehistorik malzemenin bulunmayışından söz etmişlerdir. Fakat 1963 yılında Solecki, Farrand, Kökten ve French'in Beyşehir-Suğla gölü çevresinde yaptıkları yüzey araştırmaları,⁴⁴ sonucu bir prehistorik yerleşme keşfedilmiştir. Özellikle Suğla Gölü batısındaki Kürtini mağarasında Paleolitik döneme ait buluntular elde edilmiştir. Suğla Gölü'nün doğu kıyısında bulunan Çatmakaya(Arvana)'daki mağaralardan bahsedilmiş ne yazık ki Prehistorik dönemi saptayacak buluntular elde edilmemiştir.⁴⁵

Lykaonia Bölgesi'nin Neolitik dönemini aydınlatan Çatalhöyük yerleşmesiyle, Seydişehir'in Neolitik dönemini aydınlatan Suberde (Görüklük Tepe)⁴⁶ yerleşmesidir.

Suğla (Trogitis) Gölü ve Çarşamba Havzası'nda Kalkolitik dönem araştırmaları yapılmıştır.⁴⁷ Seydişehir Höyük, Kanal Höyük,⁴⁸ Kızılviran Höyük, Çumra Höyük'te Kalkolitik dönem yerleşmeleri bulunmuştur.

Mellaart,⁴⁹ Suğla (Trogitis) Gölü ve Çarşamba Havzası'nda ilk Tunç Çağı yerleşmelerinden bahseder. Rekdemir Höyük, Akçalar Höyük, Karabukak Höyük, Gökhüyük, Ortakaraviran Höyük bu yerleşim merkezlerinin başlıcalarıdır.

⁴² Mellaart,Anat.St.IV, 175vd.

⁴³ Kökten, TAD VIII. 1958, 10vd.

⁴⁴ Solecki, TAD XII-1.1964, 129-140

⁴⁵ Kökten, TAD VIII. 1958, 10vd.

⁴⁶ Suberde (Görüklük Tepe) yerleşmesi ileride daha detaylı ele alınacaktır.

⁴⁷ Mellaart, Anat.St.IX, 31-33vd. ;Bahar, 1991, 59.

⁴⁸ Suğla Gölü'nün kuzeyinde yer alan bu höyüğün keramikleri, Hacılar Neolitik kaplarıyla bezeme ve şekil gibi ortak niteliklere sahiptir.Keramikler hakkında detaylı bilgi için bak. Mellaart, Anat.St.IV,1954, 181, hrt:2.; Anat.St.VIII, 1958, 150vd. ;Anat.St.XI, 1961, 161.;Mellart, bu ortak niteliklere dayanarak, bu iki komşu kültürlerin çağdaş olduğu görüşünü benimser. Mellaart, Anat.St.VIII, 1958, 150vd.

⁴⁹ Mellaart, Anat.St.IV, 1954, 175-240. ;Belleten XXII.87, 1958. 150vd. ;Anat.St.XI, 1961, 47-161.

H.Bahar'ın,⁵⁰ Seydişehir Höyük II'de⁵¹ yaptığı çalışmalarda, burada Demir Çağına ait boyalı ve gri keramikleri bulmuştur. Seydişehir Höyük II, Konya Koruma Kurulu'nun

01.10.1998 tarih ve 3321 no'lu kararı ile I. Derecede Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmiştir.⁵²

İ.Ö.2. binde Orta Anadolu'nun güney kesimlerinin konumu ile ilgili birtakım sorunlar vardır. Bu sorun çalışma alanımızı da kapsamaktadır; ve bu sorun Hitit İmparatorluğu'nu sürekli rahatsız eden Arzawa Krallığı ve Arzawa Krallığı'nın yeridir. Hitit belgelerinde geçen aşağı-yukarı-öte-beri gibi ifadelerle ve Hitit coğrafi yer adlarından yararlanarak bu sorun çözülmeye çalışılmaktadır. Asur ve Mısır belgeleri de araya girince, Orta Anadolu'nun İ.Ö. 2. bindeki konumunun belirsizliği daha da büyümektedir.⁵³

Hitit metinlerinden anlaşıldığı kadarıyla Hitit coğrafi sınırlarını sürekli tehdit eden Arzawa Krallığı'nın yeri uzun süre araştırmacıları meşgul etmiştir. Arzawa konusunu ilk defa Hitit tarih ve coğrafyasıyla yakından ilgilenen E.Forrer ele almıştır. Forrer,⁵⁴ Arzawa'nın Kilikia'da olabileceğini söylerken, Goetze,⁵⁵ Forrer'e karşı çıkarak Kilikia'nın batısı ile Karia Bölgesi arasında olması gerektiğini savunur. Bossert,⁵⁶ Arzawa'yı Anadolu'nun güney bölgesine, Garstang,⁵⁷ Antalya yöresine yerleştirmektedir. Özsait,⁵⁸ Laroche⁵⁹ ve Akurgal⁶⁰ ise Arzawa'nın Lykaonia, Pisidia, Pamphylia ve İsaoria bölgelerinde olduğunu kabul etmektedirler. Kınal⁶¹ ise Arzawa ülkesini Büyük Menderes ile Köprü Çay (Eurimedon) arasına yerleştirmektedir.

Hitit belgelerinden bazıları, Arzawa bölgesinden “Luwia” olarak söz etmektedir.⁶²

⁵⁰ Bahar, 1999, 29.

⁵¹ Mellaart, 1952 yılında bölgede yaptığı araştırmalarda, bölgenin Demir Çağı'nda yoğun bir yerleşime sahne olduğunu belirtir. Seydişehir Höyük I'de Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı buluntularının varlığından bahseder. (Mellaart, Anat.St.IV, 1954, 175-219. ; Anat.St.XIII, 1963, 199, Fig.I). Bahar'ın 1999 yılında yaptığı çalışma Seydişehir Höyük II'dedir. Bu höyük Mellaart'ın 1952 yılında çalışma yaptığı Seydişehir Höyük I'den farklıdır. Bunun için Bahar, Mellaart'ın çalıştığı höyüğü Seydişehir Höyük I diye adlandırırken, kendi çalıştığı höyüğe de Seydişehir Höyük II diye isim vermiştir.

⁵² Karaman Kültür Envanteri, Sıra No: 43

⁵³ Geniş bilgi için bak. Doğanay, 2003, 83vd.

⁵⁴ Forrer, 1926, 49vd.

⁵⁵ Goetze, 1928, 148vd.

⁵⁶ Bossert, 1942, 106.

⁵⁷ Garstang, AJA 47, 35-62.

⁵⁸ Özsait, 1980, 100.

⁵⁹ Laroche, 1966, 267.

⁶⁰ Akurgal, 1961, 108.

⁶¹ Kınal, 1953, 10vd.

⁶² Akurgal, 1961, 108.

Ten Cate,⁶³ Pamphylia, İsaoria ve Lykaonia bölgelerinin güneyinden Luwia olarak bahsetmektedir. Ten Cate'ye göre, Dağlık Kilikia ve İsaoria bölgeleri, Likya bölgesinden sonra Luwice unsurların ikinci yayılma alanıdır. İsaoria Bölgesi sınırları içinde Beyşehir (Karalis) Gölü, Suğla (Trogetis) Gölü ve Artanada (Dülgerler-Hadim) çevresinde Luwice isimlere rastlanmıştır.⁶⁴ Luwiler'in etkisi Roma çağına kadar devam etmiştir.⁶⁵

Lykaonia Bölgesi'nin Göller Bölgesi, Batı Anadolu ve Akdeniz'e ulaşan yolların üzerinde olması Hititler'in bu bölgede egemenlik kurmak istemelerinin başlıca nedenleridir. Hititler döneminde, Çarşamba suyu (Hulaya Nehri) boyunca güney-batı Anadolu'ya seferler yapılmıştır. Bu dönemde Çarşamba Suyu Havzası önemli bir askeri yol konumundadır. Hititler, Akdeniz Bölgesine özellikle Kıbrıs (Alişiya'ya) ulaşımında Lykaonia Bölgesi'nden geçmek zorundaydılar.

Yalburt,⁶⁶ Eflatunpınar ve Fasıllar⁶⁷ Su Anıtları'nın ve son yıllarda saptanan Hatıp⁶⁸ Su Anıtı'nın Hititler döneminde Boğazköy ile Akdeniz'in bağlantısını sağlayan bir yol üzerinde yer aldığı sanılmaktadır. Ayrıca İvriz ve Emirgazi⁶⁹ anıtları, Mellaart'ın⁷⁰ Suğla Gölü çevresinde yaptığı yüzey araştırmaları Ortakaraviran höyüklerinde ele geçen İ.Ö.2. binyıl buluntuları Hititler'in bölgedeki hakimiyetlerinin en somut belgeleridir.

İ.Ö.8. yy'da Orta Anadolu'da Kralları Midas önderliğinde Phryg Krallığı kurulmuştur. Özellikle Pisidia Bölgesi'nde çok sayıda Phryg eserleri bulunmuştur.

Bugün Konya Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen ve Konya Alaaddin Tepesi⁷¹ kazısında çıkarılan Phryg seramikleri, Konya'nın kuzeyinde yer alan Sızma⁷² kasabesindeki Kybele kutsal alanı, 2000 yılında A. Balıran ve B. Söğüt Lykaonia Bölgesi'nde Kybele kültürüyle ilgili Beyşehir ve Seydişehir'de yaptıkları araştırmalarında Seydişehir'in Dikilitaş köyünde ve Elvas Tepe'nin zirvesindeki kayaların üzerinde Kybele kültürüyle ilgili libasyon çanakları ve stel oyukları bulmuşlardır.⁷³ Ayrıca Beyşehir'in Karahisar köyünde Gavur

⁶³ Ten Cate, 1965, 192vd.

⁶⁴ Sterret, 1988, 20vd.

⁶⁵ Ten Cate, 1961, 34vd.

⁶⁶ Temizer, 1984, 53-57.

⁶⁷ Mellaart, 1962, 111-117.

⁶⁸ Ermişler, Konya Gazetesi, 1963.

⁶⁹ Karağuz, 2000, 1vd.

⁷⁰ Mellaart, 1958, 87.

⁷¹ Alaaddin Tepesi'nde, 1941 yılında Oğuz Arık tarafından tarafından sondajlar yapılmıştır. Fakat henüz kazılarla ilgili rapor yayınlanmamıştır. Kazılarda bol miktarda Demirçağı keramiği elde edilmiştir. Alaaddin Tepesi hakkında geniş bilgi için bak. (Akurgal, 1955, 1vd. ;Bahar, 1999, 22vd. ;Alp, 1984, 41).

⁷² Sızma Höyük'te 1924 yılında Robinson kazılar yapmıştır. Burada Kybele'ye Zizime adıyla tapınılmaktadır. Antik yerleşim hakkında bak. Arık, 1956, 23vd. ;Bahar, 1999, 19vd. ;Bölgeden Konya Arkeoloji Müzesi'ne çok sayıda Roma Devri Kybele heykelciği vardır. (Can, 1990, 1vd).

⁷³ Balıran-Söğüt, 2000, 1vd.

Mezarı diye tanımlanan mevkide Kybele Açık Hava Tapınağı bulunmuştur. H.Bahar'ın Konya civarındaki Kybele kültürle ilgili çalışmasında da bölgede kaya basamaklarına, sunu çanaklarına ve stel oyuklarına rastlanması, kökeni Anadolu olan bir geleneği, Ana Tanrıça geleneğini yansıtan Kybele'nin bölgede varlığına işaret etmektedir. Ayrıca Lykaonia'nın güneyinde Dağlık Kilikia'da da Dibektaş⁷⁴ ve Domuztepe'de⁷⁵ Kybele kültü bulunmuştur.

Batı Anadolu'da kontrolü ele geçiren Lydia Devleti 7. yy'da en parlak dönemini yaşar.⁷⁶ Lydia Devleti'nin sınırları doğuda Halys ırmağı güneyde ise Toroslara kadar genişlediği tahmin edilmektedir. Herodot, güneyde Likya ve Kilikia bölgelerinin Lydia egemenliğine girmediği fakat Pamphilia Bölgesi'nin Lydia egemenliğine girdiğinden söz eder. Bu dönemde Lykaonia Bölgesi, Phryg ve Kilikia bölgelerinin arasında yer alıyordu.

Persler, 546 yılında Lydia Devletine son vererek yaklaşık 334 yılında Makedonyalı İskender'in Anadolu'ya gelmesine kadar Anadolu'yu satraplıklara ayırarak yönetmeye çalışmışlardır.⁷⁷ Daskyleion, Lydia ve Karia önemli Pers satraplık merkezi olmuşlardır.⁷⁸ Anadolu'nun Pers işgali döneminde bölgenin durumunu daha iyi anlamak için Xenophon'a bakmak gerekir.

Xenophon, (İ.Ö.430-355) Anabasis adlı eserinde İ.Ö.401 yılında Pers kralı Artakserkses'in kardeşi Kyros, Spartalı paralı askerler ile Pers tahtını ele geçirebilmek için Batı Anadolu'da Sardesten başlayan bir seferden söz eder. Anadolu'da ordunun geçtiği yerler hakkında geniş bilgi vermiştir. Bu bilgiler ışığında Kyros'un ordusu, bu dönemde Phrygia ve Lykaonia bölgeleri arasında kalan İkonion'a (Konya) uğramıştır.⁷⁹ Kyros, İkonion'da üç gün kalır, oradan beş günlük bir yürüyüş yaparak doğuya ilerler. Geldikleri yer düşman ülkesi olduğundan Kyros, ordusunun yağma yaptığından söz eder.⁸⁰ Bu da bize Lykaonia ve güneyindeki İsauria Bölgesi'nin Persler tarafından tam itaat altına alınmadığını gösterir. Lykaonia Bölgesi'nin batı sınırını teşkil eden Pisidia Bölgesi, Özsait'in⁸¹ iddiasına göre Pers hakimiyetine girmemiştir.

İskender İssos savaşından sonra Anadolu'yu satraplıklara ayırır. Kral muhafızlarından Nikanaros'un oğlu Balakros'u Kilikia satraplığına atar.⁸² Balakros, isyancı

⁷⁴ Swoboda-Knoll, 1935, 45-69vd. ;Bean-Mitford, 1970, 114-no: 97-100. ;Bahar, 1991, 44. ;Zoroğlu, 1994, 305. Lev. 27-21. ;Işık, 1999, 35. res:15.

⁷⁵ Bahar, 1999, 15. Lev: 43.

⁷⁶ Strabon, XXII, 527, 628, 631

⁷⁷ Erzen, 1940, 167vd.

⁷⁸ Akurgal, 1961, 167vd.

⁷⁹ Xenophon, AnabasisII, 19.

⁸⁰ Xenophon, AnabasisII, 25.

⁸¹ Özsait, 1985, 122vd. ;Xenophon, II, 4.

⁸² Diodoros, XVIII, 21vd.

kentler, Pisidia, İsauria, Laranda üzerinde kontrolü sağlamak ister, fakat Balakros İ.Ö.324 yılında İsaurlar tarafından öldürülür.⁸³ Bunun üzerine İskender'in komutanlarından Perdikkas, İsauria ve Laranda'ya bir ceza seferi yapmakla görevlendirilir. Diodoros, Perdikkas'ın İsaurlarla yaptığı savaşı şöyle anlatır.

“----- Perdikkas ve kral Philipp, Ariarathes'i mağlup ettiler. Kapadokia satraplığını Eumenes'e bırakarak Pisidia'ya geldiler. İki kenti tahrip etmeye karar verdiler. Bu kentler Laranda ve İsauria idi. Laranda ilk hücumda alındı, halkının çoğu kılıçtan geçirildi, çoğu da esir edilip köle olarak satıldı. İsaurlar'ın kenti güçlü surlarla çevrilmiş ve yiğit savaşçılarla korunuyordu. Onlar iki gün boyunca savaştılar ve adamlarının pek çoğunu kaybettiler. Perdikkas'ın askerleri de birçok kayıplar vermişti. Kalabalık bir ordu karşısında çok az kalan askerlerle şehirlerini koruyamayacaklarını anlayan İsaurlular şerefsiz bir ölüm yerine şerefli bir ölümü tercih ettiler. Önce kadın ve çocukları evlerine kapattılar ve evlerini ateşe verdiler. Sonra hazinelerini ateşe attılar bu durumu gören Perdikkas'ın askerleri kente hücum ettiler fakat surları koruyan askerler tarafından geri püskürtüldüler. Perdikkas'ın kaybı çok oldu. İsaurlar alevlere atlayarak kendilerini de yaktılar ve kül oldular. Güneş doğunca Perdikkas'ın askerleri kenti yağma ettiler. Ateş söndükten sonra da bol miktar da altın ve gümüş topladılar.⁸⁴”

Diodoros'un bahsettiği bu savaştan, İsauria kentinin daha Helenistik dönemin başında zengin ve güçlü olduğunu, sur ve kulelerle çevrildiğini anlamaktayız. Bu savaşın, İsauria kentinin kuzeyinde ve Pisidia bölgesi'nin doğusunda yer alan çalışma alanımızda nasıl bir etki yarattığı konusunda elimizde somut bir veri yoktur.

İskender'in, İ.Ö.323 yılında ölümünden sonra bölge, çeşitli genareller arasında el değiştirmiştir.

İ.Ö.133 yılında Bergama Kralı III. Attalos vasiyet yoluyla topraklarını Roma'ya bırakır böylece Roma, Anadolu'ya ilk adımını atar. Roma, Lydia, Karia ve Phrygia topraklarında Anadolu'da ilk eyalet olan Asia Eyaletini kurar. Bu bölgelerin dışında kalan Pontus, Kilikia, Lykaonia, Pisidia ve Pamphylia'yı ise Anadolu'da müttefiki olan Kappadokia Kralı V. Ariarathes'e bırakır.⁸⁵

İ.Ö.129 yılında III.Attalos'un ölümünden sonra Lykaonia Bölgesi, Romalılar yanında Aristonicus ile yaptığı harpte tutsak düşen Kappadokia Kral'ı V. Ariarathes'in çocuklarına bağlanır.

⁸³ Diodoros, XVIII, 22vd.

⁸⁴Diodoros, XVIII, 22vd.

⁸⁵Jones, 1971, 131.

Tüm yaşamlarını korsanlık üzerine kuran ve Toros dağlarını üs olarak kullanan İsaerialılar, Roma ordusunu sürekli huzursuz ediyorlardı. Roma, bölgeyi huzura kavuşturmak gerekçesiyle İ.Ö.103 yılında Praetor (Maliye Bakanı) M. Antonius'u bir sefer yapmakla görevlendirir, bu seferin hemen ardından İ.Ö.102 yılında Kilikia Provincia'sı kurulur.⁸⁶ M. Antonius, bölgede fazla başarılı olamadı. Kurulan bu eyaletin sınırları, Pamphylia, Pisidia, Lykaonia ve Kappadokia'ya kadar uzanmıştır. İ.Ö.92 yılında Lucius Sula, bölgeye proconsül (Eyalet Valisi) olarak atanır.⁸⁷ Bölgedeki korsan sorunu Sulla zamanında da çözilememiştir. Strabon⁸⁸, İ.Ö.78-77 yıllarında Kilikia proconsüllüğüne Puplius Servilius Vatia'nın atandığını belirtir.⁸⁹ P.Servilius Vatia'dan önce Pamphylia Bölgesi'nin tamamına Zenicetes adlı bir eşkıya şefi hakimdir.⁹⁰ P.S.Vatia, Zenicetes'in hakimiyetine son verdikten sonra İsaoria'ya yürümüştür. P.S.Vatia, İsaoria'ya saldırırken İsaerialılar'a komşu olan ve Suğla Gölü civarında oturan Homanadlar ve Sedasaisleri etkisiz hale getirmiştir. Demek ki P.Servilius'a kadar Akdeniz ve Konya Ovası İsaoria'lı korsanların kontrolü altındaydı. Vatia, bölgede Roma'nın egemenliğini ilk kez gerçekleştirdiği için kendisine galiplere verilen unvan anlamında "İsaoricus" ünvanı verilir.⁹¹ Bundan sonra bölge Kilikia Eyaletine bağlanır. Leontopolis'te (Bozkır) bulunan bir yazıttan P.S.Vatia'nın yendiği İsaoria kentinin İsaoria Vetus (Eski İsaoria) şehri olduğu anlaşılmıştır.⁹²

Strabon,⁹³ Kappadokia ve Lykaonia bölgeleri hakkında, İkonion (Konya) kenti için, Kappadokia ile Lykaonia'yı Kilikia Tracheia'dan ayıran yerededir ve bölgeye hakim bir durumda uzanır. Lykaonialılarla Kappadokialılar arasında sınır, Lykaonialılar'a ait Koropissos Kapadokia, Lykaonia ve Dağlık Kilikia'nın sınır olduğunu anlıyoruz. Kappadokia için Lykaonia arasındaki sınır için sabit bir kent gösterilirken, Lykaonia ve Dağlık Kilikia arasında sınır olarak herhangi bir kent verilmemiştir. Her iki İsaoria kentini (İsaoria Palai, İsaoria Vetus) Lykaonia Bölgesi içinde gösteren ve buraların haydut yatağı olduğunu ifade eden Strabon, kendi döneminde Lykaonia Bölgesini biraz daha güneye uzatmıştır. Bu dönemde Lykaonia ve İsaoria sınırını sabit noktalarla belirleyemiyoruz. Strabon'un, Kappadokia ve Lykaonia Bölgesi ile ilgili ifadelerinden, o dönemde Dağlık Kilikia ve İsaoria Bölgesi ile ilgili ipuçlarına da varılabilir.

⁸⁶ Livius, XXXVII, 56vd.

⁸⁷ Atlan, 1970, 126.

⁸⁸ Strabon, XII, 59. ;XIV, 665-667.

⁸⁹ Sevin, 2001, 165.

⁹⁰ Ormerod, 1951, 354vd.

⁹¹ Strabon, XII, 569. ;XIV, 665-671. ;Sevin, 2001, 165.

⁹² Hall, 1972, 141.

⁹³ Strabon, XII, 669.

Roma, P.S.Vatia'nın bölgedeki korsanlık faaliyetini bitirememesi sonucunda, Roma Senatosu "Lex Gabina" kanunu ile İ.Ö.67 yılında Pompeius'u bölgeye komutan olarak atar. Pompeius komutasındaki Roma donanması, Coracesium (Alanya) açıklarındaki büyük bir deniz savaşında bin üçyüzden fazla gemiyi ateşe verip korsanların yerleşim yerlerini tahrip etti ve korsanları Soli ve Dyme gibi kentlere yerleştirdi.⁹⁴ Kırk gün gibi kısa bir sürede korsan sorununu çözdü ve Soli'de Pompeius adına Pompeipolis kenti kuruldu.⁹⁵ Pompeius, korsanları imha ettikten sonra, bölgede bazı düzenlemeler yaptı. İ.Ö.64 yılında Kilikia Eyaletinde yaptığı düzenlemelere göre Eyalet, Kilikia Pedias, Kilikia Tracheia, Pamphylia, Pisidia, İsaوريا ve Lykaonia olarak altı bölgeye ayrılmıştır. Pompeius'un yaptığı düzenlemeler sonucunda İsaوريا, İkonium merkezli Lykaonia birliği içinde yer almış olabilir.⁹⁶

İ.Ö.43 yılından önce bölge, Galatia Eyaleti'nin Sınırları içine alınmıştır. Bölgelerin sürekli Eyaletlerin arasında yer değiştirmesi, topraklarının azaltılıp çoğaltılması belki de Roma İmparatorluğu'nun Anadolu uluslarına hakim olmak için uyguladığı bir taktiktir.

İ.Ö.39 yılında Galatia Krallığı'nın başına Amyntas getirildi.⁹⁷ İ.Ö.36 yılında Polemon'un hakim olduğu krallık bölgesi Amyntas ve Cleopatra arasında paylaşılmıştır.⁹⁸ Kuzey kısımlar Amyntas'ın, güney kısımlar ise, Cleopatra'nın payına düşmüştür.

İ.Ö.31 yılında M. Antonius ile Octavianus arasında yapılan Actium savaşından sonra, İsaوريا bölgesi Amyntas'ın eline geçmiştir. Amyntas önceleri M.Antonius tarafını tutmuş ve savaştan hemen önce de Octavianus tarafına geçmiştir.⁹⁹ Actium Savaşı'nın galibi, Roma'nın tek hakimi olan Octavianus, Amyntas'ın topraklarına dokunmadığı gibi İ.Ö.36'dan beri Cleopatra'nın olan Dağlık Kilikia'yı da Amyntas'a verir.¹⁰⁰ Böylece Galatia, Lykaonia, Pisidia ve Dağlık Kilikia, Amyntas Krallığına dahil olmuş oldu. Amyntas'ın kurduğu devletin başşehri İkonium(Konya) olmuştur.¹⁰¹

Octavianus, Actium Savaşı'ndan sonra tek hakim olarak gerekli düzenlemeleri yapar ve Roma'nın idaresini Senato'ya bırakarak ayrıcalıksız vatandaş olarak yaşamını sürdüreceğini bildirir. Bunun üzerine Senato ona dini yönden kutsal bir anlam taşıyan

⁹⁴ Strabon, XIV, 665. ;Atlan, 1970, 141vd.

⁹⁵ Koşay, 1968, 298.

⁹⁶ Bahar, 1995, 238. ;Doğanay, 2003, 98.

⁹⁷ Özsait, 1985, 78.

⁹⁸ Strabon, XII, 569. ;Magie, 1950, 434.

⁹⁹ Strabon, XIV, 671.

¹⁰⁰ Sevin, 2001, 215. ;Taşlıalan, 1999, 11.

¹⁰¹ Levick, 1967, 39.

“Agustus” adını vererek idaredeki etkinliğini sürdürmesini ister. Böylece Roma’da “İmparatorluk” devri (İ.Ö.27-İ.S.395) başlamış olur.¹⁰²

Amyntas, Romalılar adına Anadolu’da büyük bir ün kazanmıştır. Çünkü Toroslar üzerinden Akdenize yani, önemli liman şehri Side ile Pamphylia’ya hakim olmak için Toros geçitlerini ellerinde bulunduran İsaerialılar’ı ve Homanadlar’ı etkisiz kılması gerekiyordu. Bunun için de öncelikle Laranda ve Derbe’yi alır, sonra İsauria’ya yönelir. İsauria’dan Toroslar’a geçer ve Homanadlar’ın üzerine yürür. Amyntas, Homanadlar ülkesi şefini öldürür bunun üzerine şefin hanımının kurduğu tuzağa düşerek Amyntas ölür.¹⁰³ (İ.Ö.25)

Homanadlar,¹⁰⁴ Suğla (Trogitis) Gölü kenarlarından Toroslar’ın yüksek tepelerine kadar uzanan bölgelerde oturan savaşçı bir kavimdir. Bugün biliyoruz ki, İsaerialılarla komşu olan Homanadlar, çalışma alanımızda yer almışlardır. Eski bir yerleşim merkezi olan, Seydişehir’in köyü Çatmakaya(Arvana) yakınlarındaki Tınaz Tepe dağlarında ve mağaralarında yaşamışlardır. Bu vahşi kabile halkı da Romalılara huzur vermemişlerdir. İsaerialılar’ın komşusu olan Homanadlar üzerine İ.Ö.6. yılında P.S.Quirinus bir sefer yapmıştır. Strabon¹⁰⁵ bu sefer için, Roma’nın Suriye valisi Sulpicius Quirinius, bu insanları aç bırakarak mahvetti ve bunlardan dört bin kişiyi yakalayarak onları civardaki kentlere dağıttı ve böylece ülkeyi hayatlarının baharında olan kendi insanlarından yoksun bıraktı der. Strabon’un da anlattığı gibi Quirinus, Toros dağlarının dar vadilerinde Homanadlar’ı sıkıştırmış ve tüm geçit yerlerini keserek üç veya dört yıl boyunca açlığa mahkum etmiştir. Sonunda teslim olmak zorunda kalan Homanadlar’dan 4000 kadar esir, tıpkı Korsanlar Savaşında olduğu gibi nüfusu az olan bölgelere Romalılar tarafından sürülmüşlerdir.¹⁰⁶ Böylece başkent Homana’yı İ.Ö.4-3 yıllarında Romalılar ele geçirmiştir.

Anadolu’ya hakim olmuş, eski imparatorluklardan hiçbirisi Romalılar’a gelinceye kadar güneydeki dağlık mıntıkeyi, Toroslar’ın bütün silsilesini, daha doğrusu yaylasını fethetmeye muktedir olamamışlardı. Homanadlar’ın yaşamakta olduğu coğrafyayı ele

¹⁰² Taşlıalan, 1991, 11.

¹⁰³ Strabon, XII, 569.

¹⁰⁴ Homanadlar’ın, oturduğu bölge için; Strabon, Suğla (Trogitis) Gölü’nün doğu ve kuzeyindeki dağlık araziye işgal eden bir kabile olduklarını ve batıda Katenna ile Selge’den itibaren güneydoğuda Dağlık Kilikia’ya ve doğuda Lykaonia’ya kadar yayılmış olduklarını (Strabon, XII, 569) belirtirken, Ramsay, (Ramsay, 1960, 370), bu halkın memleketi olarak Suğla Gölü’nün güneyini işaret eder ve siyasi birliklerinin olmadığını, küçük şehirlere ve köylere bölünmüş olduğunu bu yüzden de sikke basmadıklarını söyler. Levick, (Levick, 1967, 204vd.) ve Magie, (Magie, 1950, 1303vd.) Homanadlar’ı, Suğla Gölü’nün güneyine yerleştirir. Calder-Bean, tarafından oluşturulan bir haritada Suğla Gölü’nün kuzeyinde bulunur. (Calder-Bean, 1958, 19vd). Özsait, (Özsait, 1980, 61) ise, aşılması güç olan dağlık arazi Homanadlar’ın memleketi olmalıdır diye belirtir.

¹⁰⁵ Strabon, XII, 569.

geçirmeye kimsenin cesareti olmamıştı.¹⁰⁷ Strabon,¹⁰⁸ Amyntas'ın cesur çalışmalarından şöyle bahseder:

“-----Çünkü o, Pisidia Antiocheiasına ve Apameia Kybotos yanındaki Apollonia ülkesine kadar olan yerlere ve dağın yanındaki bazı topraklara ve Lykaonia'ya sahip olduğundan, Toroslar'dan Phrygia'ya ve Kilikialılar'a ait topraklara yayılan Kilikia ve Pisidialılar'ı imha etmeye uğraşıyordu ve vaktiyle zapt edilemez denilen yerleri, bu arada Kremna'yı almıştı, hatta Kremna ile Sagalassos arasında bulunan Sandalion'u zapt etmek için çaba dahi harcamadı.”

Roma imparatoru Augustus, bölgeyi kontrol altına alabilmek için bölgede bir takım koloniler kurmuştur. Bu kolonileri kurmasının nedenleri de; önemli liman şehri Side ile, doğal geçitler vasıtasıyla Beyşehir (Karalis) Gölü havzasından, kuzeyde Antiocheia-Apollonia-Apameia'ya uzanan karayolunu güvence altına almak ve Homanadlar'ı kaldırarak topraklarını ele geçirmektir.¹⁰⁹ Homanadlarla yapılan savaştan önce, Homanadlar memleketine ulaşımı sağlayacak, ayrıca zapt edilen yerleri de güvenle elde tutmak için düzenli bir yolun yapımı gerekiyordu. Bu amaçla Galatia Eyaleti valisi Cornutus Arrutius Aquila tarafından Via Sebaste'nin¹¹⁰ yapımına başlandı.

Octavianus, Actium Deniz Savaşından (İ.Ö.331) ve Amyntas'ın ölümünden sonra İ.Ö.25 yılında Galatia Eyaletini kurmuş,¹¹¹ Galatia'yı aynı zamanda Pisidia, Lykaonia ve Pamphylia ile birleştirmiştir.¹¹²

İ.Ö.38 yılında Caligula tarafından Dağlık Kilikia ile Lykaonia, Kommagene kralı IV.Antiochos ile Iotape'ye verildi.¹¹³ Kommagene kralı IV.Antiochos ve iki oğlu'nun zamanında üzerinde, Lykaonon yazılı paralar basılmıştır ve bu paralar Laranda'da basılmıştır.¹¹⁴ Roma idaresini kısa zamanda benimseyen Cladius (İ.S.41-54) Lykaonia'nın şehri olan İconium'a kendi adını vererek şehrin adını Cladiconium (İ.Ö.47) olarak değiştirdi.

Galba döneminde (İ.S.68-69), Roma imparatorluğunun Anadolu'daki eyaletlerinin sınırlarının belirmesi çerçevesinde, bölge sürekli olarak eyaletler arasında el değiştirmiştir. İ.S.63 yılı ile Vespasian'ın imparator olduğu İ.S.72 yılları arasında Anadolu'da

¹⁰⁶ Levick, 1967, 213.

¹⁰⁷ Sayme, 1948, 571vd.

¹⁰⁸ Strabon, XII, 569.

¹⁰⁹ Taşlıalan, 1999, 13.

¹¹⁰ Via Sebaste yolundan daha sonra bahsedeceğiz.

¹¹¹ Levick, 1967, 29. ;Sevin, 2001, 215.

¹¹² Levick, 1967, 29vd. ;Akşit, 1976, 48. ;Özsait, 1985, 85.

¹¹³ IV.Antiochos'un sınırı, batıda Pamphylia ve Lykaonia'ya kadar uzanıyordu.

¹¹⁴ Özlü, 1994, 69.

ki Roma Eyaletleri sınırları Calder ve Bean¹¹⁵ tarafından oluşturulan bir haritada detaylı olarak belirtilmiştir.

Galatia Roma egemenliği döneminde, Pisidia, Lykaonia, Doğu Phrygia, Paphlagonia'nın iç kesimleri ve Pontus'un Trapezos'a değin uzanan bölümlerini içeren Küçük Asia'da ki eyaletlerin en geniş kapsamlı olan eyaletiydi. İmparator Vespasianus (İ.S.69-79) zamanında, Kappadokia ile birleştiyse de bu çok büyük birleşik eyalet II.yüzyılın başlarında İmparator Traianus (İ.S.98-117) zamanında yeniden birbirinden ayrıldı.¹¹⁶

İmparator Hadrianus (İ.S.117-138), Lykaonia'nın kenti olan İconium'u Roma kolonisi haline getirdi. Bu koloninin ismi, İconium sikke ve kitabelerinden öğrendiğimize göre (COLONIA AELIA HADRIANA AUGUSTA ICONENSIVM) oldu (İ.S.130-138). Hadrian zamanından kalma kitabede Lykaonia, Galatia Eyaletine bağlı olarak gösteriliyor.¹¹⁷

İ.S.138-161 yılları arasında imparator olan Antoninus Pius döneminde Lykaonia ile İsauria, Galatia Eyaletinden ayrılarak Dağlık Kilikia Eyaletine devredilirler ve birlikte büyük bir eyalet oluştururlar.¹¹⁸

İ.S.II.yüzyılın ikinci yarısı Suğla (Trogitis) Gölü ve çevresi Lykaonia eyaletine bağlanır. Bu dönemde bölgenin popüler adı İsauria Bölgesi olarak bilinmektedir.

Severusler döneminde, Kilikia Bölgesinde yol onarım faaliyetleri artmış özellikle Olba ile Korykos arasındaki yol¹¹⁹ tamir edilmiştir.¹²⁰ Kilikia Bölgesinde yer alan Tarsus, Severus Alexander yönetimindeyken, Kilikia, İsauria ve Lykaonia vilayetlerinin metropolisi olmuştur.¹²¹

Roma İmparatorluğu, İ.S.3. yy'ın ortalarından itibaren sarsılmaya başlar, bunu fırsat bilen İsaurlular, tekrar korsanlık faaliyetlerine başlarlar. Zozimos'un¹²² anlattığına göre, İsaurlu bir eşkıya şefi olan Lydius, Pisidia ve Pamphylia bölgelerine saldırır ve Cremna'yı kuşatarak, Cremna'ya yerleşir. Bunun üzerine Lydius, başka bir İsaurlu tarafından öldürülmüştür.

Bir türlü amacına ulaşamayan Roma İmparatorluğu, eyaletlerde yeniden sistem değişikliği yapar. Roma bu değişiklikleri, İmparator Diocletianus (İ.S.248-305) döneminde

¹¹⁵ Calder-Bean, 1958, 19vd.

¹¹⁶ Sevin, 2001, 216. ;Hall, Anat.St.XVIII, 59-60.

¹¹⁷ Magie, 1950, 1528.

¹¹⁸ Ramsay, 1960, 47.; Ayrıca o dönem hakkında bilgi almak için bak. Hall, Anat.St.XVIII, 58.

¹¹⁹ French, 1980, 698vd.

¹²⁰ French, 1980, 698vd.

¹²¹ Mitford-Andrews, 1980, 1248.

¹²² Zozimos, I, 69vd.

yapmıştır.¹²³ Anadolu, 12 Dioces'e (bölgeye) ayrılır. İ.S.306-337 yıllarında Pamphylia'nın doğusunda bulunan kentler, Pisidia ve isauria bölgeleri arasında paylaştırılmıştır.¹²⁴ Pisidia Bölgesi, Konya Ovası'nı geçerek Karadağ'a kadar uzandı ve Antioch metropolitliğine yükseltildi. Justinian zamanında, İsaoria Bölgesi'nin sınırları doğuda Suğla (Trogitis) Gölü'nün güneyinde Lykaonia ve Pamphylia'nın sınırlarıyla kesişir. İsaoria Bölgesi'nin sınırları Justinian döneminde en geniş haline ulaşmıştır.¹²⁵

Lykaonia'nın kuzey kısmı, III.asrın sonlarına kadar Galatia'ya aitti. Bunu, S.Euttochius'un Maximian (286-310) zamanına ait hikayelerinde görebiliriz. Burada Vasada, Lystra ve Antiocheia'nın evvelce Galatialılara ait olduğu ortaya çıkar. Diocletia'nın eyalet taksimatında III. asrın sonunda Lykaonia adına rastlanmaz; çünkü Lykaonia Pisidialılarla İsaorialılar arasında paylaşılmıştır.¹²⁶ İ.S.4. yy'ın başlarında Hristiyanlığın Roma'da resmi din olmasıyla putperest tapınaklar kiliseye çevrilir.¹²⁷

Bizans döneminde, Lykaonia'da önemli piskoposlukların kurulduğu ve İkonion, Lystra, Misthia, Amblada, Vasada, Homanada, İlistra, Derbe, Barata, Hyde, İsauropolis, Korna şehirlerinin önemli piskoposluk merkezleri olduğu bilinmektedir.

3.SEYDİŞEHİR'İN VE ÇEVRESİNİN TARİHİ COĞRAFYASI

¹²³ Hall, Anat.St.XVIII, 1968, 59vd.

¹²⁴ Ramsay, 1960, 458vd. ;Akşit, 1970, 233.

¹²⁵ Hall, 1968, 421.

¹²⁶ Ramsay, ABSA 9, 249vd

¹²⁷ Ostrgorsky, 1997, 43vd.

Bir bölgenin, yerleşim alanı seçilmesinde ve o bölgenin geliştirilmesinde, bölgenin coğrafi özellikleri, ulaşımı, bitki örtüsü, yer altı ve yer üstü kaynaklarının payı büyüktür. Bunun için öncelikle Seydişehir'in bugünkü sınırlarını, coğrafi ve fiziki özelliklerini belirleyecek ve bu özelliklerine değineceğiz.

Seydişehir, doğuda Konya ve Çumra, batıda Akseki, güneyde Bozkır, Yalılıyük ve Ahırlı ilçeleriyle, kuzeyde ise Beyşehir ilçesiyle çevrilidir. İlçe, Konya iline 95km uzaklıkta olup, Konya'nın güney-batısındaki Küpe dağları'nın eteklerinde yer almaktadır. Küpe Dağı kentin batı ve güney-batısını çevreler ve güneyde zengin boksit yataklarının bulunduğu Giden Gelmez Dağı ile devam eder. Güneyindeki dağlar ise Toroslar'a aittir. Şehrin çevresini oluşturan bu yüksek dağlar şehirde değişik bir estetik suliet oluşturmaktadır. Llyod,¹²⁸ Toros Dağlarını içe doğru bükülmüş başparmağa benzetmektedir.

Belke ve Restle,¹²⁹ Seydişehir'in 37³⁰ kuzey enleminde ve 31⁴⁰ doğu boylamında olduğunu belirtirler.

Seydişehir, İ.S. 1270'li yıllarda buraya gelerek yerleşen Seyid Harun tarafından kurulmuş ve 1302 yılında yapılan Seyid Harun Camisi ile ismini ilçeye vermiştir. Seydişehir'in antik kaynaklarda herhangi bir adı yoktur. Fakat, Göller Bölgesi olarak adlandırılan bölgedeki Beyşehir (Karalis) ve Suğla (Trogitis) gölleri arasında bulunan Seydişehir'in içerisinde antik yerleşme olmamasına karşın çevresinde pek çok antik yerleşme vardır. Suğla Gölü'nün etrafında bugün sekiz höyük bulunmasına karşın yalnızca Suberde Höyük 'te¹³⁰ araştırmalar yapılmıştır. Ayrıca bu havzada, antik Amblada ve Vasada¹³¹ kentleri yer almaktadır. Amblada, Kızılcı, Kavak ve Yenice köylerinin orta noktasında yer alırken, Vasada ise Bostandere'nin güney-doğusundadır.¹³²

Seydişehir ve civarını antik dönemde, Pisidia, Pamphylia, Lykaonia, İsaoria ve Galatia Eyaletleri arasında görmekteyiz.Özellikle Roma İmparatorluk Çağında siyasi düşünceler doğrultusunda sürekli olarak değiştirilmiştir.¹³³

Seydişehir, karasal iklimin etkisi altında olup, kışlar soğuk, yağışlı yazlarda sıcak ve kuraktır. Şehir güneyden yer yer Akdeniz'den gelen ılık hava ve rüzgarlara açık

¹²⁸ Llyod,1989, 2.

¹²⁹ Belke-Restle, 1984, 224.

¹³⁰ Antik kentler anlatılırken Suberde (Görüklük Tepe) yerleşmesi detaylı olarak ele alınacaktır.

¹³¹ Her iki antik kentte de antik yerleşimleri anlatırken detaylı olarak değineceğiz.

¹³² Mellaart, BelletenXXII, 87, 1958, 311vd.

¹³³ Strabon, XII, 569vd. ;Sevin, 2001, 152vd. ;Özsait, 1980, 55vd.

olduğundan Akdeniz iklim özelliklerine de rastlanmaktadır. Kış aylarında etkili olan soğuk hava kütleleri daha çok yüksek kesimler ve dağların kuzeye bakan yamaçlarında etkili olur. Kar yağışında ise, bakı ve yükseltinin önemi ön plana çıkmaktadır. Bakının etkisi o kadar etkindir ki aynı yükseltideki yamaçlarda kuzeye bakan yamaç karla kaplıyken, güneye bakan yamaçta kar bulunmadığı görülmektedir. Strabon, Lykaonia Platosu için soğuk ve ağaçsız olup, az su bulunduğunu, yabani merkeplerin otlak yeri olduğunu belirtir.¹³⁴

Lykaonia ve Galatia bölgelerini Akdeniz'e bağlayan en kısa yolların Seydişehir ve Beyşehir'den geçerek Toroslar'dan, Alanya ve Antalya'ya ulaştığı bilinmektedir. Bugün bile Konya'dan Alanya ve Antalya'ya ulaşan karayolu Seydişehir'den geçmektedir. Bu da bize gösteriyor ki Seydişehir önemli yollar üzerindedir. Neolitik dönemden başlayarak Lykaonia Bölgesi, ticari ve askeri amaçlarla yapılan bir yol ağıyla örülüdür. Bu yolların en önemlilerinden biri olan Kral Yolu "Via Sebaste", Lykaonia Bölgesi'nden Suğla (Trogitis) Gölü kuzeyinden, İsauria'ya ve Akdeniz'e ulaşmaktadır. Via Sebaste, Neolitik devirde oluşturulmuş ve bütün devirlerde kullanılmıştır. Klasik Devirde, en önemli askeri ve ticari yol olarak karşımıza çıkmaktadır. Seydişehir'in o dönemdeki önemini anlamak için Via Sebaste yoluna bir bakmalıyız.

Kral Yolu (Via Sebaste); Augustus devrinde Cornutus Agulia tarafından yaptırılan bu yolun amacı, yeni kurulan kolonileri birleştirip bölgeyi kontrol altında tutmaktır. Bu yol inşaatı Via Sebaste¹³⁵ olarak bilinmektedir. Sebastus, Latincedeki Augustus sözcüğünün Yunancadaki karşılığıdır. Bu nedenle yola Augustus adının verildiği kesindir.¹³⁶

Pisidia yol şebekesinin esasını İ.Ö.6 yılında yapımına başlanan Antiocheia (Yalvaç) köşe noktası olmak üzere Pisidia üçgenini güney-batı ve güney-doğu istikametlerinde kateden Via Sebaste yolu teşkil etmektedir.¹³⁷ Lykaonia, İsauria, Pamphylia ve Phrygia yol şebekelerine bağlanmaktadır.¹³⁸

Via Sebaste'nin Pisidia'nın güney-batı ucuna yakın yerlerde konumlanan Comama'ya (Ürkütlü köyü, Burdur/Bucak) kadar tespiti yapıldığını biliyoruz.¹³⁹ Pamphylia Bölgesi, yol sistemini araştıran G.Ercenk,¹⁴⁰ yaptığı araştırmalarda Via Sebaste'nin Comama'dan sonra, Çevrik mevkiinde Döşeme Boğazına girerek Pamphylia yol şebekesine bağlandığını belirtmektedir. Antiocheia'yı başlangıç noktası kabul ettiğimizde, güney-doğuya

¹³⁴ Strabon, XII, 65.

¹³⁵ Levick, 1967, 38. ;Hall, Anat.St. XVIII, 1968, 213. ;Anat.St.IX, 1959, 123. :Özlü, 1994, 8.

¹³⁶ French- Mitchel, TAD.XXIV-1, 1977, 214

¹³⁷ Özsait, 1980, 52. ;Cronin, 1902, 109vd.

¹³⁸ Özsait, 1980, 52.

¹³⁹ French-Mitchell, 1977, 214.

doğru Antiocheia, Neapolis, Beyşehir (Karalis) Gölü'nün doğu kıyısını izleyerek Mistheia'ya oradan Kızılca (Amblada),¹⁴¹ Bostandere (Vasada), Suğla (Trogitis) Gölü kuzeyinden İsauria'ya yani Leontopolis'e ulaşmaktadır.¹⁴² Bu yol Akdeniz'e ulaşmak içinde kullanılmıştır.

İsauria Bölgesinden Kilikia geçitine ulaşan Via Sebaste yolunun Neolitik ve Kalkolitik dönemlerine ait buluntu veren höyüklerden¹⁴³ anlıyoruz.

Seydişehir ve dolaylarında, Mezozoik¹⁴⁴ ile miosen kalkerler ve bunların üzerinde karstik şekillere rastlanmıştır.¹⁴⁵ Türkiye'nin en çok karstlaşmış bölgesi olan Toroslar'ın orta kesiminde ülkemizin en büyük ve en ekonomik boksit yatakları yer almaktadır.¹⁴⁶ Seydişehirde'de Mortaş, Doğankuzu ve Değirmenlik diye adlandırılan boksit yatakları yer almaktadır. Boksit tabandaki kireç taşlarının karstlaşması sırasında meydana gelen alterasyon ürününün karstik boşluklara dolması ve boksitleşme sürecine girmesiyle oluşan bir cevherdir. Seydişehir'de incelediğim eserlerin birçoğunun yapı malzemesi kireçtaşıdır. Boksit cevherinin de bölgede bulunmasıyla bölgedeki kireçtaşının varlığı desteklenmektedir.

Toros Dağları gümüş, kurşun, altın ve demir madenleri bakımından oldukça zengindir. Özellikle gümüş, Anadolu'nun diğer merkezlerinde elde edilenlerle kıyaslanamayacak derecede kalitelidir. Ön Asya'da kurulmuş devletlerin tarih boyunca dikkatlerini Toros Dağlarına çevirmelerinin temel sebebi, buradaki zengin doğal maden yatakları olmalıdır. Toros Dağları gümüş madenleri bakımından zengin olduğu için Asur kaynaklarında sık sık adı geçmektedir. Bölgeye olan Asur seferlerinin en önemli sebebini Tunni (Gümüş) Dağı'nın madenleri oluşturur.

Mezopotamya yazılı kaynakları, Toroslardaki sedir ormanlarından ve maden yataklarından söz etmektedir.¹⁴⁷ Hamilton, Bozkır'a "Tris-Maden" adını vermiştir.¹⁴⁸ Hamilton Bozkır'a bu adı vermekle altın, gümüş ve kurşunun yani üç madenin bölgede bulunduğunu belirtmiştir. İsauria Bölgesi madenleri, bölgenin çevresindeki Çatalhöyük gibi Neolitik ve Kalkolitik merkezleri etkilemiştir.¹⁴⁹

¹⁴⁰ Ercenk, 1986, 10.

¹⁴¹ Hall, 1968, 61.

¹⁴² Belke-Restle, 1984, 101.

¹⁴³ Bu höyükler, Beyşehir, Akçalar, Karabulak, Süzeklik, Kanal, Gökhüyük, Bağra ve Karaören höyükleridir.

¹⁴⁴ Dünya'nın gelişim tarihinde II.zamanı karşılayıp, "Orta Yaşama Çağı" anlamına gelen formasyon grubudur. Bu konuda geniş bilgi için bak. İzbirak, 1986, 242.

¹⁴⁵ Kurt, 2001, 63.

¹⁴⁶ Uysal, 1992, 5.

¹⁴⁷ Bilgiç, 1948, 494. ;Erzen, 1948, 59. ;Luckenbill, 1968, 207.

¹⁴⁸ Hamilton, 1842, 336.

¹⁴⁹ Mellaart, 1964, 39vd.

Seydişehir ve civar köylerdeki yaptığımız çalışmamızda, çalışma alanımızdaki yerleşmeleri biliniyorsa antik adıyla bilinmiyorsa modern adıyla alfabetik sıraya göre tek tek ele alacağız. Konuyu belli bir plan dahilinde verebilmek için ilk önce Seydişehir'den bahsedeceğiz.

SEYDİŞEHİR

Seydişehir, Konya'ya 95km uzaklıkta olup, Küpe Dağı eteğinde kurulmuştur. Denizden yüksekliği ise 1123m'dir.Şehrin antik kaynaklarda herhangi bir adı yoktur. Konya iline bağlı olan Seydişehir, ilçenin köy ve kasabalarıyla birlikte toplam yüzölçümü 2207km²'dir.Kentin güneyinde Suğla Gölü yer almaktadır.

Belli bir dönemde belli bir medeniyetin varlığından söz edemediğimiz Seydişehir'in, antik dönemde Roma'nın siyasi çıkarları doğrultusunda sürekli sınırları değişiklik göstermiştir. Buna karşın kuzeyden-güneye, doğudan-batıya ulaşmak isteyen her kavmin geçmek zorunda olduğu bir bölge olması nedeniyle elde tutulmaya çalışılmıştır. Bunun içinde çevre kültürlerin etkileri görülebilen bir geçiş bölgesi niteliği taşımaktadır.

Seydişehir ve civarı antik yerleşimleri Jüthner,¹⁵⁰ Suğla Gölü ve civarında Hamilton,¹⁵¹ Beyşehir ve Suğla Gölleri arasında Prehistorik devir araştırmalarını 1954 yılından sonra Mellaart¹⁵² yapmıştır. Mellaart, iki göl arasında bulunan Dereköy, Bucak, Çamur, Toprak Tol, Kaşaklı, Yeniköy, Çukurkent, Beyşehir, Seydişehir ve Burun Höyüklerinin yüzeylerinden topladığı seramik parçalarından bu höyüklerin Neolitik ve Kalkolitik dönemleri yaşamış olduğu sonucunu elde etmiş¹⁵³ ve bölgenin Prehistorik dönemi üzerinde durmuştur. Mellaart'ın bu araştırmalarından sonra Bordaz,¹⁵⁴ bir heyetle Seydişehir'e gelerek, Beyşehir, Suğla gölleri arasındaki vadide bulunan höyüklerde araştırmalar yapmış ve Suğla Gölü'nün kuzey-batısında, Seydişehir'in 11km güney-doğusundaki Suberde Höyük'te kazılar yapmaya karar vermiştir. 1964-1968 yılları arasında Suberde Höyük'te kazılar yapmış ve bu höyükte İ.Ö.5500-5000 yıllarına ait bir Neolitik Çağ yerleşmesinin varlığını ortaya çıkarmıştır.

Ramsay,¹⁵⁵ Texier,¹⁵⁶ Belke-Restle,¹⁵⁷ ikilisi, Swoboda-Keil-Knoll¹⁵⁸ üçlüsü,Hall,¹⁵⁹ Levick,¹⁶⁰ Seydişehir'in antik kentleri olan Amblada, Vasada,

¹⁵⁰ Jüthner, 1903, 32.

¹⁵¹ Hamilton, 1842.

¹⁵² Mellaart, 1954.

¹⁵³ Özsait, 1980, 81.

¹⁵⁴ Bordaz, 1969, 43-61.

¹⁵⁵ Ramsay, 1960.

Çatmakaya(Arvana)'da çalışmalar yapmışlardır. Hall, Asardağdan getirilen, Seydişehir garajında yer alan, daha sonra Seydişehir'de bir evin duvarında devşirme malzeme olarak kullanılan üzeri yazıtlı bir taşın varlığından bahsetmektedir.¹⁶¹ Bugün Seydişehir'de böyle bir taşla rastlamadık. Emekli bir öğretmen olan G.Totaysalgır'da,¹⁶² Çatmakaya(Arvana) köyünde araştırmalar yapmıştır. Tüm bu çalışmalar detaylı bir araştırmadan ziyade yüzey araştırmasını geçmeyen çalışmalardır.

1969 yılında, Bostandere köyüne su getirmek üzere Aktepe mevkiinde su yolu açılırken bir Tiyatro kalıntısının varlığı anlaşılmış, bunun üzerine Konya Arkeoloji Müzesi'ne haber verilmiştir. Müze Müdürü Arkeolog, Gürbüz Alp,¹⁶³ 1970 yılında antik ismi Vasada olan bugün Bostandere olarak bilinen köyde kazı çalışmalarına başlamış ve burada Roma Devri Amphitiatrosu'nun kalıntısı ortaya çıkarılmıştır.¹⁶⁴

Suğla Gölü kıyısında, Seydişehir'e 15km mesafedeki Susuz köyü yakınında Susuz Yer altı Deresi diğer adıyla Güvercin Taşı Deliği Mağarası yer almaktadır.1974 yılında Türkiye Mağara Araştırma Derneğine mensup kalabalık bir grup bu mağarada incelemelerde bulunmuşlardır. Arvana (Çatmakaya) köyünün kuzey-batısında ve 4km uzağında Asarcık Tepesi ve hemen onun yanında yükselen Tınaz Tepe bulunmaktadır. Her iki tepede de antik yerleşmelerin varolduğunu köy muhtarından öğrenmemize rağmen buraları göremedik. Çatmakaya ve Tınaz Tepe civarında, incelemede bulunan Yılmaz,¹⁶⁵ Tınaz Tepe'nin Homanadlar'ın yerleşim yeri olabileceğini belirtir. Köy halkı da buralarda eskiden "Arvan Gavuru'nun" yaşadığından bahseder.

Seydişehir'de, şehrin 1km kuzeyinde bugün bahçeler ve bağlar arasında kalmış Ilıca yer almaktadır. Yüksekçe bir yamaçta ayrı ayrı yerlerden kaynaklanan 32⁰ sıcaklıkta olan Ilıca'nın kubbeli tarihi hamamı son yıllar da onarılmıştır.Burada eski bir yerleşim yeri

¹⁵⁶ Texier, 2002, 209.

¹⁵⁷ Belke-Restle, 1984, 122-134-224-239.

¹⁵⁸ Swoboda-Keil-Knoll, 1935, 22-31-32.

¹⁵⁹ Hall, 1968, 56-90.

¹⁶⁰ Levick, 1967, 204.

¹⁶¹ Hall, Anat.St.XVIII, 1968, 83.Plate.XVII.

¹⁶² Totaysalgır, 1937, 47vd.

¹⁶³ Müze Müdürü Gürbüz Alp'in 17 Şubat 1971 tarihinde Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne gönderdiği rapor.

¹⁶⁴ G. Alp'in Vasada antik kentinde yapmış olduğu kazıdaki buluntulardan, antik kent Vasada anlatılırken detaylı olarak bahsedilecektir.

¹⁶⁵ Yılmaz, 1990.

olan Vervelid (Elitia)¹⁶⁶ şehri vardır. Bugün Ilıca etrafında yer yer sur duvarlarının kalıntıları görülebilmektedir.

1871 yılında belediyelik olan Seydişehir, 1928 yılında da ilçe merkezi olmuştur. Seydişehir’de çevresindeki höyüklerde ve antik yerleşim merkezlerinde çok kapsamlı araştırmalar yapılmamıştır. Seydişehir ilçe merkezinde değişik tarihlerde, değişik yerlerden getirilen eski eserler Seydişehir’in belediye bahçesinde koruma altına alınarak, sergilenmektedir.¹⁶⁷ Bu eserlerin pek çoğu 1962 yılında Amblada’dan (Asartepe) getirilmiştir.

AKÇALAR KASABASI

Seydişehir’in kuzeyinde yer alır ve Seydişehir’e 13 km uzaklıktadır. Eski Seydişehir-Konya yolu güzergahında ve Beyşehir yolu üzerindedir.

Akçalar 14.yy’da Horasan’dan göç eden Akçababa tarafından kurulmuştur. Adını kurucusu Akçababa’dan almıştır.Kasaba’da ilk yerleşim Akçapınar mevkiinde olmuştur ve zamanla bugünkü merkeze yayılmıştır.

Belke-Restle¹⁶⁸ ikilisi Via Sebaste yolundan söz ederlerken, Beyşehir (Karalis) Gölü’nün doğu kıyısını izleyerek Mistheia’ya gelen oradan Kızılca (Amblada), Bostandere (Vasada), Suğla Gölü (Trogitis) kuzeyinden İsaoria’ya yani Leontopolis’e (Bozkır) ulaşıldığını belirtirken, bu yol güzergahın da Gökçimen (Kolkorum), Aşağı Esence (Büyük Homa), Bayaşılar¹⁶⁹ ve Akçalar’da miltaşlarının bulunduğunu belirtir.¹⁷⁰

Suğla Gölü ve Çarşamba Havzası’nda 1954 yılında araştırma yapan Mellaart,¹⁷¹ Akçalar Höyük, Karabulak Höyük ve Gökhüyük’te Tunç Çağı yerleşmelerinin olduğunu belirtmektedir. Hall,¹⁷² bölgeden bahsederken, Akçapınar çeşmesinde yazıtlı bir blok taştan bahsetmektedir ama bugün biz çalışmalarımızda böyle yazıtlı bir taş rastlamadık.

¹⁶⁶ Kent adını, kenti kuran kumandanın ismi “Eliya Elit’ten “ alır. Şehrin kurucularından olan Seyid Harun’un kenti bu yerleşim yerindeki taşlarla kurduğu söylenmektedir. Bugün Seyid Harun Camisi’nin duvarlarında yer alan bezemeli taşlarında Vervelid şehrinden getirilip cami de yapı malzemesi olarak kullanıldığı söylenmektedir.

¹⁶⁷ Belediye bahçesindeki bu eserler, 2002 yılında tarafımdan seminer ödevi olarak incelenmiştir.(Yıldız, 2002, 18vd.

¹⁶⁸ Belke-Restle, 1984, 101.

¹⁶⁹ Bayaşıardaki miltaşı için Hall, Bayaşılar’da caminin bahçesinde kireçtaşından yapılmış büyük yazıtlı bir sütünden yani bu miltaşından bahsetmektedir. Geniş bilgi için bak. Hall, Anat.St.XVIII, 1968, 84. Plate. XVIII.

¹⁷⁰ Akçalarda yaptığımız arazi çalışmamızda oldukça yıpranmış, alttan ve üstten kırılmış olup, üzerindeki yazıların silindiği bir esere ulaştık. Bunun Belke-Restle ikilisi tarafından söz edilen mil taşının olabileceğini düşünmekteyiz. (Kat. No: X9)

¹⁷¹ Mellart, 1954, 175-240.

¹⁷² Hall, 1968, 67. Plate.IV.

Akçalar kasabasında pek fazla esere ulaşamadık. Köyün ortasında yer alan, Atatürk Parkı'nın girişinde park duvarının üstüne yerleştirilen ostotek kapağı olan aslan figüründen başka, kasabanın mezarlığında nerdeyse kasabanın çıkışında yer alan bir alanda, üzerinde oldukça yıpranmış yazıları seçilemeyen Grekçe yazıların olduğu, Belke ve Restle'nin mil taşı olarak bahsettiği,¹⁷³ bu miltaşı olabileceğini düşündüğüm eserleri bulabildik.

AMBLADA=AMLADA (ASARDAĞ) YERLEŞMESİ

Amblada (Asartepe), Seydişehir'in Kavak, Kızılca ve Yenice köylerinin orta noktasında yer alan antik bir yerleşim merkezidir. Yani, Yeniceköy'ün kuzeyi, Kavak köyünün batısı ve Kızılca köyün güneyinde yer alır.

Amblada'nın mevkii için değişik lokalizasyonlar yapılmıştır. Strabon, Amblada'yı Phrygia ve Karia'nın sınırında olarak tanımlar ve kentin tıbbi perhizlerde kullanılan bir çeşit şarap ihraç ettiğinden söz eder.¹⁷⁴ Ramsay, Amblada antik kentini, Pisidia bölgesinde düşünmüş ve Eğirdir Gölü'nün doğusunda yer alan Gelendost kentinin yakınında aramıştır.¹⁷⁵ Amblada halkının görgüsüz ve kaba, arazisinin de verimsiz olduğundan bahsetmiştir. Jüthner ve arkadaşları, Amblada antik kenti için Beyşehir Gölü'nün güneyinde, günümüzde Hisarlık olarak bilinen Asardağ'da tespit etmişlerdir.¹⁷⁶ Belke ve Restle ikilisi kentin koordinatlarının 37²⁰ kuzey enleminde ve 31⁴⁰ doğu boylamında olduğunu belirtip, Jüthner gibi Hisar Tepesinde yer aldığını belirtirler.¹⁷⁷

Özsait Beyşehir Gölü'nün güneyinde yer aldığını,¹⁷⁸ Sevin, Pisidia Bölgesi'nin doğu ucundaki son kent Beyşehir (Karalis) ile Suğla (Trogitis) göllerinin arasındaki kent olarak belirtir.¹⁷⁹ Hall, Amblada ve etrafında yer alan Kızılca, Bayağşar, Kavak ve Yenice köylerini 1957, 1958 ve 1961'de olmak üzere üç kere ziyaret ettiğini bildirmektedir.¹⁸⁰ Ayrıca Swoboda-Keil-Knoll¹⁸¹ üçlüsü ile Ramsay'da¹⁸² Amblada antik kentinde araştırmalar yapan araştırmacılarıdır.

¹⁷³ Belke-Restle, 1984, 101.

¹⁷⁴ Strabon, XII, 68.

¹⁷⁵ Ramsay, 1960, 369.

¹⁷⁶ Jüthner, 1903, 22-25.

¹⁷⁷ Belke-Restle, 1984, 122.

¹⁷⁸ Özsait, 1980, 60.

¹⁷⁹ Sevin, 2001, 158.

¹⁸⁰ Hall, 1968, 76. ; 1959, 123.

¹⁸¹ Swoboda-Keil-Knoll, 1935, 32vd.

¹⁸² Ramsay, 1890, 334.

Bergama Krallığı ile olan yakın ilişkileri ile tanıdığımız Amblada antik kenti, önce Bergama Krallığında daha sonra Amyntas döneminde Galatlar'ın yönetiminde kalmıştır. Roma İmparatorluğu döneminde ise, Galatia ve Lykaonia eyaletlerine bağlanmıştır.

Amblada'nın İ.Ö. 1.yüzyıldan itibaren sikke bastırmaya başladığı görülmektedir.¹⁸³ İmparatorluk devrinde de Commadus'tan (İ.S.176-192) Philippus Arabs'a (İ.S.244-248) kadar sikkeleri görülmektedir. Bu devirde Küçük Asya şehirlerinin çoğunda bu özentisi mevcuttur. Şehirler devrin genel akımına uyarak kökenlerini bir yere dayamak arzusu duymuşlardır. Bu şehirlere Selge ve Sagalassos'tan sonra Amblada'da katılmıştır. Amblada (Asartepe) antik yerleşmesine şartlar uygun olmadığı için çıkamadık ama Amblada'nın her iki yanında yer alan Kızılca, Yenice ve Kavak köylerini gezdiğimizde öğrendik ki buralarda evlerin duvarlarında yapı malzemesi olarak kullanılan malzemeler Asartepe'den getirilmiştir. Ayrıca Seydişehir belediyesi'nin bahçesinde yer alan eserlerin de birçoğu Asartepe'den getirilmiştir. Halktan aldığım bilgiler ışığında Asartepe'nin kaçakçılar için iyi bir hazine olduğunu da üzümlere öğrendim. Asartepe kaçakçılara rağmen, hala bakirliğini koruyan ve araştırılıp bilimsel kazıların yapılabileceği bir alan.

AŞAĞI KARAÖREN KÖYÜ

Seydişehir'e 24km uzaklıkta olup, Bozkır-Seydişehir karayolu ortasında ve Suğla Gölü'nün kenarında yer alır. Ahırlı ilçesine bağlı Akkise kasabasına ulaşmak için Aşağı Karaören ve Orta Karaören yerleşmelerinden geçilmektedir. Orta Karaören kasabasıyla hemen hemen aynı sınırdadır ve Orta Karaören'in sağında yer alır. Seydişehir'den yerleşim birimine ulaşıldığında önce Aşağı Karaören'e daha sonra da Orta Karaören'e ulaşılmaktadır. Suğla Gölünün kenarında yer alan Orta Karaören kasabası'nın karşısında yan yana iki höyük bulunmaktadır. Höyüklerde gerekli sondaj çalışmaları yapılmadığı için höyüklerin durumları hakkında fazla bilgimiz yoktur. Suğla Gölü çevresinde, Sandı höyüğü, Yalılıhöyük,¹⁸⁴ Karaören höyükleri ve Bağra höyüğü bulunmaktadır. Aşağı Karaören köyü, Lykaonia, Pisidia ve İsaoria bölgelerinin sınırlarının keşiştiği yerde yer almaktadır.

Köyde çok fazla malzemeye ulaşamadık ama köye girişte bir evin duvarında, üzerinde süvari kabartması olan bir ostotek gövdesine ulaşabildik

ÇATMAKAYA (ARVANA) KÖYÜ

¹⁸³ Geniş bilgi için bak. Özlü, 1994, 14.

Seydişehir'e 30 km uzaklıkta olan Çatmakaya köyü, önceleri Bozkır'a bağlı iken daha sonra Seydişehir'e bağlanmıştır. Seydişehir'in güney sınırında yer alan en son köyüdür. Önceki adı Arvana olan Çatmakaya köyü, Suğla Gölü'nün güneyinde ve Toros dağları'nın gölden itibaren yükselen eteklerinde yer alır.

Bölgede araştırma yapan Belke-Restle ikilisi Arvana'nın koordinatlarını, 37²⁰ kuzey enleminde ve 31⁴⁰ doğu boylamında gösterilmiştir.¹⁸⁵ Mesud Koman ve Sırrı Üçer ikilisi de, Arvana adının kökeninin Hititlere dayandığını ifade ederler.¹⁸⁶ Totaysalgır'da, Arvanada yaptığı çalışmasında buradaki yerleşimlerin Hititlere ait olabileceğini söylemektedir.¹⁸⁷ Hall ise, Arvana köyü'nün Suğla Gölü ile görünüşüne ait bir fotoğrafla çalışmasını belgelenmiştir.¹⁸⁸ Yapılan bu çalışmalar, Çatmakaya adının Arvana olması, buranın eski bir yerleşim yeri olan Suberde höyüğe yakın olması buranın antik dönemde de var olduğunu ispatlamaktadır.

Çatmakaya, Seydişehir'e Suğla Gölü boyunca göl kenarını takiben Suberde Höyüğün yanından geçen 26 km'lik bir yolla bağlanır. Kış aylarında suların çoğalmasıyla bu yol kapanır ve Seydişehir'den maden yolunu takiben Tınaz Tepe eteklerinden sola dönülerek Çatmakaya'ya gidilir. Bu yolun uzunluğu da 33 km'dir. Çatmakaya köyü çevresinde antik yerleşmeler mevcuttur. Yörenin en yüksek yeri olan Tınaz Tepe'de¹⁸⁹ ve Çatmakaya köyü arasında yerleşmeler mevcuttur.

Roma İmparatorluğu'na İsaürialar kadar zorluk çıkaran ve sürekli baş kaldıran, savaşçı bir ruha sahip oldukları bilinen, Suğla Gölü'nün kenarlarından başlayarak Toros dağları'nın yüksek tepelerinde ve vadilerin de yaşadıkları bilinen Homonadlar'ın yaşadıkları bölge muhtemelen bu bölgedir. Strabon, Homonadlar'dan bahsederken, " çok yüksek ve çoğu yerde geçmesi olanaksız olan Toroslar'ın tepelerinin ortasında, birkaç vadiye bölünmüş çukur ve verimli bir düzlük vardır. Fakat insanlar bu düzlüğü sürdükleri halde dağların yamaçlarında ve mağaralarda yaşarlar. Çoğunlukla silahlanmışlardır. Ülkenin etrafındaki

¹⁸⁴ Yalıhüyük ilçesinde, Saray köyü girişinde Beyşehir gölünden gelen kanalın üzerinde bir Roma köprüsünün kalıntıları hala ayaktaadır. 1993 yılında D.French, L.Zoroğlu, H.Bahar ve M.Yılmaz bölgede bir inceleme gezisi yapmıştır. Geniş bilgi için bak. Yılmaz, 1995, 30.

¹⁸⁵ Belke-Restle, 1984, 134.

¹⁸⁶ Üçer-Koman, 1945, 5.

¹⁸⁷ Totaysalgır, 1937, 20.

¹⁸⁸ Hall, 1968, 81. Plate.I.

¹⁸⁹ Tınaz Tepe, yüksekçe bir yerleşim yeridir. Eteklerinde çok büyük mağaralar yer almaktadır. Tınaz Tepe Mağara ve Düdeni, Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 17.11.1993 tarih ve 1828 no'lu kararı ile II.derecede Doğal Sit Alanı ilan edilmiştir. (Karaman Kültür Envanteri, Sıra No:43).

dağlar duvar görevi gördüğünden bunlar başkasının ülkesine saldırmayı adet edinmişlerdir.”¹⁹⁰ diye belirtmektedir.

Ramsay, bir yazıttan yola çıkarak Homanadlar’ın Sadeseislerle kız alıp verdiklerini başka bir deyişle akraba olduklarını belirtir.¹⁹¹ Sadeseisler, Çatmakaya köyünün tam karşısında yani Suğla Gölü’nün doğusunda yaşamışlardır. Tüm bunlar Homanadlar hakkındaki düşünceleri doğrulamaktadır. Çatmakaya köyünde, konumuzu kapsayan eserler bulamadık. Köyün camisinin duvarında tam olarak seçilemeyen küçük eserler vardı.

ÇAVUŞ KASABASI

Konya-Seydişehir yolunda yer alan Çavuş kasabası, Seydişehir’e 23 km, Konya’ya da 58 km uzaklıkta yer almaktadır. 1999 yılında kasaba olmuştur.

Üçer-Koman ikilisi kasaba’nın adı için Oğuz Türkleri’nin yerleştikleri yerlere Bey, Gazi, Fatih gibi ünvanlar verdiklerini ve Çavuş kasabasının da adını İsmail Çavuştan aldığını söylemekte. ¹⁹² Belke ve Restle’de kasabanın koordinatları için 37²⁰ kuzey enleminde ve 31⁴⁰ doğu boylamında olduğunu belirtmişlerdir. ¹⁹³ Kasabada pek fazla esere ulaşamadık. Belediye binasının hemen karşısındaki bir evin duvarında köşe taşı olarak kullanılan aslan pençeleri şeklinde ayakları olan altar olma ihtimali yüksek bir eser ve birde oldukça tahrip olmuş bir ostotek gövdesi yer almaktadır. Kasabaya getirilen ve yapı malzemesi olarak kullanılan taşların kasabanın hemen yanı başında yükselen Çakılören-Dipören diye adlandırılan yörelerden getirildiğini öğrendik.

DİKİLİTAŞ KÖYÜ

Seydişehir’e 26km uzaklıkta yer almaktadır. Dikilitaş köyünde, köy muhtarlığının önünde bir sütun tamburu ve o tamburun üzerine yerleştirilen sütun başlığıyla köyün adı temsili olarak verilmeye çalışılmıştır. Köy muhtarlığı binasında, köşe taşı olarak kullanılan aslan motifli ostotek gövdesi yer alırken, köy muhtarlığının hemen arkasındaki evin duvarında da üzerinde kalkan-kılınc motifli olan bir ostotek gövdesi yer almaktadır.

Bu eserlerin, köyün hemen yanında yer alan Elvas Tepe antik yerleşim alanından getirildiği öğrendik. A.Baldıran-B.Söğüt’ün Beyşehir ve Seydişehir ilçelerinde yaptıkları

¹⁹⁰ Strabon, XII, 67.

¹⁹¹ Ramsay, 1960, 370.

¹⁹² Üçer-Koman, 1945, 5.

¹⁹³ Belke- Restle, 1984, 53.

Kybele kültüyle ilgili araştırmalarında, Dikilitaş köyü'nün Elvas Tepe zirvesinde dikme taş oyuğu ve sunu çanakları bulunmuştur.¹⁹⁴

¹⁹⁴ Baldıran-Söğüt, 2000,4.

GEVREKLİ KASABASI

Seydişehir-Konya karayolu'nun üzerinde yer alan kasaba, Seydişehir'e 13 km uzaklıktadır.

Gevrekli kasabasındaki İncirlikaya (Kızılviran) Höyüğü, Konya Koruma Kurulu'nun 22. 04. 1992 tarih ve 1293 no'lu kararı ile I. Derecede Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmiştir.¹⁹⁵ Suğla Gölü ve Çarşamba Havzası'nda araştırma yapan Mellaart, Kızılviran Höyük'te Kalkolitik dönem yerleşmesi olduğunu bildirmiştir.¹⁹⁶

Kasaba'nın ortasındaki bir alan da yöresel kireçtaşından yapılan bir ostotek kapağı yer almaktadır.

GÖKÇEHÜYÜK KÖYÜ

Seydişehir'in batısında yer alan Gökçehüyük köyü Taraşçı kasabasının istikametinde olup, Seydişehir'e 6 km uzaklıktadır. Önder, Gökçehüyük köyü için Dalisandos şehrinin harabelerinin bu köyde olduğunu belirtmektedir.¹⁹⁷

Köyde yaptığımız incelemelerde pek fazla esere ulaşamadık. Sadece bir evin duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan, İsaüra ve Kilikia bölgelerinde de sıkça kullanılan üzüm motifli ve işlevi tam olarak anlaşılamayan bir taş bloğa ulaşabildik.¹⁹⁸

GÖKHÜYÜK KÖYÜ

Seydişehir-Bozkır karayolunda yer alan Gökhüyük, Seydişehir'e 10 km mesafededir. Seydişehir'in doğusunda ve Suğla Gölü'nün kuzey sınırında yer almaktadır.

Çarşamba suyu havzasının¹⁹⁹ suyunu Çumra'ya daha verimli bir şekilde ulaştırabilmek amacıyla, Suğla Gölü'nün kuzey sınırında Gökhüyük mevkiinde bir kanal çalışması yapılmaktadır. Kanal çalışmaları sırasında, Gökhüyük mevkiinde iş araçlarına takılan eserlerle burada bir kurtarma kazısı başlatılmıştır. 2002 yılında başlayan kazıya Konya Arkeoloji Müzesinde görevli Enver bey başkanlık etmektedir.

¹⁹⁵ Karaman Kültür Envanteri, Sıra No: 43.

¹⁹⁶ Mellaart, 1959, 51.

¹⁹⁷ Önder, 1986, 14.

¹⁹⁸ Kat.No: MPÜ1

¹⁹⁹ Antik devirde ismini bilmediğiniz Çarşamba suyu, Beyşehir (Karalis) Gölü'nün fazla sularını Beyşehir-Seydişehir boyunca uzanan depresyon alanı içinde bulunan vadide taşır. Suğla (Troğitis) Gölü'nün kuzeyindeki dağlık arazi arasında, doğuya doğru ilerleyerek güneyde, Bozkır'dan gelen bir kolla birleşir ve burada Çarşamba suyu ismini alarak Konya Ovası'nın içlerine kadar nüfuz eder. Geniş bilgi için bak. Özsaıt, 1980, 51.

Bu kazıda Demir Çağ ve Neolitik dönem yerleşmeleri ile bu dönemlere ait surlar bulunmuştur. Gökhüyük ve Kuran köyleri sınırlarında yer alan Gökhüyük Bağları Höyüğünde, Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 13.05.2002 tarih ve 4527 No'lu kararı ile I. Derece Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmiştir.²⁰⁰ Yine Gökhüyük köyü ve Kuran köyü sınırlarında yer alan Uzunkır Tepesi Nekropol alanı da Konya Koruma Kurulu'nun 13.05.2002 tarih ve 4527 no'lu kararı ile I.derecede Arkeolojik Sit Alanı kabul edilmiştir.²⁰¹

Suğla Gölü ve Çarşamba havzasında çalışma yapan Mellaart, Gökhüyük'te ilk Tunç çağına ait yerleşimin olduğundan bahsetmektedir.²⁰²

Köyde, çalışmamı kapsayan eserlere ulaşamadı.

İNCESU KÖYÜ

Seydişehir'e 7 km uzaklıkta yer alan İncesu köyüne giderken Seydişehir'in tam merkezinden devam eden yol 5 km sonra çatallaşarak iki kola ayrılır. Bu kolun bir ucunda İncesu köyü, diğer ucunda da Muradiye köyü yer alır.

İncesu'da bir kaya mezarı bulunmaktadır.Bu kaya mezara halk arasında "Dümdüm" denilmektedir. Bu kaya mezar çalışma alanımda ulaşabildiğimiz tek kaya mezardı. Üzerinde herhangi bir bezeme mevcut değildir; oysa Seydişehir'in etrafındaki yerleşim birimlerinde kaya mezarlara sıkça rastlanmaktadır.

KAVAK KÖYÜ

Seydişehir'e 13 km uzaklıkta yer alan Kavak köyüne gitmek için, Akçalar kasabası'nın yolundan devam edilip, yol Akçalardan 1 km sonra sola kıvrılmaktadır.

Kavak, Kızılca ve Yenice köyleri bir üçgen oluşturup tam ortalarından da antik bir yerleşim merkezi olan Amblada (Asartepe) yer almaktadır.Bugün Kavak köyün'de evlerin duvarlarında Asartepe'den getirilmiş ve yapı malzemesi olarak kullanılmış pek çok eser bulunmaktadır.

Hall²⁰³, Kavak köyünde, köyün batı kenarında yer alan çeşmenin karşısında bulunan bir evin duvarında, kireçtaşından yapılmış üç sıra yazıtlı bir taş bloktan ve yine bir evin kapı sövesinin üstünde mermerden yapılmış bir panelin varlığından

²⁰⁰ Karaman Kültür Envanteri, Sıra No: 44.

²⁰¹ Karaman Kültür Envanreti, Sıra No: 44.

²⁰² Mellaart, 1954, 175-240.

²⁰³ Hall, 1968, 89. Plate.XXIX (b).

bahsetmektedir. Bölgede araştırma yapan diğer araştırmacılar Sterret,²⁰⁴ Swoboda-Keil-Knoll²⁰⁵ üçlüsü ve Alp,²⁰⁶ köy evlerinin duvarlarında özellikle yapıların dış yüzeylerinde süsleme unsuru olarak pek çok antik eserin var olduğunu bildirmişlerdir. Bugünde pek çok evin duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan eserler görülebilmektedir ama bunların hiçbirisi antik yazarların bahsettiği eserler değildir.

KESECİK KASABASI

Kesecik, Seydişehir'e 7 km uzaklıkta olup Bozkır yolu güzergahında yer alır. Adı daha önce Kisecik olan köy, 1988 yılında kasaba statüsü kazanır ve ismi aynı yıllarda Kesecik olarak belirlenir.

Bugün Kesecik cami duvarında yer alan rölyefli bir taşı Hall²⁰⁷, o dönemde bu taşın Bostandere köyünde bulunduğunu bildirmiştir²⁰⁸. Yılmaz, çalışmasında Keseciğin cami duvarında yer alan bu eserin, sadece fotoğrafına yer vermiştir²⁰⁹ ve Keseciğin evlerinin duvarlarında yapı malzemesi olarak kullanılan stel parçalarının varlığından bahseder. Bugün Kesecik kasabasının ev duvarlarında bu eserler yer almamaktadır.

1914 yılında Kesecik kasabasında yapılan ve Çarşamba kanalının üzerinden geçen köprüünün ayaklarında bir stel parçası ve oldukça tahrip olmuş birkaç mimari parça yer almaktadır.

Kesecik kasabasında, Sabitoğlu çiftliği mevkinde yer alan Süzeklik Höyük, Konya Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun 05.01.1994 tarihli, 1871 no'lu kararı ile I. ve III. derece Arkeolojik Sit alanı ilan edilmiştir²¹⁰

KETENLİ KASABASI

Seydişehir'e 30 km uzaklıkta yer alan, 1969 yılında kasaba olan Ketenli, dağlık bir arazide yer almaktadır. Kasabanın hemen yanbaşıda yer alan Elvas Tepe'de sur duvar kalıntısının var olduğunu öğrenmemize rağmen; şartların uygun olmaması nedeniyle bu tepeye çıkamadık.

Ketenli Belediyesi'nin deposunda, kasabada yapılan cami'nin inşaatında çıkan iki eser bulunmaktadır. Bunlardan biri, üzerinde altı sıra yazıt yer alan bir taş blokken, diğeri de

²⁰⁴ Sterret, 1888, 182.

²⁰⁵ Swoboda-Keil-Knoll, 1935, 39.

²⁰⁶ Alp, 1976, 537-538

²⁰⁷ Hall, 1968, 89. Plate. XXIX (b).

²⁰⁸ Kat. No: OG6.

²⁰⁹ Yılmaz, 1990, 24.

bir ostotek gövdesidir²¹¹. Belediye binasının karşısında yer alan bir evin duvarında da yöresel kireç taşından yapılmış, koç ve boğa başından oluşan bir çörten yer almaktadır.

KIZILCA KÖYÜ

Seydişehir-Beyşehir karayolu üzerinde yer alan Kızılca köyü, Seydişehir'e 21 km uzaklıkta olup, Kavak köyü ile 7 km'lik bir mesafede yer almaktadır. Köy, Amblada (Asar Tepe)'nin eteğinde kurulmuştur. Köyde, Kavak ve Yenice köylerinde olduğu gibi Asartepe'den getirilmiş ve yapılarda yapı malzemesi olarak kullanılmış pek çok eser yer almaktadır.

Hall²¹², hemen her evin duvarında yazıtlı taş blokların olduğundan bahseder. Köyde araştırma yapan diğer araştırmacılar da Sterret,²¹³ Swoboda-Keil-Knoll²¹⁴ üçlüsü köyde, Amblada antik kentinden getirilen ve evlerin duvarlarında yapı malzemesi olarak kullanılan eserlerin var olduğundan söz etmişlerdir. Alp,²¹⁵ bir evin duvarında, zeminden oldukça yüksekte işlenen bugün de hâlâ varlığını koruyan bir asker gövdesi kabartmasından bahsetmektedir.

KUMLUCA (BAĞRA) KÖYÜ

Seydişehir'e 15 km uzaklıktaki Kumluca'nın adı daha önce Bağra olarak bilinmektedir. Seydişehir-Bozkır karayolunda yer alan Kumluca Suğla Gölü'nün kuzeyinde yer almaktadır.

Seydişehir Belediye parkında yer alan Anıtsal Kaya Kabartması²¹⁶, Bağra Höyükten çıkmıştır. Bağra Höyük, Seydişehir'e 8 km uzaklıktadır. Kumluca köyü Uzunkır mevkisindeki nekropol alanı Konya Koruma Kurulu'nun 13.05.2002 tarih ve 4525 no'lu kararı ile I. Derece Arkeoloji Sit alanı ilan edilmiştir.²¹⁷

KURAN KÖYÜ

²¹⁰ Karaman Kültür Envanteri, Sıra No: 43.

²¹¹ Kat. No: X4, L2

²¹² Hall, 1968, Plate.XII(b), XIV(a,b), XV(d), XVI(a,c,d), XIX(ab), XX(a,b).

²¹³ Sterret, 1888, 184.

²¹⁴ Swoboda-Keil-Knoll, 1935, 32-37.

²¹⁵ Alp, 1976, 537-538. Levha, 325(a).

²¹⁶ Kat. No: KA1.

²¹⁷ Karaman Kültür Envanteri, Sıra No: 44.

Seydişehir'e 13 km uzaklıkta bulunan Kuran köyü, Seydişehir-Bozkır karayolu üzerinde yer alıp, Kesecik köyü ile Kumluca (Bağra) köyü arasında yer alır.

Köyde, yerleşim yerinin hemen yanında yükselen İkiz Dağı'ndan getirilen ve M. Bağcı'nın evinin duvarında devşirme malzeme olarak kullanılan mezar stelinden²¹⁸ başka bir eser yer almamaktadır. Köy daha önce araştırmacılar tarafından incelenmemiştir.

ORTA KARAÖREN KASABASI

Seydişehir-Bozkır karayolunda yer alan kasaba, Seydişehir'e 23 km uzaklıkta olup, 1955 yılında kasaba statüsünü kazanmıştır. Verimli ve düz bir araziye sahip olan Orta Karaören, Suğla Gölü'nün kenarında yer almaktadır. Orta Karaören kasabasının sağında Aşağı Karaören köyü yer alırken solunda da Baş Karaören köyü yer alır.

Kasaba Lykaonia, Pisidia ve İsaoria bölgelerinin sınırlarının kesiştiği bir yerde yer almaktadır. Kasaba'da Cumhuriyet Meydanı'ndaki parkta biri 6 sıra yazıtlı olan, diğeri de cenaze ziyafeti sahnesinin işlendiği iki ostotek gövdesi yer almaktadır²¹⁹. Bu her iki eser de araştırmacılar tarafından daha önce görülmemiştir.

SUBERDE (GÖRÜKLÜK TEPE) YERLEŞMESİ

Seydişehir'e 12 km uzaklıkta yer alan ve Neolitik dönemi yaşayan Suberde, bugün Gölyüzü köyü olarak bilinmektedir.

Seydişehir'in, 12 km kuzey-doğusuna düşen Görüklük Tepe yerleşmesi Arkeoloji literatürüne, Suberde olarak geçmiştir. Görüklük Tepe, Suğla'nın kuzey-batı kıyısındadır.²²⁰ Solecki'de, Beyşehir Gölü'nün güneyinde ve Suğla Gölü'nün batısında yer alan prehistorik bir merkezdir der.²²¹ Koordinatları, 37°20'8" kuzey enlem ve 31°56'2" doğu boylamlarındadır.²²²

1963 yılında Suberde, Solecki ve ekibinin yaptığı yüzey araştırmaları ile tespit edilmiştir. Bunun üzerine Bordaz tarafından 1965, 1966, 1969 ve 1973 yıllarında olmak üzere Suberde yerleşimi dört sezon kazılmıştır.²²³ Kalkerden doğal bir tepe olan Suberde, 30 m yüksekliğindedir, 5000m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Kültür tabakası yaklaşık 4 m'dir.

²¹⁸ Kat. No: MSL6.

²¹⁹ Kat. No: OG4, OG14.

²²⁰ Bordaz, 1971, 62.

²²¹ Solecki, 1964, 33vd. ;Özsait, 1980, 77vd.

²²² Bordaz, 1969, 44. ;Bahar, 1990, 53vd.

²²³ Bordaz, 1969, 43vd.

Burada üç kültür tabakası bulunmuş ve dört tabakaya ayrılmıştır. IV. tabaka yani en alttaki tabaka buluntusuz bir tabakadır. Kültür tabakalarından, I. Yüzey Tabaka, II. Üst Prehistorik Tabaka ve III. Alt Tabaka olarak değerlendirilmiştir.²²⁴

I.Tabaka: Karışık bir kültür tabakasıdır. Demir çağından başlayan, Phryg, Helenistik, Roma, Bizans ve Selçuklu dönemine kadar uzanır.

II.Tabaka : Prehistorik döneme ait olan, 1300m²'lik bir alanı oluşturur. Bu tabakada evlerin kerpiç duvar kalıntıları ve sıvalı taban parçalarına yer yer rastlanmıştır.

III. Tabaka: Alt prehistorik tabakadır. 1500-2000m²'lik bir alana yayılmaktadır ve ana kaya üzerinde yükselmektedir. Çapları, 70-80 cm olan, derinlikleri 30-40 cm ve oda taban seviyesinden 15-20 cm yükseklikte çukurlar bulunmaktadır. İçleri boş olan bu çukurların yüzeyleri kille sıvanmıştır. Bu tabakada kap-kacak yapma denenmiştir.²²⁵

Polen analizleri sonucu, ormanlık bir alan içerisinde yer aldığı anlaşılmıştır. Bordaz, Suberdenin, III. tabakasının A keramik Hacılar ile çağdaş olduğunu ileri sürmüştür. Çatalhöyük yerleşmesi ile de, Çatalhöyüğün erken tabakaları olan XII-IX tabakaları ile çağdaştır.²²⁶

III.Alt Prehistorik ve IV. Steril tabakalardan alınan C₁₄ örneklerindeki analiz sonuçları ile paralellik göstermiştir.

Suberde'nin Prehistorik tabakalarında yontma, sürtme ve cilalı taşın aletler, pişmiş kilden insan ve hayvan heykelcikleri, kemik aletler gibi buluntular buradaki kültürün kesintisiz olduğunu yansıtmaktadır.²²⁷

Suberde III. Tabakada bulunan maden iğne (bız) ilginçtir. Çünkü; tunçtan yapılan bu aletin Tunç çağından önce bulunması tabakalarda karışma olduğu sentezini doğurmaktadır. Prof. Junghans ve ekibince, Stuttgart Altes Schloss Müze laboratuvarında bu aletin analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda %89'unun bakırdan, %8.4'ünün de kalaydan yapıldığı anlaşılmıştır.²²⁸

Suberde'nin en ilginç buluntularını hayvan kemikleri oluşturur. 30000'i aşkın hayvan kemiği toplanmıştır. Koyun (Anadolu Muflonu, Ovis orientalis Anatolica), keçi (Asya bezoarı, Capra hircus aegagrus), domuz (Sus scrofa) ve sığır (Bos primigenius), karaca, geyik, tavşan gibi av hayvanları; çakal, tilki, sansar, porsuk, balık gibi nehir yumuşakçaları, bulunmuştur. Köpek hariç hiçbirisi evcilleştirilememiştir. Çatalhöyük dışında

²²⁴ Bordaz, 1969, 52vd.; Bahar, 1990, 53vd.

²²⁵ Mellaart, 1954, 175vd.

²²⁶ Mellaart, 1954, 196. ;1962, 49.

²²⁷ Esin, 1979, 9.

hayvan evcilleştirme olayı, İç Anadolu'da o çağda görülmediğinden Suberde de çağını yansıtan bir kültüre sahipti (İ.Ö. 7000-6000) yılları.

Buluntular arasında antropomorfik figürünler ilgi çekicidir. Neolitik taş endüstrisinin büyük bir kısmını obsidyen aletler meydana getirir. Suberde ve Orta Anadolu höyükleri, Çatalhöyük, İncesu, Avladağ, Göller Bölgesi höyükleri, Er Baba, Çukurkent höyükleri, Antalya'daki Öküzini, Çarkini, Beldibi ve Karain arasındaki höyükler, obsidyen ticaret yolu üzerinde bulunmaktadır.

Suğla (Trogitis) Gölü, yükseldiğinde Suberde, bir ada haline gelmektedir. İklimi, tabi ki Seydişehir'in karasal iklimine uyarak, yazları sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve yağışlıdır. Anadolu yaylasına özgü bir bitki örtüsüne sahiptir. Lykaonia Bölgesini batı ve güney-batı Anadolu'ya bağlayan bir merkezdir.

Neolitik bir yerleşmeye sahip olan Suberde, önemli bir Neolitik yerleşim merkezi olan Çatalhöyüğe sadece 80 km uzaklıktadır. Bu nedenle Çatalhöyükle yakın bir ilişki içinde bulunmuştur.²²⁹

SUĞLA GÖLÜ (TROGİTİS) HAVZASI

Antik kaynaklarda Trogitis olarak geçen Suğla Gölü, Beyşehir Gölü'nün güney-doğusunda ve Seydişehir ile Bozkır yerleşmesinin arasında yer alır. Karakuş, Kürt Dağı sularını toplayan göl 136 km²'lik bir alanı kaplamaktadır. 1.040m. yüksekliktedir. Daire görünümündeki gölün en geniş çapı 14 km. ve derinliği de büyük bir alanda 7 m.'dir. Beyşehir Gölü'nün fazla suları buraya verilmektedir. Gölün batı sahilleri kayalıklarla kaplı olduğu için yerleşmeye pek elverişli değildir. Diğer yönlerinde ise, su sığ olup çevresinde düzlükler vardır. Yaz aylarında göl suları çekilmeye başlar ve suyun çekildiği yerlere nohut ekilir. Türkiye'nin en iyi nohutlarının burada yetiştiği söylenmektedir. Yağışın bol olduğu yıllarda balık avcılığı da yapılır. Bazı yıllarda göl kurumaktadır.²³⁰ Antik yerleşim merkezi olan Suğla Gölü'nden Antik yazarlardan Strabon,²³¹ Ramsay,²³² Mellaart,²³³ Bordaz²³⁴ ve Levick'te²³⁵ bahsetmektedir.

²²⁸ Esin, 1979, 44.

²²⁹ Mellaart, 1954, 96.

²³⁰ Saraçoğlu, 1990, 313vd. ;Özsait, 1980, 44.

²³¹ Strabon, XII, 65.

²³² Ramsay, 1960, 370.

²³³ Mellaart, 1954, 219.

²³⁴ Bordaz, 1969, 62.

²³⁵ Levick, 1967, 204.

TARAŞCI KASABASI

Seydişehir'e 9 km uzaklıktaki kasaba, 1972 yılına kadar köy hüviyetindeyken, 1972 yılında kasaba kimliğine bürünmüştür. Seydişehir'in batısında yer alan kasaba'nın Toptaş Tepesi mevki, Konya Koruma Kurulu'nun 17.05.1991 tarih ve 1026 no'lu kararı ile II. Derecede Arkeolojik sit alanı ilan edilmiştir.²³⁶

Toptaş Tepesine şartlar uygun olmadığı için çıkamadık, ama Toptaş Tepesi'nde işlenmemiş mermerlerin bulunduğunu öğrendik. Kasaba alanında, bir taş blok üzerine işlenen Makedon kalkanı motifine rastladık.²³⁷ Bu kalkana çapraz geçirilmiş bir kılıncı motifi yer almaktadır. Bölgede yaptığımız çalışmada şimdiye kadar ele geçirdiğimiz kalkan motiflerinden bezeme ve şekil itibarıyla farklıdır.

VASADA (BOSTANDERE) KASABASI

Seydişehir'e 13 km uzaklıkta olan Bostandere Kasabası'nda, Konya'ya 65 km uzaklıkta ve Konya'nın güney-batısında, Beyşehir'e 26 km uzaklıkta ve Beyşehir'in güney-doğusunda, antik Vasada şehri yer almaktadır.

Araziyi gezen Swoboda-Keil-Knoll²³⁸ üçlüsü, Vasada antik kenti için, Amblada antik kentinin 15 km doğusunda yer aldığını ve Dereköy'de tesbit ettiklerini bildirmişlerdir. Bu isim Hall²³⁹ ve Belke-Restle'de²⁴⁰ Bostandere olarak verilmiştir. Bostandere kasabasının doğusunda antik bir yerleşim mevcuttur. Ramsay, bu antik yerleşim yeri için, Vasada yerleşimidir diye belirtmektedir.²⁴¹ Özsait, Beyşehir Gölü'nün güney-doğusunda ve Suğla Gölü'nün kuzey ve kuzey-doğusunda Vasada (Bostandere) olarak bilinen yerleşimin varlığından söz eder.²⁴²

Bugün biliyoruz ki, Vasada antik kenti Seydişehir'in kuzey-doğusunda bulunan Kestel Dağı'nın eteğindeki vadide, bugünkü Bostandere kasabasının Aktepe mevkiinde yer

²³⁶ Karaman Kültür Envanteri, Sıra No: 43.

²³⁷ Kat. No: MPS1.

²³⁸ Swoboda-Keil-Knoll, 1935, 22.

²³⁹ Hall, 1968, 58. Harita:2.

²⁴⁰ Belke-Restle, 1984, 239. (Belke-Restle, kasabanın koordinatları için 37²⁰ kuzey enleminde ve 31⁴⁰ doğu boylamında olduğunu bildirirler).

²⁴¹ Ramsay, 1890, 333.

²⁴² Özsait, 1980, 61.

almaktadır. Bu ünlü Roma şehri, antik Amblada şehrine Beyşehir Fasıllar köyü Asartepedeki Mistheia'ya ana yol ile bağlanmıştır. Vasada'dan uzanan bir anayolda, Bozkır yakınlarındaki Pala İsauria şehrine ulaşmaktadır.²⁴³

Ptolemaios, Vasada'yı, Mistheia, Amblada, İsauria antik yolu üzerinde (Via Sebaste) yer alan, Helenistik bir şehir olarak gösterir. Şehrin adı, Hieorekles'de Mistheia ve Amblada'dan önce verilmiştir.²⁴⁴ Bostandere'de Kestel Dağı'nın üzerinde Roma ve Bizans devri Akropolisi yer almaktadır. Bu Akropol'de halen görülen, kesme taş bloklar bulunmaktadır.²⁴⁵

1969 yılında Bostandere kasabasına su getirmek üzere Aktepe mevkiinde su yolu açılırken, kentte bir tiyatro kalıntısının varlığı anlaşılmış, durum Konya Arkeoloji Müzesine duyurulmuştur. Bunun üzerine Müze Müdürü, Arkeolog Gürbüz Alp başkanlığında 1970 yılında bölgede kazı çalışmaları başlamıştır. Kazı çalışmaları, tiyatro ve nekropol alanında gerçekleştirilmiştir. 1970 yılı Eylül ayında başlayan kazılarda, Roma devri Amphitiyatrosu'nun cavea, orkestra ve skenesi'nin büyük bir kısmı açığa çıkarılmıştır.²⁴⁶ Bu tiyatro kalıntısının cavea kısmı halen görülebilmektedir. Nekropol alanında da pişmiş topraktan yapılan, ağız ve fitil deliği kırık olan Roma devrine ait bir kandil bulunmuştur.²⁴⁷ 1952 yılında Bostandere kasabasından Konya Arkeoloji Müzesine Bir Zeus kabartması,²⁴⁸ 1957 yılında bir yüzünde kadın, diğer yüzünde bereket boynuzu kabartması bulunan kalker bir sunak²⁴⁹ getirilmiştir. Ayrıca yine müzeye getirilen Bizans devrine ait, üzerinde İsa ve havarilerinin resmi bulunan haç biçimindeki bir askı (Röliker)'den şehrin Bizans devrini'de yaşadığı anlaşılmaktadır.

Birçok araştırmacı tarafından incelenen Vasada antik kenti,²⁵⁰ Konya Koruma Kurulu'nun 11.11.1988 tarih, 325 no'lu kararı ve 24.05.1996 tarih, 2265 no'lu kararı ile iki kez I.derece arkeolojik Sit alanı ilan edilmiştir.²⁵¹ Bostandere Köyü'de Konya Koruma

²⁴³ Ramsay, 1960, 421.

²⁴⁴ Özlü, 1994, 29.

²⁴⁵ Bu taş bloklardan, antik yazar Hall'de bahsetmektedir. Geniş bilgi için bak. Hall, 1968, 85, Plate. XXI(a).

²⁴⁶ Alp, 17 Şubat 1971 tarihinde Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğüne gönderdiği rapor.

²⁴⁷ Alp, 17 Şubat 1971 tarihinde Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğüne gönderdiği rapor.

²⁴⁸ Envanter no: 808.

²⁴⁹ Envanret No:1053.

²⁵⁰ Hall, 1959, 121-123. ;1968, 85-89.Plate.XXI-XXXIX(a,b). ;Ramsay, 1960,421;1890, 333. ;Belke_Restle, 1984, 239. ;Swoboda-Keil_Knoll, 1935, 22-31-33. ;Sterret, 1888, 171-179. ;Jüthner, 1903, 18-21. ;Alp, 1970, 537-538. ;Özsait, 1980, 61. ; Yılmaz, 1990, 24. ; Özlü, 1994, 29.

²⁵¹ Karaman Kültür Envanteri, Sıra No: 43.

Kurulu'nun, 24.05.1996 tarih ve 2565 no'lu kararı ile III.derece Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmiştir.²⁵²

Hall²⁵³ ve Alp²⁵⁴ farklı yıllarda yaptıkları çalışmalarının sonucunda ortak bir karara varmışlardır. Her ikisi de köyde hemen hemen her evin duvarında gayet bol miktarda yapı malzemesi olarak kullanılan üzeri insan, hayvan ve bitkisel motiflerle bezemeli Roma ve Bizans dönemine ait malzemenin bolluğundan bahsederler. Bunlar arasında Grekçe ve Latince yazılı kitabelerin de bulunduğunu belirtirler.

Çalışmalarımız sırasında yukarıda bahsedilen malzemelere rastlayamadık. Evlerin duvarlarında artık hemen hemen hiç eser yoktu. Sadece bir aslan başı motifine rastlayabildik. Bu eserlerin birçoğunun üzeri de sıvalarla kapatılmıştı. Artık eskisi kadar malzemenin olmadığı Bostandere'de, belediye binasının karşısında tel örgüyle çevrili alanda bir stel²⁵⁵ ve hemen onun yanında, kasabanın meydanında yer alan, kasabada çeşme olarak kullanılan bir stel²⁵⁶ ve çeşme yalağı görevini gören bir ostotek²⁵⁷ yer almaktaydı.

YENİCE KÖY

Seydişehir'e 22 km uzaklıkta yer alan köy Asartepe (Amblada) eteklerinde yer almaktadır.

Köyde araştırma yapan Hall, hemen hemen her evin duvarında yazıtlı taşların bulunduğunu belirtmiştir.²⁵⁸ Swobodo-Keil-Knoll,²⁵⁹ Sterreet²⁶⁰ ve Alp'in²⁶¹ yaptıkları çalışmalarda hemen hemen her evin duvarında Asartepe (Amblada) 'den getirilen malzemenin kullanıldığı belirtilmektedir. Bunların birçoğunun Grekçe yazıtlı bloklar olduğu açıklandığı halde bugün Yenice köyünde yazıtlı hiçbir eser yer almamaktadır. Köyde bugün hemen hemen her evin duvarında ostotek ve ostetek kapağına rastlanmaktadır.

²⁵² Karaman Kültür Envanteri, Sıra No:43.

²⁵³ Hall, 1968, 85.

²⁵⁴ Alp, 17 Şubat 1971 tarihinde Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğüne gönderdiği rapor.

²⁵⁵ Kat. No: MSL2.

²⁵⁶ Kat. No: MS11.

²⁵⁷ Kat.No: OG2.

²⁵⁸ Hall,, 1968, 77-80.Plate XIII(a,b, c), XIV(c,d), XV(a,c), XVII(b).

²⁵⁹ Swobodo-Keil-Knoll, 19355, 37.

²⁶⁰ Sterret, 1888, 181.

4. BULUNTULAR

Çalışma alanımızda yer alan ve konumuzla ilgili elde ettiğimiz eserleri, kendi aralarında gruplandırdık. Bunlar:

4. 1. Kaya Mezarı

Çalışma alanımızın içinde tek bir örneğine rastladığımız kaya mezar, gerek İsaoria Bölgesi'nde, gerekse Kilikia Bölgesi'nde oldukça yoğundur.

İsaoria Bölgesi'nde ve Batı Dağlık Kilikia'da bulunan kaya mezarlar genellikle bezemeliyken, elimizdeki örnekte herhangi bir bezeme mevcut değildir. İsaoria'daki²⁶² kaya mezarları üzerinde görülen kalkan-kılıncı, ölenlerin büstü, kartal, Phrygia'da ve Batı Kilikia'da bulunan Lamotis'teki²⁶³ kaya anıtları ve mezar stellerinde de görülmektedir.²⁶⁴ Germanikopolis (Ermenek)²⁶⁵ ve çevresinde yer alan kaya mezarlarda da bezemeli örnekler kadar, elimizdeki örneğe benzer, üzerinde herhangi bir bezemenin yer almadığı örnekler de vardır.

4.2. Anı Kaya Kabartması

Tek bir örneğine ulaştığımız ve Anı Kaya Kabartması adını verdiğimiz bu kabartma (Kat.No: KA1), kazanılan bir savaşta yararlılık gösteren yerel bir komutana ait olabileceği gibi, ölen önemli bir kişinin anısına da yapılmış olabilir.

İsaoria, Lykaonia, Pisidia sınırlarının kesiştiği Suğla (Trogitis) Gölü'nün kenarında yer alan Bağra Höyük'ten çıkan bu savaşçı kabartması, İsaoria Bölgesi'nde bulunan savaşçı kabartmaları ile benzerlik göstermektedir. Özellikle İğdeören savaşçı kabartması²⁶⁶ ile birçok benzerlik görülebilmektedir. Her iki figür, ellerinde mızrak

²⁶¹ Alp, 1976, 537-538.Levha. 326-a.

²⁶² İsaoria'daki kaya mezarlar için bak. Yılmaz, 1995, 36. LevhaI. Kat. No: KM1, KM2. ;LevhaIV. Kat. No: KM5

²⁶³ Lamotis mezarları için bak. Scarborough, 1998, 77-85.

²⁶⁴ Scarborough, 1991, 184.

²⁶⁵ Geniş bilgi için bak. Doğanay, 2003, 115vd.

²⁶⁶ Yılmaz, 1995, Levha.V.Kat. No: KA2

taşımakta, dizleri üzerinde sonlanan kısa tunik giymekteler, omuzları genişçe işlenmiş ve giydikleri bu tuniği belde sıkıştıran bir kemer bulunmaktadır.²⁶⁷

Bu tarz Anı Kaya Kabartmaları İsaoria Bölgesinde²⁶⁸ daha çok yer almaktadır.

4.3. Ostotekler

Anadolu’da lahit biçiminde ve antik çağda adına “ostotek” denilen ufak kaplar çok yaygındır.²⁶⁹ Ostotekler’in, kimi zaman kül urnası, kimi zamanda kemik çekmecesini olarak kullanıldığını biliyoruz.

Anadolu’nun bazı eyaletlerinde ostotek çok kullanılmışken, bazı yörelerde pek tercih edilmemiştir. Doğu Pamphylia, Batı Kilikia, İsaoria ve çalışma alanımızı kapsayan bölgede ostotekler’in yaygın olduğu bilinmektedir. Bunu gömü adetlerindeki yerel geleneklerle ve bölgelerin ekonomik gücüyle açıklayabiliriz. Çünkü ostotek lahitlerden daha ucuz ve daha ekonomiktir.

Çalışmalarımızda elimize geçen ostoteklerin hepsi dikdörtgen bir forma sahiptir. Bu ostoteklerin yalnızca beş tanesi yazıtlıdır. Yöresel kireç taşından yapılan ostotek üzerindeki yazıt tamamen tahrip olmuş ve okunamamaktadır (Kat. No: OG3). Diğer yazıtlı ostoteğinde yarısı kırıktır ve yazıtının da yarısı okunabilmektedir (Kat.No: OG4). Bunların dışında (Kat.No:OG13, OG14, OG16) yazıtlı ostoteklerdendir.

4.3.1. Gövdeler

Çalışma alanımızda yer alan ostotek gövdeleri üzerinde işlenen konular, birbirinin tekrarı şeklindedir. Bu motifler, yemek sahnesi,²⁷⁰ üzüm motifleri,²⁷¹ girland motifleri,²⁷² kapı motifleri,²⁷³ atlı binici ve ayakta duran sahişlara²⁷⁴ ve medusa başlarına²⁷⁵ rastlanmaktadır.

²⁶⁷ Kemerin benzer örnekleri için bak. Durugönül, 1989, 11-24-26. Abb.5.

²⁶⁸ Geniş bilgi için bak. Yılmaz, 1995, 40vd.

²⁶⁹ Koch, 2001, 219. ;Asgari, 1965, 418.

²⁷⁰ Kat.No: OG2, OG4,OG14, OG15, OG16.

²⁷¹ Kat.No: OG3, OG7, OG8.

²⁷² Kat.No: OG8, OG9, OG13, OG16.

²⁷³ Kat.No: OG3, OG10, OG11.

²⁷⁴ Kat.No: OG1, OG13, OG17.

²⁷⁵ Kat.No: OG5’te bir kalkan üzerinde Medusa başı yer alır, Kat.No: OG8’de girlandlar üzerinde medusa başı yer almaktadır.

Ostoteklerin bezemeleri kimi zaman tek yüz,²⁷⁶veya bir uzun , bir kısa yüz²⁷⁷veya bir uzun iki kısa yüz²⁷⁸veya dört yüzü de²⁷⁹bezemeli olabilmektedir. Elimizdeki diğer örnekler binalarda yapı malzemesi olarak kullanıldığından ana yüzün dışında hangi yüzlerin bezemeli olduğu bilinmemektedir.²⁸⁰

Ostotek gövdeleri'nin üzerinde alınlıklı bir üçgen çatı ve bunun üzerinde de uzanan aslan motifi ile son bulmaktadır.

Ostoteklerin, resim alanı olarak kullanılan yüzeyleri, genelde bölünmeden olduğu gibi kullanılmıştır.²⁸¹Bazı örneklerde de, alan sütunlarla bölümlere ayrılmıştır.²⁸²Bunlar mimari çerçeveye birlikte mezar kabartmalarından alınmıştır.

4.3.2. Kapaklar

Çalışmamızda tespit ettiğimiz kapakların büyük çoğunluğunu kapağın üzerinde uzanır durumda betimlenen aslan figürleri yer almaktadır.²⁸³ Bir grup, evlerde yapı malzemesi olarak kullanılıp sadece üçgen alınlıkları görüldüğü için aslan figürünün var olup olmadığı bilinmiyor.²⁸⁴ Tespit ettiğimiz diğer bir kapak çeşidi de, üçgen alınlıklı olup, çatı şeklinde betimlenen kapaklardır.²⁸⁵ Kapak üzerinde uzanır şekilde betimlenen aslan mezar bekçisidir ve ölüyü düşmanlardan korur.²⁸⁶ İsauria ve Kilikia bölgelerinde de kapakların büyük çoğunluğunu aslan motifleri oluşturmaktadır; ama bu bölgelerde çalışma alanımızdakilerden farklı olarak aslanın pençesi altında çıplak erkek figürü, boğa başı ve dağ keçisi gibi figürler betimlenmiştir. Elimizdeki tek bir aslan motifinin sol ön pençesinde bir boğa başı yer almaktadır.²⁸⁷

Kapak üzerine uzanan aslanlar, genelde arka bacakları üzerine oturmuşlardır, ön bacaklarından destek alırlar ve böylece bel sağrıları verilmiştir. Pençeleri insan eli biçimindedir. Yeleler ya plastik özellikte ya da çizgisel olarak belirtilmiştir. Ön ve arka

²⁷⁶ Kat.No: OG4, OG7.

²⁷⁷ Kat.No:OG1.

²⁷⁸ Kat.No:OG3.

²⁷⁹ Kat.No:OG8.

²⁸⁰ Kat.No:OG1, OG5, OG6, OG9, OG10, OG11, OG12.

²⁸¹ Kat.No:OG2, OG3, OG4, OG5, OG6, OG7, OG9.

²⁸² Kat.No:OG1, OG8, OG13. Bazı örneklerinde elimizde sadece kısa kenarı mevcut olduğundan önyüzdeki bezemeli alanın nasıl işlendiğini bilemiyoruz. Kat.No:OG10, OG11.

²⁸³ Kat.No:OK1, OK2, OK3, OK4, OK5, OK6, OK7.

²⁸⁴ Kat.No:OK8, OK9, OK10, OK11.

²⁸⁵ Kat.No:OK12, OK13.

²⁸⁶ Scarborough, 1991,348vd. ;Doğanay, 2003, 116.

²⁸⁷ Kat.No:OK5.

tafta yer alan üçgen alınlık içinde genellikle rozet ve medusa başı gibi motifler işlenmişken, tek bir örnekte kartal motifi görülmektedir.²⁸⁸ Tüm bu özellikleriyle Anadolu kökenli Roma lahitlerinin ucuz bir kopyası niteliğini taşımaktadırlar.

4.4. Lahitler

Çalışma alanımızda lahit mezarlara çok fazla rastlanılmadı. Elimizdeki lahitler, çok fazla sanatsal değeri olmayan, basit işçilik gösteren eserlerdir. Girlandlı lahite ait olabilecek bir parça (Kat.No: GL1), sanduka ve kapak kısmının beraber işlendiği iki örneğe sahibiz. (Kat. No: L3, L4), elimizdeki diğer iki örnekte kapaksız, sadece sandık kısmı işlenmişken (Kat.No: L1, L2). Etnografya Müzesi'nin bahçesinde yer alan kapağının da hemen yanı başında bulunduğu bir lahite ulaştık. (Kat.No: L5). Kapağının üzerinde de çörten olarak işlenen aslan başları yer almaktadır.

Bu tür sandık lahitler, Anadolu'da Pisidia, Bithynia, Lykaonia ve İsaoria'da yaygındır.²⁸⁹ Lahit gövdeleri üzerinde işlenen konular; Üzüm salkımları, kartal motifi,²⁹⁰ kalkan-kılıç²⁹¹ ve kapı motifidir.²⁹²

Roma imparatorluğu döneminde lahitlerde, dikdörtgen formlar yaygındı. Cephe olarak dikdörtgen yüzlerden biri vurgulanır, yan yüzler üzerinde fazla işlem yapılmazdı. Bunlar üzerinde sadece alçak kabartmalarla kalkan, kargı, sfenks gibi tek bir süsleme bulunurdu.²⁹³

Elimizdeki lahit örneklerinde de, ya tek dar yüzün,²⁹⁴ ya da bir uzun, iki dar yüzün,²⁹⁵ ya da dört yüzünde ²⁹⁶ bezendiği görülür. Elimizdeki tek yazıtlı lahit örneği oturan figürlerin bulunduğu lahittir.²⁹⁷ Onunda üzerindeki yazıt tahrip olduğu için seçilememektedir.

4.4.1. Girlandlı Lahit

²⁸⁸ Kat.No:OK11

²⁸⁹ Koch, 2001, 239.

²⁹⁰ Kat.No: L1.

²⁹¹ Kat.No: L1, L4.

²⁹² Kat.No: L1, L3.

²⁹³ Koch, 2001, 27.

²⁹⁴ Kat.No: L4.

²⁹⁵ Kat.No: L1.

²⁹⁶ Kat.No: L3. ;Attika lahitlerinde de, lahitler ölüler evi niteliği taşırdı ve bu nitelikleriyle bütün yüzleri hemen her zaman süslü olurdu. (Koch, 2001, 266).

²⁹⁷ Kat.No: L2.

Bu tür lahitler adını, ön yüzlerinde betimlenen çoğu zaman sıkı bağlanmış ve kurdelelerle çevrelenmiş çeşitli bitkilere ait yaprak ve meyvalardan oluşan girlandlardan almaktadır.

Tek örneğe sahip olduğumuz, yöresel kireçtaşıdan yapılan girlandlı lahitin,²⁹⁸ ön yüzünde, dor düzeninde yapılmış, üzerleri yivli iki sütun ve bu iki sütuna yerleştirilen üç girland motifi yer almaktadır. Köşelerde duvar ayağının (pilaster) üzerine işlenen birer rozet motifi bulunmaktadır.

4.5. Mezar Stelleri

Çalışma bölgemizde çok fazla mezar steline ulaşamadık ama elimizdeki örnekler, birbirinden değişik form göstermektedirler.

Stellerin şekillerinin esası Attika stellerine aittir. Attika stelleri, evvela geometrik ve arkaik çağda mezara dikilen kaba ve şekilsiz bir blok halinde başlamıştır ve gelişmiştir.²⁹⁹

Bu çeşitlilik gösteren mezar stellerini, dış görünüş bakımından, resim alanlarının durumu ve cephe mimarisini esas alarak incelemeyi uygun bulduk.

Elimizdeki stellerden MSL1 ve MSL2'yi Tek Resim Alanlı stel diye adlandırabiliriz. Bu steller, genel olarak tapınakların ön ya da dar yüzlerinden öykünülerek yapılmış olan mezar stelleridir.³⁰⁰

Fıratlı, kabartma sahası kemerli niş şeklinde olan, stellerde daha çok ayakta duran şahısların tasvir edildiğini ve bazen de cenaze ziyafeti sahnesinin yer aldığını belirtir.³⁰¹ Elimizdeki stellerden MSL1,MSL2 ve MSL6 kabartma sahası kemerli niş şeklinde olan stellere örnektir.MSL1 ve MSL2'de ayakta duran bir şahıs tasvir edilirken, MSL6'da bir cenaze ziyafeti sahnesi yer almaktadır.

MSL3 ise, resim alanı alışlagelmiş form dışında,en az üç ana panoya ayrılmıştır.Bu şekilde resim alanlarının sütunlarla bölünmesi, alınlıklı sidamara tipi lahitlerde oldukça yaygındır. Bundan yola çıkarak bu steli alınlıksız stel diye adlandırabiliriz.³⁰²Bu

²⁹⁸ Kat.No: GL1. ;Koch, kireçtaşıdan yapılan lahitlerin pek çoğunda süslemenin girlandlarla yapıldığından söz eder.(Koch, 2001, 266).

²⁹⁹ Fıratlı, 1965, 269.

³⁰⁰ Fıratlı, 1965, 271.

³⁰¹ Fıratlı, 1965, 270.

³⁰² Benzer örnekler için bak. H.Wiegartz, Kleinasiatiscche Saulensarkophage(1965), passim.;M.Walkens, Dokimeion, AF11, 1982, passim

stelin, üst kısmı taçlandırılırken, ortada bir kemer ve her iki yan da ise dik açılı alınlıkların yer aldığını görmekteyiz.³⁰³

MSL4 ise, ortada bir Tabula Ansata içinde 6 sıra Grekçe yazıt bulunan bir stel örneğidir. Yazıtlar oldukça tahrip olduğu için okunamamaktadır. Tabula Ansata yukarıdan rozet, aşağıdan da balık motifleri ile süslenmiştir. MSL5'te de MSL3'te olduğu gibi ayakta duran figürler vardır.

Elimizdeki stellerden dört tanesi yazıtlıdır. (Kat.No:MSL1, MSL2, MSL4,MSL5) MSL4'de görüldüğü gibi, eserde yer alan kitabe stelin ortasında ise, bu stel kitabede ismi geçen şahsa aittir.³⁰⁴

4.6. Kabartmalı Elemanlar

Buluntular başlığı altındaki son gruplamayı da işlevi belli olmayan eserler arasında, üzerlerindeki motiflerden yola çıkarak kendi aralarında grupladık.

4.6.1 Silah Kabartmaları

Bu grup altında ele aldığımız eserler, kalkanlar (MPS1, MPS2) ve zırhlardır (MPS3, MPS4).

Bu tür kabartmalar, Anadolu'da Pamphylia, Pisidia ve İsauria bölgelerinde kapılar ve kapı kuleleri silah kabartmaları ile donatılmıştır.³⁰⁵ Side, Bergama, Antiocheia, Hançerli Kule, Perge, Selge'de ve İsauria kentinin giriş kapısının sağ kulesini süsleyen silah kabartmaları yer almaktadır.³⁰⁶

Kapılar da silahları tasvir etmek, bize zaferden çok, kapının korunma çabası ile ilgili görünüyor. Bu tasvirlerle kapının silahların himayesinde olduğu açıklanmak istemiştir.³⁰⁷ Mansel, bu tip kabartmaların düşmanı mı yoksa kendilerini mi simgelediğinin hâlâ kesin bir yargıya ulaşmamış olduğunu bildirir.³⁰⁸

Elimizdeki silah kabartmalarının nerede, hangi amaçla kullanıldığı hakkında kesin bilgilerimiz yoktur. Özellikle Kat.No:MPS1, gibi üzeri bezemeli kalkan motifi bölgede tek

³⁰³ İsauria Bölgesi benzer örnekleri için bak. Yılmaz, 1995, Levha.XXII. Kat.No:MSL15, MSL16, Levha.XXVI. Kat.No:MSL24, MSL25, MSL26.

³⁰⁴ Fıratlı, 1965, 276.

³⁰⁵ Akarca, 1972,165.

³⁰⁶ Silah kabartmaları hakkında geniş bilgi için bak. Pisidia Antiocheia kent kapısının girişinde İ.S. 212 yılına tarihlenen silah kabartmaları, (D.M. Robinson, The Art Bulletin 9-1. 1926, 52vd). ;Ayrıca Perge ve Selge'deki silah kabartmaları, Mansel, 1966, 356vd. ;Zoroğlu, 1988, 405.Res.13-14. ;Tırpan, 1990, 151. Res.24. ;İsauria Bölgesi kent giriş kapısındaki silah kabartmaları, Yılmaz, 1995, 49.Levha. LXXVIII. Kat.No: MPS1, MPS2, MPS3, MPS4, MPS5.

³⁰⁷ Akarca, 1972, 165.

³⁰⁸ Mansel, 1966, 367vd.

örnektir. Bu Makedon kalkanının bir savaş ganimeti veya bölgeden geçen bir askere ait bir silah olduğunu düşünmekteyiz.

4.6.2 Üzüm Motifli Kabartmalar

Bu grubu, bugün dört bir yanından kırık olan ve evlerin duvarlarında devşirme malzeme olarak kullanılan, işlevini bilemediğimiz, bolluk ve bereketin sembolü olan asma dalı ve üzüm motifleriyle bezeli taş bloklar oluşturmaktadır.³⁰⁹

Üzüm motifinin İsaoria Bölgesi'nde olduğu kadar çalışma alanımızı kapsayan Lykaonia Bölgesi'nde de sıkça kullanıldığını görmekteyiz.³¹⁰

4.6.3 Hayvan Figürlü Kabartmalar

Çalışmamızda elimize geçen hayvan figürlü kabartmaların hepsi, dört bir yanından kırılmış olup, oldukça tahrip olmuş ve köylerde evlerin duvarlarında devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Bu eserlerin üçünün üzerinde bölgede sevilerek kullanılan genellikle mezar anıtlarında görülen aslan motifi (Kat.No:MPH1, MPH2, MPH3) işlenmiştir.

Gücün sembolü olarak bilinen İsaoria Bölgesi'nde, Kilikia Bölgesi'nde ve Lykaonia Bölgesi'nde sıklıkla kullanılan kartal motifini de (Kat.No: MPH5), bu eserler arasında görmekteyiz.³¹¹ Elimizde tek bir örneği olan, üstte koç başının altta da boğa başının yer aldığı ve beraber işlenmiş (Kat.No: MPH4) olan, yöresel kireç taşından yapılan eserde bu grup arasındadır. Bölgede koç ve boğa başının tek başına işlendiği eserlere de rastlamak mümkündür.³¹²

4.6.4 Mitolojik Konulu Kabartma

Elimizde tek örneği olan ve bugün Kesecik kasabasının cami duvarında yer alan eser, oldukça tahrip olmuştur ve dört bir yanından kırıktır. Eserin alt kısmında yer alan ve yer yer yıpranmalara uğrayan ATHENA yazısı seçilebilmektedir. Burada büyük bir olasılıkla Mitolojik bir konu işlenmektedir. (Kat.No: MPM1).

³⁰⁹ Kat. No: MPÜ1, MPÜ2.

³¹⁰ İsaoria Bölgesi için bak. Yılmaz, 1999, 358-351. ;Lykaonia Bölgesi bak. Hall, 1968, 72. Plate.VII(a), Bahar, 1999,54.

³¹¹ İsaoria Bölgesi için bak. Yılmaz, 1995, 59. ; Kilikia Bölgesi için bak. Scarborough, 1998, 83. ; Lykaonia Bölgesi için bak. Hall, 1968, 85. Plate XX(a), Alp, 1984, 46. res. 4-6.

³¹² Hall, 1968, 89. Plate XXVII(b).

4.6.5 Ay Motifli Kabartma

Kavak köyünde bir evin duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan bu ay motifli eser dört bir yanından kırılmıştır ve işlevi bilinmemektedir. (Kat.No:MPA1)

Wujewski'ye göre hilal, yarım ay motifi, Men'in korumacılığı altında mezar anıtlarında teslimiyetin bir sembolü olarak tanrı Men'in simgesi olmuştur.³¹³ Ay motifi bölgede görülen bir motiftir.³¹⁴

Tüm bu gruptaığımız eserlerin dışında kalan eserleri de ayrı bir grup olarak değerlendirmeyi uygun bulduk.

4.6.6. İşlevi Belli Olmayanlar

Tamamlanmamış bir girlandlı lahit örneği olduğunu düşündüğümüz bir eseri (Kat.No: X1), güneş kursu olduğunu düşündüğümüz bir eseri (Kat.No:X2), Yenice köyde bir evin duvarında yer alan büstü (Kat.No:X3), Ketenli kasabasında bulunan 6 sıra yazıtlı bir bloğu (Kat.No:X4) yine Kavak köyünde, bir evin duvarında yer alan kalın bir asma dalına sahip eseri de (Kat.No:X5) diye numaralandırdık.

Bu küme içerisinde ele almak istediğimiz diğer iki eser de, çalışma alanımızdaki evlerin duvarlarında devşirme malzeme olarak kullanılan tavan kasetleridir. Bunlardan Kat.No:X6'nın resim alanında medusa başı bulunurken Kat.No:X7'nin motifi seçilememektedir. Çavuş kasabasında, bir evin duvarında köşe taşı olarak kullanılan, lahit veya atlar olduğunu düşündüğümüz esere de (Kat.No: X8) diye numaralandırdık.

³¹³ Wujewski, 1991,16.

³¹⁴ Bölgedeki diğer ay motifleri için bak. Hall, 1968, 75. Plate IX(a-b).

5.DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Çalışma alanımız, kuzey-doğudan Konya, batıdan Akseki, güneyden Bozkır, Yalınhöyük ve Ahırlı ilçeleri, doğudan Akören ve kuzeyden Beyşehir ile çevrili Seydişehir ilçesidir.

Seydişehir ve civar köylerdeki figürlü mezar anıtlarını kapsayan çalışmamızda köyler gezilerek bulunan antik malzemeler kayda geçirildi. Yerli ve yabancı literatürdeki antik kaynaklar taranarak, kentler ve kalıntıları hakkındaki bilgileri bir bütün halinde vermeye çalıştık. Böylece bugüne kadar ihmal edilen bir kentin sesini duyurmaya çalıştık.

Çalışmamızda elde ettiğimiz eserler, çeşitli yönlerden bazı özellikler göstermektedir.

Bölgede mezar anıtlarından en çok ostoteklere ulaşılmıştır. Steller ve lahitler, ostotekler kadar ilgi çekmemiştir. Bunu da yöre halkının yaşam standardı ve ekonomisine dayandırabiliriz.

Elde ettiğimiz eserlerin hemen hepsi evlerde yapı malzemesi olarak kullanılmıştır. Özellikle Amblada antik kenti yakınında yer alan Kavak, Kızılca ve Yenice köyde bulunan eserlerin birkaçı hariç diğerleri evlerde devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Bu eserlerin birçoğu evlerde oldukça yukarıda çatının hemen altına yerleştirildiği için birçok eserin ölçülerine ulaşamadık.

Ostoteklerde ve lahitlerde bezemeler, bazen sadece ön yüze yapılmış, bazen bir uzun bir kısa yüze, ya da bir uzun iki kısa yüze, yapılmışken bazen de dört yüzünü de uygulanmıştır. Resim alanları bazen sütunlarla bölümlere ayrılırken, bazen de yüzeyleri bölünmeden olduğu gibi bırakılmıştır. Bölgede ostotekler ve lahitler dikdörtgen prizma şeklinde yapılmıştır.

Steller, genelde dikdörtgen ve kare formdadır. Bazı stellerin baştan aşağıya, bazılarının da yukarıdan aşağıya doğru daraldığı görülmektedir. Stellerin alt kısımları işlenmeden bırakılmıştır. Bunun nedeni de altta bir yuvaya oturtulan ve toprağa gömülen kısmın işlenmesine gerek görülmemiştir.

Mezar steli kimin için yapılmışsa, onun figürü stele kabartma olarak işlenmektedir. Aile mezar stellerinde ise ailede kaç kişi iseler hepsinin ayakta figürleri bulunmaktadır. Anadolu'daki mezar stellerinde ayaktaki şahısların yanlarında hizmetçiler ve uşaklar sıklıkla görülmektedir. Ancak bölgede halkın fakir olması bu ihtimali zayıflatmaktadır.

Kat.No:MSL3 yan cepheyi gösteren enine bir mezar stelidir ve ayakta betimlenen birçok figür olduğuna göre bir aileye ait mezar stelidir diyebiliriz.

Resim alanları niş şeklinde olan stellerin çoğunda ayakta duran şahıslar betimlenir ve Kat.No:MSL6'da olduğu gibi ziyafet sahnelerinin de yer aldığını görmekteyiz. Cenaze ziyafeti konulu mezar stelleri Roma çağında tüm antik dünyaya yayılmıştır.

Stellerde erkekler, tunik ve manto, çocuklar ise khlamys giymektedir. Kat.No:MSL3'de bir çocuk figürü görülmektedir. Stellerde işlenen çocuk figürü bazen elimizdeki örnekte olduğu gibi yandaki figürlerden bağımsız dururken bazen de, yanlarındaki kadın figürünün ellerinden tutmaktadırlar.

Eserlerde kabartma olarak görülen kadın figürlerinin pek çoğunun sağ kollarının dirsekten kırılarak göğüs üzerine yerleştirilmiş olup, Anadolu'da Helenistik dönemde çok yaygın olan "pudicitia" tipinin betimlenişi biçimindedir.³¹⁵ Erkek figürler de "Dioskurudes" tipinde betimlenmişlerdir.³¹⁶ Ayakta betimlenen kadın figürleri çoğunlukla iki tür elbise giymektedir. Üstte chimation ve altta da chiton bulunmaktadır. Elbise ayak uçlarını örtecek şekilde betimlenmiştir.

Kat.No:MS4'de, Tabula Ansata içinde bir yazıt yer alırken bunun hemen altında iki balık motifi yer almaktadır. Balık motifi, Erken Hristiyanlık döneminde kilise üyeliğinin bir sembolüdür ve Akdeniz dünyasında yaygın olarak kullanılır.³¹⁷

Lahit ve ostotek kapakları, dört örnek dışında (Kat.No:OK12, OK13, OK14, LK1). İsaoria tipi olarak bilinen aslanlı kapaklardır. İsaoria ve Kilikia bölgelerinde aslan figürlerinin sağ ön pençeleri altında çıplak erkek figürleri, boğa başı gibi figürler yer alırken elimizdeki kapak örneklerinde sadece uzanan aslan figürleri yer alır.

³¹⁵ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bak. Pinkwart, 1973, 149vd. ; Linfer, 1976, 147vd. ; Şahin, 2000, 60vd.

³¹⁶ Bak. Fuchs, 1993, Abb.416.

³¹⁷ Bak. Wujewski, 1991, 145.

Steller, ostotek gövdeleri ve lahitler üzerinde birbirinden farklı motifler kullanılmıştır. Bunlar; üzüm salkımı ve asma yaprağı, kartal, medusa başı, aslan, kalkan-kılıç, ay, çelenk, rozet, girland, kapı, balık, büst, triskeles, cenaze ziyafet sahnesi ve sabana koşulmuş öküz betimlemeleri gibi çok değişik motifsel zenginliklerdir.

En çok işlenen motiflerden biri, asma yaprağı ve üzüm salkımıdır.³¹⁸ Bolluk ve bereketin sembolü olan üzüm motifi, bölgede yaşayan halkın bağcılıkla uğraştığının bir ispatıdır. Buna en güzel örnekte Kat.No:L1'de üzüm salkımları arasında, iki atla topladığı üzümleri taşıyan erkek figürüdür.

Gücü simgeleyen kartal motifi de, İsaoria ve Kilikia bölgelerinde olduğu kadar sık işlenmiştir.³¹⁹ Kartal hem Zeus'un hem de fiziki güç ve cesaretin simgesidir.³²⁰ Geceyi ve cehennemi simgeleyen medusa da, sıklıkla karşımıza çıkan bir motiftir.³²¹

Mezarların koruyucusu olarak işlenen aslan, mezar bekçisidir ve ölüyü düşmanlarından korumaktadır. Ölen kişinin düşmanları için amansız bir düşman, ölenin dostları için sevgi dolu bir hayvandır.³²² Aslan figürleri genelde ostotek kapağında, kapağa boylu boyunca uzanmış³²³ veya arka pençeleri üzerine oturmuş durumda işlenmiştir. Aslanların pençeleri insan eli biçiminde verilmiştir.³²⁴ Benzer özellik Hitit aslanları içinde karakteristiktir.³²⁵ Bazen sadece aslan başı kabartması yer alırken (Kat.No:MPH2), bazen de ayakta betimlenen tek aslan figürü yer almaktadır (Kat.No:MPH1, MPH3).

Mezar anıtlarında sevilerek işlenen motiflerden biri de, savaşçılara ve kahramanlara ait bir savaş aleti veya ganimeti olan kalkan-kılıç motifidir.³²⁶ Sadece dekoratif amaçlı yapılan büstler de³²⁷ mezar anıtlarında sevilerek kullanılmıştır.³²⁸

Roma çağında tüm antik dünyaya yayılan cenaze ziyafeti motifi de bölgede karşımıza çıkan motiflerdendir.³²⁹ Yine Roma döneminde, çift sürme ve sabana koşulmuş öküz betimlemeleri yer almaktadır (Kat.No:OG14). Bu motif bölgede tarım ve çiftçilikle uğraşıldığını göstermektedir.

³¹⁸Bak. OG3, OG4, OG6, OG7, OG8, L1, MSL3, MPÜ1, MPÜ2.

³¹⁹ Bak. L1, MSL3, OK11, MPH5.

³²⁰ Rodenwalt, 1919, 79.

³²¹ Kat. No: OG5, OG8, OK1, OK2, X1, X6.

³²² Scarborough, 1991, 348vd.

³²³ Kat. No: OK3.

³²⁴ Kat. No: OK1, OK5, L4.

³²⁵ Geniş bilgi için bak. Akurgal, 1961, 109-127-134; Akurgal, 1988, 41-63-64-77 ve 79a No'lu aslan pençelerine

³²⁶ Kat.No:OG5, OK3, L1, MPS1, MPS2.

³²⁷ Scarborough, 1998, 81.

³²⁸ Kat.No:OG3, OG13, L3, MSL3, X3.

Bunların yanında sevilerek işlenen diğer motifler de, kapı motifi,³³⁰ girland motifleri,³³¹ rozet motifleri³³² ve yarım ay motifleri³³³ bölgede sevilerek ve sıkça işlenen motiflerdir.

Bölgede elimize geçen bu motifler, bizim bölgeyi yorumlamamıza yetmemektedir. Bize yol gösterecek ve bizi aydınlatacak olan bölgede ele geçen yazıtlı eserlerdir. Bugün elimizde 14 tane yazıtlı eserimiz vardır.³³⁴ Bunların hemen hepsinde malzeme olarak yöresel kireç taşı kullanılmış ve bunun üstüne bir de bölgede oldukça yaygın olan kaçak kazıların ve hazine avcılarının tutkuları eklenince, eserler bu olumsuzluklara yenik düşmüştür. Yazıtlar oldukça tahrip olmuş ve üzerlerindeki yazılar seçilememektedir.

Elimizdeki eserlerin büyük çoğunluğu yöresel kireçtaşından yapılmıştır. Bunun nedeni de, yontuculuk sanatı için vazgeçilmez madde olan mermerin bölgede hemen hiç bulunmamasıdır. Bir bölgenin ve kentin kültürel gelişimi ve faaliyetleri, o bölgenin veya kentin ekonomisiyle ilgilidir. Bölge halkının fakir olması, nitelikli taş ustalarını bölgeye getirterek lüks mezar anıtları yaptırmalarına engeldi. Bu yüzden bölgede dolaşan ikinci ve üçüncü derecedeki taş ustalarının oluşturduğu sanat, bölgede kendini göstermiştir.

Seydişehir ve civarını kapsayan çalışmamda elimize geçen eserlerin birçoğu Amblada (Asar Tepe) antik yerleşmesinden ele geçmiştir.³³⁵ Buradan getirilen malzemeler, Asar Tepe'nin kenarında yer alan Kızılca, Yenice ve Kavak köylerinin duvarlarında yapı malzemesi olarak kullanılmaktadır.

Seydişehir ve civarı, antik dönemde Pisidia, Lykaonia, İsauria ve Galatia bölgeleri arasında kalması ve sürekli bu bölgeler arasında yer değiştirmesi sonucunda, eserlerde farklılıklar görülmektedir. Fakat İsauria Bölgesi'ne ve başkent İsauria'ya yakınlığı düşünülürse (yaklaşık 50 km) eserlerin en çok İsauria Bölgesi eserleriyle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Buna en güzel örnek de Seydişehir Belediye Parkında yer alan, bir aileye ait olduğunu düşündüğümüz, yan cephenin betimlendiği enine mezar steli (Kat.No:MSL3) ile, İsauria Bölgesi'nde Sekiz Sarnıç antik yerleşmesinden çıkarılan ve Bozkır'ın Pınarcık köyünde bir evin duvarında bulunan stel çok yakın benzerlik göstermektedir.³³⁶ Her ikisinde

³²⁹ Kat.No:OG2,OG4, OG14, OG15, OG16, MSL6.

³³⁰ Kat.No:OG2, OG3, OG10, OG11, L1.

³³¹ Kat.No:OG8, OG9, OG13, OG16, GL1, MSL3, X1.

³³² Kat.No:OG13, GL1, MSL1, MSL4.

³³³ Kat.No:L3, MPA1.

³³⁴ Kat.No:OG3, OG4, OG13, OG14, OG16, L2, L5, MSL1, MSL2, MSL3, MSL4, MSL5, MPM1, X4.

³³⁵ Amblada antik kenti eserleri, Kat. No: OG8, OG9, OG10, OG11, OG12, OK8, OK9, OK10, MPS2, MPS3, MPS4, MPÜ2, MPH3, MPH5, MPA1, X1, X2, X3, X5, X6, X7.

³³⁶ Bu stel için bak. Yılmaz, 1995, Levha.XXVI-Kat.No:MSL24.

de girlandlar ve alt panodaki betimlemeler hemen hemen aynıdır. Her iki mezar stelinin de aynı ustanın elinden çıkmış olabileceğini söyleyebiliriz.

Benzer bir örnekte, elimizde tek örneği olan Anı Kaya Kabartmasında (Kat.No:KA1) ortada yer alan figürle, İsaoria Bölgesi'ndeki İğdeören Savaşçı Kabartması,³³⁷ Hadim ilçesi Yelmez köyü Yassam anı kaya kabartmasında³³⁸ ve İsaoria Bölgesi'nin başkenti İsaoria'dan Konya Arkeoloji Müzesine getirilen ve bugün müzede sergilenen iki kabartmanın³³⁹ stil özellikleri birbirine benzemektedir. Omuzların geniş işlenişi, ellerinde mızrak tutmaları, kısa tunik giyip, bellerinin kemerle sıkıştırılması bu figürlerin aynı usta tarafından yapılmış olduğunu aklımıza getirmektedir.

Eserlerin İsaoria Bölgesi ile gerek ikonografi, gerekse stil açısından benzer örneklerini çoğaltmak mümkündür. Bugün Konya Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen Çatmakaya(Arvana) köyünden getirilen (Kat.No:OG16, OG17) eserlerde, İsaoria Bölgesi'nin izleri çok net ortadadır.

Bezemelerdeki motifler kadar, eserler üzerindeki yazıtlar da tarihleme açısından oldukça önemlidir. Eserler üzerindeki bezemelerden, bezemelerin stil özelliklerinden ve yazıtlardan anladığımız kadarıyla çalışmamızdaki eserler, genellikle İ.S. 2. ve 3. yüzyıllara tarihlenmektedir.

Bölge sanatı, İsaoria sanatının etkisi altında kalmış, birinci sınıf heykeltıraşlık eserlerden uzak, kendine özgü bir kapalılık içinde, üstün kalite ve işçiliğe ulaşmamış bir taşra sanatı özelliğindedir.

³³⁷ Bak. Yılmaz, 1995, LevhaV-Kat.No:KA2. ;Bahar, 1996, 67, Res.9-10.

³³⁸ Bak. Yılmaz, 1995, LevhaVIII-Kat.No:KA8.

³³⁹ Bak. Totaysalgır, 1937, 15vd. ; Bossert, 1942, Res. 1122.; Bittel, 1986, 471vd.

KATALOG

Katalog No	: KM1
Eserin Türü	: Kaya Mezar Kabartması
Geldiği Yer	: _
Geldiği Tarih	: _
Halen Bulunduğu Yer	: İncesu Köyü
Malzemenin Cinsi	: Yerli Kaya
Ölçüleri	: Yüksek: 2.50m, Gen: 2.00m.

Tanım :

Yerli kayaya yapılmış olan, üzerinde yazı ve motif olmayan oldukça sade yapılmış bir kaya mezar.

Mezar odasına girişi sağlayan kapı, çift sıra bordürle çevrilmiş olup, üzeri üçgen alınlıkla sınırlandırılmıştır. Mezar odasının üst kısmının üçgen alınlıkla sınırlandırıldığı örnekleri İsaürü ve Dağlık Kilikia bölgelerinde de görmekteyiz. Bu üçgen alınlık içerisinde aslan, medusa, kartal gibi sevilerek mezar ikonografisinde kullanılan motifler görülmektedir.³⁴⁰ Elimizdeki örnekte ise üçgen alınlık içerisinde pencere olabileceğini düşündüğümüz bir açıklık yer almaktadır.

İçerisi geniş olan kaya mezarın içinde üç kline yer almaktadır. Girişin tam karşısında yer alan kline, diğer iki klineden daha yüksekçe yapılmıştır. Bu kaya mezar daha önce araştırmacılar tarafından görülmemiştir.

Seydişehir ve civar köylerinde ulaşabildiğim tek kaya mezar örneğidir.

³⁴⁰ Bu örnekler için bak. Yılmaz, 1995, Levha1-Kat.No:KM1, KM2, KM3. ;Doğanay,2003, Lev.26-Ç.B.-KM2.; Scarborough, 1998, 81.

Katalog No	: KA1
Eserin Türü	: Anı Kaya Kabartması
Geldiği Yer	: Bağra Höyük
Geldiği Tarih	: 1992
Halen Bulunduğu Yer	: Seydişehir Belediye Parkı
Malzemenin Cinsi	: Yöresel Kırmızı Taş
Ölçüleri	: Yüksek: 2.14m., Gen: 1.16m.
Soldaki Figürün Boyu	: 74cm.
Ortadaki Figürün Boyu	: 1.38m.
Sağdaki Figürün Boyu	: 81cm.

Tanım :

Yöresel kireçtaşından yapılan anıt, alttan üstte doğru daralan bir formdadır.

Alt tarafın genişliği :1.16m.

Üst tarafın genişliği : 42 cm..

Bu anıtta, 81 cm. genişliğinde olan bir podyum üzerinde üç figür yer almaktadır. Diğer iki figüre göre daha büyük işlenen ortadaki figür, diz kapaklarının üzerinde sonlanan kısa bir tunik giymiş ve vücudu cepheden işlenmiştir. Baş tamamen tahrip olmuş ama vücut hareketlerinden anlaşıldığı kadarıyla sağ elinde tuttuğu mızrağa bakıyor gibi işlenmiştir. Sağ kolunu dirsekten hafif bükerek ileriye doğru uzatmış ve elinde 1.35 m. uzunluğunda olan bir mızrak tutmaktadır. Sol kolunu ise dirsekten bükmüş, kolu tahrip olan figür elini ya beline dayamış, ya da yanında yer alan küçük kızın başına koymuştur.

Figürün omuzları oldukça geniş ve hantaldır. Giydiği elbiseyi belinde bir kemerle sıkıştırmıştır ve kemerin fazlalığı aşağıya doğru sarkıtılmıştır.

Her iki yanında yer alan küçük figürler, ayaklarına kadar inen ince paralel çizgilere sahip bir elbise giymişler ve cepheden işlenmişlerdir. Sağdaki figür, sol kolunu dirsekten kırarak yukarıya kaldırmış, eli cepheden işlenmiş ve parmakları açık olarak bırakılmıştır. Sağ kolunu ise, aşağıya sarkıtmıştır. Yüzleri tahrip olduğu için yüz hatları

seçilememektedir. Başları üzerinde bir bant yer almaktadır. Giydikleri uzun elbiseden her ikisinin de kadın olduğu anlaşılmaktadır. Soldaki figür de, sağdaki figürle aynı pozisyonda durmakta ve ellerinde bir nesne taşımaktalar.

Ortada yer alan ve diğerlerine göre büyükçe işlenen figür, İsauria Bölgesi'nde yer alan savaşçı kabartmalarına³⁴¹, Kilikia Bölgesi'nde Korykos nekropolündeki kabartmaya ve Ermenek civarındaki Cenne Şahinler Kalesi'nde yer alan kabartma³⁴² ile benzerlik göstermektedir. Yine İsauria Bölgesi'nden Konya Arkeoloji Müzesine getirilen iki kabartma³⁴³ ile de benzerlik göstermektedir.

Bu bölgelerdeki kabartmalar ile gösterdiği benzerlik, omuzlarının geniş ve hantal oluşu, elinde taşıdığı mızrak ve giydiği kısa tunikasıdır. Bu örneklerin hiçbirinde baş cepheden işlenmemiştir bu düşünceden yola çıkarak başı tahrip olan eserimizin de başının cepheden işlenmediğini söyleyebiliriz.

Yayınlanmamıştır.

³⁴¹ Yılmaz, 1995, LevhaV-Kat.No: KA2, LevhaVIII-Kat.No: KA8.

³⁴² Doğanay, 2003, Levha.15 C.Ş-SK1

³⁴³ Bu kabartmalar hakkında geniş bilgi için bak. Totaysalgır, 1937, 15vd. ;Bittel, 1986, 471vd.

Katalog No	: OG1
Eserin Türü	: Ostotek Gövdesi
Geldiği Yer	: -
Geldiği Tarih	: 1953
Halen Bulunduğu Yer	: Aşağı Karaören Kasabası, M. Akkuş'un Ev Duvarında
Malzemenin Cinsi	: Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri	: Yüksek: 48cm., Gen: 75cm.

Tanım :

Aşağı Karaören Kasabasında evin duvarında köşe taşı olarak kullanılan ostotek gövdesinin bir kısa ve bir de uzun kenarı görülebilmektedir.

Uzun yüz, dört sütunla üç nişe ayrılmış ve her bölmede ayrı kompozisyonlar işlenmiştir. Sol taraftaki nişte kısa tunika giyen iki erkek figür yer almaktadır ve ellerini göğüs hizasında kavuşturmuşlardır. Ortadaki niş içinde bir süvari ve sağa doğru hareket halinde betimlenen atı vardır.³⁴⁴ Atın ön sol bacağı, hafif kırılarak öne uzatılmıştır ve hareketin getirdiği değişimler atın vücuduna yansımamıştır. Süvarinin sağ elinde mızrak vardır, mızrağı ileriye doğru fırlatır biçimde işlenmiştir. Eserde tahribatlar olduğu için detaylar tam olarak seçilememekte. Sağ baştaki niş içinde ise bir kadın, bir erkek figürü bulunmaktadır. Erkek figürü kısa bir tunika giymişken, kadın başından ayaklarına kadar kapatan bir elbise giymiştir. Sağ kolunu dirsekten büküp elbisenin altında göğüs üzerine yerleştirmiştir.³⁴⁵ Ön yüzdeki her üç nişin tepe noktalarında tepe akroterleri işlenmiştir.

³⁴⁴ Scarborough'a göre, süvari betimlemeleri askeri zafer ile kazanılan ölümsüzlüğü temsil eder. (Scarborough, 1991, 362). Hareket halinde betimlenen atlar, iki farklı ikonografi gösterir. Bunlardan ilki atın ön ayaklarının ileriye doğru fırlamış şekilde havada olduğu tip, bu tipi Rodenwalt Pers tipi olarak adlandırır. Bak. Rodenwalt, 1933, 14vd., ikinci ikonografik tip, atların arka bacaklarının paralel ve gergin olarak yere bastığı şekildedir. Bozkır yakınlarındaki Harmanpınar'da bulunan bir mezar stelinde "Pers Tipi"ne rastlanır. Bak. Yılmaz, 1990, 238. Geniş bilgi için bak. Zoroğlu, 1981, 247.

³⁴⁵ Kadın figürlerinin sağ kollarını dirsekten kırarak göğüs üzerine yerleştirmeleri, Anadolu'da Hellenistik Dönemde çok yaygın olan "Pudicitia" tiplerinin betimlenişidir. (Fıratlı, 1965, 287). Bu konuda ayrıntılı bilgi için bak. D. Pinkwart, 1973, 149vd.; Linfert, 1976, 147vd. İsaür Bölgesi stellerinde oldukça yaygındır. İsaür Bölgesi'ndeki örnekler için bak. Yılmaz, 1995, LevhaXXII-Kat.No:MSL15, LevhaXXV-Kat.No:MSL22-23.; Doğanay, 2003, Levha1-AMS1, Levha37-Ç.A.-LK4.

Eserin dar yüzünde ise, yine bir niş içinde üç kadın figürü yer almaktadır. Kadınlar, bütün vücutlarını ve başlarını da örten bir elbise giymişlerdir.³⁴⁶ Elbiseleri altta khiton ve onun üzerinde yer alan himatyondur. Bu kadın figürleri de “Pudicitia” tipinde durmaktadırlar.

Eser yayınlanmamıştır. M. Yılmaz’ın, Heykeltraşlık Açısından İsaoria Bölgesi Figürlü Mezar Anıtları adlı yayınlanmamış Doktora tezinde yer verilmiştir. Eserin bulunduğu evin dışı sıvanmış ama eser korunmuştur.

Yayınlanmamıştır.

³⁴⁶ İkonografik olarak evli kadınları simgeleyen bu giyiniş biçimi, İsaoria Bölgesi’nde de oldukça yaygındır. Mezar stellerinde benzer örnekler için bak. Karagöz, 1984, res.5vd. ;Şahin, 2000, Levha1vd.

Katalog No	: OG2
Eserin Türü	: Ostotek Gövdesi
Geldiği Yer	: Vasada Antik Kenti
Geldiği Tarih	: -
Halen Bulunduğu Yer	:Bostandere Kasabasının merkezinde yer alan çeşmede yalak olarak kullanılmakta
Malzemenin Cinsi	: Yerli Kireç Taşı
Ölçüleri	: Yük:60cm., Gen:80cm., Kal:40cm.

Tanım :

Yerli kireç taşından yapılan, dikdörtgen sandukalı oldukça tahrip olmuş olan gözenekli bir yapıya sahip ostotek gövdesi.

Oldukça tahrip olan ön yüzde, bir cenaze ziyafeti motifi yer almaktadır. Ortada yer alan bir kline, klinenin arkasında oturan iki erkek figür, sol tarafta arkalıklı bir taburede oturan kadın figürü yer almaktadır. Sağ taraf ise tamamen tahrip olmuştur ama biz cenaze ziyafeti motifinde her zaman ayakta duran hizmetçilerin var olduğunu düşündüğümüzde burada yer alan motifinde bir hizmetçi olduğunu söyleyebiliriz. Klinenin arkasında iki erkek yer almaktadır ve sağ ellerini dirsekten büküp kline üzerine koymuşlar, sol elleri de klinenin altında yer almaktadır. Yüzleri tahrip olmuştur. Sol tarafta arkalıklı bir taburede oturan kadın figürü başını ve bütün vücudunu örten bir elbise giymiştir. Ayağının altında bir ayak taburesi yer almaktadır.³⁴⁷ Bir eliyle başındaki örtünün ucunu tutarken, diğeri ile de belindeki kumaş yığınını tutmakta.Bu figüründe yüzü tahrip olmuştur.

Figürler kaba ve hantal işlenmiş olup, eser oldukça tahrip olmuştur.

Sağ dar yüzde, yandaki duvarın sıvasından tam olarak seçemediğimiz ama görebildiğimiz kadarıyla kalkan-kılıç motifi yer almaktadır. Diğer dar yüzde tamamen sıvanıp kapanmıştır.

Yayınlanmamıştır.

³⁴⁷ Cenaze ziyafeti sahnelerinde ayak taburesi, iskemlede oturanın ayağının rahat etmesi için veya klineye çıkmak için basamak olarak kullanılmıştır. (Fıratlı, 1965, 314).

Katalog No : OG3
Eserin Türü : Ostotek Gövdesi
Geldiği Yer : Vasada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri :Yük: 40cm., Gen: 1.03m., Kal:47cm.

Tanım :

Yerli kireç taşından yapılan, iri gözenekli bir yapıya sahip, dikdörtgen sandukalı, kapaksız bir ostotek gövdesi.

Uzun ön yüzünde, bir kalathostan çıkan ve her iki yöne dağılan asma dalları, üzüm salkımları vardır. Sol tarafta asma dallarının üzerinde bir büst³⁴⁸ yer almaktadır.

Ön yüzde, sandukanın üst kısmında oldukça yıpranan ve seçilemeyen iki sıra yazıt yer almaktadır. Ayrıca bu yüzde iki küçük ve bir büyük delik yer almaktadır bu belki de eserin talan edildiğini göstermektedir. Çünkü bölgede çok fazla kaçak kazı yapılmaktadır.

Dar yüzlerden sağ kenar bezemelidir ve üzerinde çoğu lahitlerin dar yüzünde görülen kapı motifi yer almaktadır. Kapı dört bölmeye ayrılmış üzerinde köşe ve tepe akroterleri bulunan bir çatı yer almaktadır.

Eser yerli kireç taşından yapıldığı için, zamanla çok gözenekli bir hal almış ve oldukça yıpranmıştır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OG4

³⁴⁸ Büstler daha çok Doğu kültürlerinde yaygın olup dekoratif amaç için kullanılmıştır. Örneğin Eski Krallık döneminde Mısır mezarlarında nişin içinde ölümlerin büstü bulunmaktadır. (H.Fechheimer, Plastik der Agypter (1920) Abb.12, 85vd). Bu form daha sonra benzer şekilde Grek ve Roma örneklerine aktarılmıştır. İ.Ö.4.yüzyılda Attika dışında büstler, ilk defa mezar anıtı olarak kullanılmıştır. (Pfulh-Möbius II, 507).

Eserin Türü	: Ostotek Gövdesi
Geldiği Yer	: -
Geldiği Tarih	: -
Halen bulunduğu Yer	: Orta Karaören Kasabası'nda Cumhuriyet Meydanındaki Parkta.
Malzemenin Cinsi	: Gök Mermer
Ölçüleri	:Yük: 53cm., Gen: 46cm., Kal: 20cm.

Tanım :

Ortada bir kline ve kline üzerinde iki erkek figürü klinenin solunda oturan bir kadın figürünün yer aldığı ostotek gövdesi.

Ortadan kırık olan eserin ön yüzünde, cepheden işlenen ve klinede oturan iki erkek figürü yer alırken klinenin solunda ayaklı taburede oturan bir kadın figürünün yer aldığı cenaze ziyafeti motifinin³⁴⁹ işlendiği bir ostotek. Cepheden işlenen ve klinede oturan iki erkek figür, sağ ve sol kollarını dirsekten kırıp, kollarını kline üzerine dayamışlar ve ellerini de kline üstüne koymuşlardır. Yüzleri oldukça tahrip olan erkek figürleri omuzlarına kalın kumaştan yapılan bir manto almışlardır.

İki erkek figürünün başının üzerinde spiral motifli asma dalı ve oldukça iri taneli işlenen bir üzüm salkımı yer almaktadır. Sol başta bir koltuk üzerinde oturan kadın figürü yer almaktadır. Vücut cepheden işlenmiş fakat baş tahrip olduğundan ne tarafa baktığı kestirilemiyor. Üzerine khiton ve himatyon giymiş. Bütün vücudunu ayaklarına kadar örten figür, evli olduğunu sembolize etmek amacı ile de başını da örtmüştür. Sol kolunu yana uzatmış, diğer eliyle de klinenin ucundan tutmuştur.

Sol üst köşede bir çelenk motifi³⁵⁰ yer almaktadır. Ortada yer alan klinenin ayağı torna ile yapılmış muhtelif bir profil göstermektedir. Klinenin altında üç bacaklı bir masa yer almaktadır.

Figürler kaba ve hantal işlenmiş ve figürlerin yüzleri oldukça tahrip olmuştur.

³⁴⁹ Cenaze ziyafeti motifi Arkaik çağda, korinth keramiğinden sonra pişmiş toprak mimari kabartmalarında da görülür. V. Asrın sonlarından itibaren de mezar stellerinde rastlanır. (Johansen, 1951, 163). Cenaze ziyafeti konulu mezar stelleri Roma çağında tüm antik dünyaya yayılmıştır. (Alp, 1984, 48). Anadolu'da bulunan cenaze ziyafeti kabartmalarının en eskisi Pers Satraplığı'nın merkezi Daskyleion yakınında Çavuş köyde ele geçen Yunan-İran tarzındaki kabartmadır.

³⁵⁰ Ölümsüzlük ve zaferin sembolü olan çelenk, Klasik devirden beri çok sevilen bir motif olarak mezarlarda kullanılmıştır. Çelenk aynı zamanda ölümle sonuçlanan zaferin veya hayatın tamamını simgeler. (Ramsay, 1906, 23vd).

Yarısı kırık olan ostoteğin en alt kısmında yarısı mevcut olan bir satırlık yazıt yer almaktadır.

.....YNAIKAATO YMNHM.

Tercümesi : ”.....*karısını anısına onurlandırdı.*”

Yayınlanmamıştır.

Eserin Türü : Ostotek Gövdesi
Geldiği Yer : Elvas Tepe
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Dikilitaş Köyünde H.Akdağ'ın Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Alınamadı.

Tanım :

Dikdörtgen bir formda olan ostotek gövdesi, Hakkı Akdağ'ın evinin duvarında oldukça yukarıda yapı malzemesi olarak kullanıldığından ölçülerini alamadık.

Ostotek gövdesinin ön yüzünde, gövdenin tam merkezinde bir kalkan-kılıç motifi yer almaktadır. Kalkanın üzerinde medusa başı görülürken, kalkana çapraz olarak geçirilen kılıç motifinin sapının kartal başı şeklinde işlendiği görülmektedir ve kalkandan çıkan kılıç ucunun oldukça kalın işlendiği görülmektedir.

Kalkanın hemen solunda Herakles güzü yer alırken, kalkanın sağında da Triskeles motifi³⁵¹ yer almaktadır.

Evin dış yüzeyi sıvanırken eserin dış yüzeyi de sıvanmıştır. Bu da eserin malzeme cinsini tesbit etmemizi zorlaştırmaktadır ama eserin gözenekli yapısı sıvadan da belli olduğu için bunun yöresel kireç taşından yapıldığını rahatlıkla söyleyebiliyoruz.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OG6
Eserin Türü : Ostotek Gövdesi

³⁵¹ Triskeles için Bent, Silifke yöresindeki “Kanygelli”de bir kale üzerinde bulunduğunu belirtmiştir. (Bent, 1890, 322). Elimizdeki tek örnekte karşımıza çıkan Triskeles, daha çok Karia ve Lykia Bölgeleri’nde sikkeler üzerinde görülen bir motiftir.

Geldiği Yer : -
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Kesecik Kasabası Cami Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yüksek: 40cm., Gen: 80cm.

Tanım :

Yerli kireç taşından yapılan eser, oldukça tahrip olmuş ve üzerindeki figürler aşınmasına rağmen yüksek kabartma şeklinde işlendiği görülebilmektedir. Eserde seçebildiğimiz kadarıyla karşılıklı oturan iki figür yer almaktadır. Her iki figürün ortasında bir üzüm salkımı motifi, bir de çok fazla anlaşılamayan ama bereket boynuzuna³⁵² benzeyen bir motif yer almaktadır. Bunlar arkadan tek bir motiften uzanan daldan sarmaktadırlar.

Eser, M. Yılmaz'ın, Bozkır'ın Tarihi Coğrafyası adlı yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi'nde sadece resim olarak verilmiştir. Ayrıca bölgede araştırma yapan araştırmacı A.S.Hall, bu eserin Bostandere Kasabası'nda bulunduğunu belirtmiştir.

Yayınlanmıştır.³⁵³

Katalog No : OG7
Eserin Türü : Ostotek Gövdesi

³⁵² Bereket boynuzunun anlamı konusunda geniş bilgi için bak. Siecke, 1909, 228vd.

³⁵³ Hall, 1968, Plate.XXIX(b).

Geldiği Yer : Vervelid Şehri harabeleri
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Seyid Harun Cami Duvarında
Malzemenin Cinsi : Yöresel Gri Renkli Taş
Ölçüleri : Alınamadı.

Tanım :

Koyu renkli yöresel kireç taşından yapılan ve tek bir merkezden Kalathos'tan çıkan sağa sola ayrılan sarmaşık dalı oldukça kalın bir yapıdadır. Bu dal üzerinde içi tamamen dolmuş ve iri taneli işlenen, bolluk ve bereketin sembolü olan üzüm salkımları tüm yüzeyi kaplamıştır. Yapraklar iri ve plastik bir yapıda işlenmiştir ve yeni sürgün veren asma uzantıları abartılıdır. Betimlemedeki tüm özellikler hasada hazır bir halde işlenmiştir.³⁵⁴

Eserin sağ üst köşesinde, üzüm salkımları arasında bir kaide üzerinde yer alan bir kap görölmektedir. Belki de bu kap, hasat zamanının geldiğini gösteren kompozisyonlardan biridir.³⁵⁵

Eser yerli kireçtaşından yapıldığı için tahrip olmuştur ve caminin duvarında yüksekte yer aldığı için eserin ölçülerini alamadık.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OG8
Eserin Türü : Ostotek Gövdesi
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti

³⁵⁴ Üzümlle ilgili Hasat şenliklerinin 3. bine kadar izlerini bulmanın mümkün olduğu Anadolu'da İsaoria Bölgesi'nde de Bağcılık ve Bağbozumu şenlikleriyle ilgili kabartmalar görölmektedir. Bunların stil özelliklerini Yılmaz şöyle anlatır: Sarmaşık dalı kabartma alanını boydan boya sınırlar ve sarmaşık dalı oldukça kalın yapıdadır. Bu dalın üzerinde içi tamamen dolmuş, koparılacak durumda üzüm salkımları bulunur. Yaprakları iri ve plastik özelliktedir. Bu şekilde hasada hazır bir halde durmaktadır. (Yılmaz, 1999, 363).

Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Kızılca Köyde V.Ünal'ın Evinin Bahçesinde
Malzemenin Cinsi :Yöresel Mermer
Ölçüleri :Yük: 49cm., Gen: 1.22m., Kal: 50cm.

Tanım :

Amblada antik kentinden getirilen ve V.Ünal'ın bahçesinde saksı görevi gören ostotek gövdesinin dört yüzü de bezemelidir. Ön yüzde ve arka yüzde yer yer kırıklar görülmektedir.

Ön yüz, dor düzeninde iki sütunla üç panoya ayrılmıştır. Bu panolarda uçları sütun başlıklarına tutturulan üç girland motifi yer almaktadır. Girlandların üzerinde de medusa başları³⁵⁶ görülmektedir.

Sağ dar yüzünde bir girland motifi ve onun üzerinde de çelenk motifi yer almaktadır. Burada girlandları oluşturan yaprakların sivri bir formda işlendiği görülmektedir. Bu dar yüzün üst kısmında kırılmalar görülmektedir. Diğer dar yüz ise, oldukça tahrip olmuş ve üst köşeden kırılmıştır. Tek bir merkezden çıkan ve sağa sola ayrılan asma dalından sarkan üzüm salkımları yer almaktadır.

Arka yüzde oldukça tahrip olmuş ve sağ üst köşeden kırılmıştır. Dor düzeninde yapılan iki sütunla alan üç panoya ayrılmıştır. Sütunlara tutturulan girland motifleri üzerinde rozet motifleri yer almaktadır.

Oldukça tahrip olan eserin, üst kısmında yer yer kırılmalar görülmektedir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OG9
Eserin Türü : Ostotek Gövdesi
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti

³⁵⁵ Hasat ile ilgili betimlemelerde orak ve kazma görülmektedir. Pfuhl, kazma, orak gibi bağ bahçe aletlerinin tarımla ilgili konularda mezar stellerinde görüldüğünden bahseder. (Pfuhl-Möbius, 1979, 542).

³⁵⁶ Mezar ikonografisinde çok önemli bir yeri olan ve antik devirde çok geniş bir coğrafi alana yayılan medusa başı için Scarborough, kökeninin Phrygia kültürüne dayandığını ifade eder. (Scarborough, 1991, 356). Andre'ye göre, gorgonlardan biri olan medusa, gece ve iç dünya ile ilgilidir. (B.Andrea, Studien zur Römischen Grabkunst in Roem Mitt, IX Ergänzungheft, Heidelberg, 1963, 72-390).

Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Kavak Köyü'nde H.Durmuş'un Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi :Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yük:38cm., Gen: 60cm.

Tanım :

Amblada (Asar Tepe) antik yerleşmesinden getirilip Kavak köyünde bir evin duvarına yerleştirilen ostotek gövdesinin sadece n yüzü gözükmektedir.

Yöresel kireç taşından yapılan, dikdörtgen bir formda olan ostotek gövdesi oldukça tahrip olmuş ve gözenekli bir yapı kazanmıştır.

Giriant motifi ile süslenen eser de, giriantlar bir uçtan bir uca tutturulmuştur. Duvara ters olarak yerleştirilen ostotek gövdesinde, giriant motiflerinin üzerine üçerli rozet motifleri yer almaktadır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OG10
Eserin türü : Ostotek Gövdesi

Geldiği yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Yenice Köyde A. Özer'in Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi :Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yük: 22cm., Gen: 30cm.

Tanım :

Yöresel kireç taşından yapılan, Amblada (Asar Tepe) antik kentinden getirilerek bir evin duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan ostotek gövdesi dört bir tarafından da kırılmıştır.

Bir ostoteğin kısa yüzlerinden birine ait olan eserin, üzerinde kapı motifi işlenmiştir.³⁵⁷ Bu kapı motifi dört göze bölünmüş ve bölünen kapı kanatlarının içinde üst kısımda kilit kasası ve anahtar işlenmiştir. Eser tahrip olduğu için diğer motifler tam olarak seçilememekte.

Kapı motiflerinde, dört veya altıya bölünen bu gözler içinde, kilit kasası, anahtar, tarak, ayna, koku şişesi, iğ-öreke-ağırşak-yün, sandalet, sehpa gibi günlük yaşamda kullanılan eşya motifleri resmedilmiştir.³⁵⁸ Büyük bir ihtimalle tahrip olan eserimizde görülemeyen alt bölmelerde bu gibi eşyalar kullanılmıştır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OG11
Eserin Türü : Ostotek Gövdesi
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti

³⁵⁷ Phrygia Bölgesi'nde kapı motifi daha çok mezar stellerinde görülmektedir. Lykaonia Bölgesi'ndeki çoğu lahdin dar yüzlerinde kapı motifine rastlanmaktadır. Anadolu'da sahte kapı (False-door) semboli için bak. (M.Waelkens, Die, Kleinasiatische Türsteine, Mainz, 1986).

³⁵⁸ Karagöz, 1984, 10.

Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yeri : Kavak Köyü'nde H.Recep'in Ev Duvarında
Malzemenin Cinsi :Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri :Yük: 25cm., Gen: 30cm.

Tanım :

Amblada (Asar Tepe) antik yerleşmesinden getirilerek evin duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan eser, bir ostoteğe ait dar y zdir.

Sadece alt tarafından kırık olan eser, yöresel kireç taşından yapılmıştır. Spiral dal motifleri içinde bir kapı, bir portal tasvir edilmiştir.³⁵⁹ Bu kapı dört alana bölünmüş ve üstteki bölmelerde kilit kasası ile anahtar tasvir edilmiştir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OG12
Eserin Türü : Ostotek Gövdesi
Geldiği Yeri : Amblada Antik Kenti

³⁵⁹ Daha  ok Phrygia Bölgesi'nde görülen kapı motifinin sembolik anlamı için Karagöz; Phrygia'lı öldükten sonra geldiği yeni evinde istediği zaman kapısını açıp çıkabilecektir yani ölümden sonraki yaşam inancı kapı motifi ile somut bir şekilde karşımıza çıkar der. (Karagöz, 1984, 10).

Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Yenice Köyde M. Groğlu'nun Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi :Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri :Uzun Kenarı:50cm.
Kısa Kenarı: 22cm.
Derinlik: 19cm.

Tanım :

Amblada (Asar Tepe)'den getirilmiş ostotek gövdesi, Yenice köyde bir evin duvarına külün konulduğu kısım dışarıya gelecek şekilde yerleştirilmiştir.

Bezemeli kısmın içeride kaldığı ostotek gövdesi köşe taşı olarak evin köşesine yerleştirilmiştir.

Eser, Asar Tepe'deki diğer eserler gibi yöresel kireç taşından yapılmıştır ve muhtemelen üzerindeki bezemeler de bölgede sevilerek işlenen yerel motiflerle (Asma dalı, üzüm salkımı, girland, medusa, ziyafet sahnesi) süslenmiştir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OG13
Eserin Türü : Ostotek Gövdesi
Geldiği Yer : -

Geldiği Tarih : 1954
Halen Bulunduğu Yer : Kesecik Kasabası'nda Köprü Ayağında
Malzemenin Cinsi :Gök Mermer
Ölçüleri :Yük: 51cm., Gen: 81cm.

Tanım :

Dikdörtgen prizma şeklinde olan ostotek gövdesi, gök mermerden yapılmış olup iki panoya ayrılmıştır. İki panoya ayrılan yüzeyde dörder grupta ayrılan, ayakta betimlenen sekiz figür yer almaktadır. Başlarının üzerinde girland motifli onun da üzerinde altı kollu iki rozet³⁶⁰ ve iki büst³⁶¹ yer almaktadır.

Sağ taraftaki panoda üçü kadın biri erkek olan dört figür yer almaktadır. Bir Anadolu geleneği olarak kadın figürleri erkek figürün sağında yer almaktadır.

Kadınlar İsaoria Bölgesine has bütün vücutlarını ve başlarını örten uzun kıyafetlerini giymişlerdir. Her iki ellerini de göğüs hizasında birleştirmişlerdir. Panonun sonunda yer alan erkek figürü de, ellerini göğüs hizasında birleştirmiş ve üzerine de boyundan iliklenen bir manto giymiştir.

Sol taraftaki panoda ise, bir erkek çocuğu, bir kadın, bir kız çocuğu ve bir erkek figürü yer almaktadır. En başta yer alan erkek figürü, diz kapaklarında sonlanan bir elbise giymiş ve mantosu boyun altından bağlanmıştır. Onun hemen yanında yer alan kadın figürü de, başından ayaklarına kadar tüm vücudunu örten elbisesini giyerek evli olduğunu vurgulamak istemiştir. Yanında yer alan kız çocuğu da uzun bir elbise giymiştir. En sonda yer alan erkek figürü de şimdiye kadar erkeklerde görülen kısa tunika yerine, bütün bedenini saran kefeni andıran bir bezle sarıldığı görülmektedir. Buradaki figürler birbirlerine bitişik işlenerek bunların bir aile oldukları vurgulanmak istenmiştir. Ölen kişinin en sondaki erkek figürünün olması gerekir ve bu mezar anıtı da bu erkeğe aittir.

Başlarının üzerinde stilize olarak işlenen girland motiflerinin her iki köşesinden üzüm salkımı sarmaktadır. Figürlerin ve diğer motiflerin şematize olarak işlendiği görülmektedir.

³⁶⁰ Altı yapraklı rozet, Dağlık Kilikia'ya ait bir motiftir. Sekiz yapraklı motif ise, Pisidia Bölgesine özgüdür. Roma İmparatorluğu sınırları içerisinde de yaygın bir motiftir. (Ramsay, 1904, 270). Ramsay'a göre, Lykaonia Bölgesi'ndeki Hristiyanlık dönemi eserlerinde yaygın olan rozet motifli, girland motifli gibi motifler hayatı sembolize eder. Mezar stellerinde, Lamex kapaklarında ve özellikle de lahit kapaklarında yaygın olarak kullanılır. (Scarborough, 1991, 366).

³⁶¹ Dağlık Kilikia büstlerinde kadın büstü genelde solda yer alırken, erkek büstü de sağda yer almaktadır. Mezar yazıtlarından anlaşıldığına göre, yazıtlarda adı geçen kişilerin mezardaki büstlerde tasvir edilmiş kişiler olması gerekmez. (Scarborough, 1998, 81).

Eserin en üstünde iki satır yazıt yer almaktadır.

ANTHNMH TEPANA NNAKA TONP

TEPA OYPOVAOAN MNHMHC XAPINO....

Tercümesi : ”.....*annesi Nanna ve babası.....'nın anısına onurlandırdılar.*”

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OG14

Eserin Türü : Ostotek Gövdesi

Geldiği Yer : -

Geldiği Tarih : -

Halen Bulunduğu Yer : Orta Karaviran Kasabası Cumhuriyet Meydanındaki Park

Malzemenin Cinsi :Mermer
Ölçüleri :Yük: 40cm., Gen: 60cm., Kal: 18cm.

Tanım :

Ön yüzü bezemeli ve sol kenarı yazıtlı olan eser, dikdörtgen bir yapıdadır ve oldukça tahrip olmuştur.

Oldukça tahrip olan ön yüzde, figürler, ayrıntılar ve detaylar tam olarak seçilememektedir. Seçebildiğimiz kadarıyla ön yüz, bir silme ile iki panoya ayrılmış. Üstte, sadece bir ziyafet sahnesinin klinesi görülebilmektedir. Alt panoda ise, panonun yarısını kaplayan sabana koşulmuş öküz motifi³⁶² yer almaktadır.

Dar yüzünde ise, oldukça yıpranan ve seçilemeyen altı sıra yazıt yer almaktadır. Yazıt oldukça yıprandığı için okunamamaktadır.

---NTONMN-----

ΥΠΙΚΚΑΠΙΟΓΕ

ONEICA-----

-----CTEINONTA

-----ACMNH

HCM---

Tercümesi :----- anısına (dikti).

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OG15
Eserin Türü : Ostotek Gövdesi
Geldiği Yer : Çakıl Ören Yerleşmesi
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Çavuş Kasabası F.Öztürk'ün Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi :Yerli Kireç Taşı

³⁶² Sabana koşulmuş öküz, çift sürme ve sadece saban tasvirleri, Anadolu'da mezar stellerinde çok rastlanan bir motiftir. Özellikle Roma çağına ait "Phrygia tipi" mezar stellerinde bu motif çok görülmektedir. (Fıratlı, 1965, 278).

Ölçüleri

:Yük: 30cm., Gen: 52cm.

Tanım

:

Elimizdeki eserde bölgede tespit ettiğimiz diğer malzemelerin birçoğu gibi yerli kireç taşından yapılmıştır. Bunun sonucunda da üzerindeki bezemeler eriyip, kaybolup gitmiştir.

Bir ostotek gövdesinin ön yüzüne ait olan eserde, bölgede sevilerek ve sıklıkla işlenen cenaze ziyafeti sahnesi yer almaktadır ama eserde görülen tek motif ortada yer alan kline ve klinenin ayaklarıdır. Suliet halinde seçilen ve klinenin arkasında yer alan üç erkek figürü de belli belirsiz bir halde gözükebilmektedir.

Cenaze ziyafeti sahnelerinin yer aldığı motiflerde, kline arkasında oturan erkek figürleri, onların solunda oturan bir kadın figürü yer alırken, sağlarında da ayakta betimlenen hizmetçiler yer almaktadır. Büyük bir olasılıkla elimizdeki bu eserde de hemen hemen aynı sahneler işlenmiştir.

Eser çok tahrip olmuş ve üst kısımdan kırılmıştır. Eserdeki bu tahribatın yarısını doğa veriyse, bir çoğunu da bölgede kaçakçılığın yaygın olmasından dolayı bu tutkudaki insanlar vermiştir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No

: OG16

Eserin Türü

: Ostotek Gövdesi

Geldiği Yer

: Çatmakaya (Arvana) Köyü

Geldiği Tarih

: 14.10.1960

Halen Bulunduğu Yer

: Konya Arkeoloji Müzesi

Malzemenin Cinsi

: Gri Mermer

Ölçüleri

: Yük. 64cm., Gen: 89cm., Kal: 43

Tanım

:

Dört yüzü de bezemeli olan ostotek gövdesinin ön yüzünde sevilerek işlenen ve sıklıkla karşımıza çıkan cenaze ziyafeti sahnesi yer almaktadır. Dar yüzlerde ayakta duran figürler işlenirken, arka yüzde de girlandlar yer almaktadır.

Ön yüzde, ortada yer alan klinenin arkasında oturan üç erkek figürü yer almaktadır. Bunlar her iki ellerini de klinenin üzerine koymuşlardır. Omuzlarında daha önceki örneklerde de gördüğümüz bir manto (Kat.No:OG4) yer almaktadır ve cepheden işlenmişlerdir. Bu erkek figürlerinin sağında ve solunda arkalıklı taburede oturan iki kadın figürü yer almaktadır. Soldaki kadın figürü, tamamen cepheden işlenirken, sağdaki kadın figürü de baş cepheden, gövde profilden işlenmiştir. Kadınların her ikisi de başlarından ayaklarına kadar kapalı kıyafet içinde belirtilmiştir. Evli olduklarının işareti olarak da başları kapalıdır. Klinenin altında da bir kap yer almaktadır.

Eserin sol taraftaki dar yüzünde, kenarı plasterlerle sınırlandırılarak ortada ayakta duran ve cepheden işlenen iki kadın figürü yer almaktadır. Bu figürlerden biri büyük diğeri de küçük işlenmiştir. Her iki figürde sağ ellerini göğüs üzerinde tutmaktadır ve ayaklarına kadar inen khiton ve himatyon giymişlerdir. Elbiseleri başlarını da örtmektedir.

Eserin diğer dar yüzünde ise, yine kenarı plasterlerle sınırlandırılmış ve ortadaki alanda cepheden işlenen üç figür yer almaktadır. İki çocuk ve bir kadının yer aldığı betimlemede kadın bilinen şekilde yani başından ayaklarına kadar kapalı bir kıyafet içinde ve Pudicitia tarzında işlendiği görülmektedir. Çocuklardan biri kız, diğeri de erkek çocuğudur.

Bu dar yüz sol alt köşeden kırılmıştır.

Arka yüzde ise, ortada yer alan bir sütuna tutturulan iki girland motifi yer almaktadır. Girlandlar dolgun ve kaba işlenmiştir.

Bugün Konya Arkeoloji Müzesi'nin bahçesinde yer alan eser, müze kayıtlarına 1059 no'lu envanter numara ile işlenmiştir.

Eserin ön yüzündeki sınırlandırılmış motif alanının üzerinde, üç sıra yazıt yer almaktadır. Üst sıra fazla tahrip olduğu için seçilememektedir.

.....EA.TΩKA.

.ΠΟΤΙC ΑΜΕΘΗΚΕΝ.ΟΝ.ΟΡΟΝΑ ΜΗΗΑΜΕC

XΑΡΙΝ

Tercümesi :”..... *Yaşarken kendisi ve çocuklarının hatırasına bu lahdi dikti.*”

Yayınlanmıştır³⁶³

Katalog No	: OG17
Eserin Türü	: Ostotek Gövdesi
Geldiği Yer	: Çatmakaya (Arvana) Köyü
Geldiği Tarih	: 14.10.1960
Halen Bulunduğu Yer	: Konya Arkeoloji Müzesi
Malzemenin Cinsi	: Mermer

³⁶³ Mclean, 2002, 64.

Ölçüleri

: Yük. 56cm., Gen: 71cm., Kal: 41cm.

Tanım

:

Üç yüzü bezemeli olan ostotek gövdesinin ön yüzü, kenarları plasterlerle çevrili üç niş alanı ile bölmelere ayrılmıştır. Ortada yer alan niş kenarda yer alan diğer iki nişe göre daha büyük işlenmiştir. Ortadaki büyük niş içerisinde atlı bir binici yer almaktadır. At İsauro Bölgesindeki figürlere benzer şekilde, ön ayakları havada, yeleleri kabarıkça işlenmiştir. Süvari kısa bir tunika giymiş ve sağ elini havaya kaldırarak elinde bir nesne taşımaktadır. Süvarinin sağında yer alan küçük niş içerisinde, ayakta duran ve cepheden betimlenen iki erkek figür durmaktadır. Sağ ellerini göğüsleri hizasında tutmaktadırlar ve kısa bir tunik giymişlerdir. Süvarinin solunda yer alan niş içinde de, yine ayakta duran ve cepheden işlenen bir kadın, bir erkek figürü yer almaktadır. Her ikisi de, sağ ellerini göğüsleri üzerinde tutmuş ve bu hareket elbise kıvrımlarına yansımış elbisede derin pileler oluşmuştur. Kadın, ayaklarından başına kadar örtünmüştür. Erkek de, kısa bir tunika giymiştir. Nişlerin ortasında ve köşelerinde akroterleri işlenmiştir.

Dar yüzün birinde, niş içinde betimlenen üç kadın ve bir erkek figürü yer almaktadır. Betimlenen dört figürde, cepheden ve ayakta işlenmiştir. Kadınlar yine başlarına kadar örtük, erkek de kısa tunikalıdır.

Diğer dar yüzde de, ayakta ve cepheden betimlenen dört kadın figürü yer almaktadır. Kadınların başları kapalıdır. Arka yüz bezemesiz olarak bırakılmıştır.

Kapağı ile Konya Arkeoloji Müzesi'nin bahçesinde sergilenen eser, müze kayıtlarına 1060 no'lu envanter numarası ile geçmiştir.

İsauro Bölgesi'ne sınır olan Çatmakaya(Arvana) köyünden çıkan bu eser, İkonografi ve stil açısından İsauro Bölgesi eserlerine benzerlik göstermektedir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No

: S1

Eserin türü

: Sunak

Geldiği Yer

: Bostandere Kasabası

Geldiği Tarih

: 01.08.1960

Halen Bulunduğu Yer

: Konya Arkeoloji Müzesi

Malzemenin Cinsi

: Kireç Taşı

Ölçüleri : Kaide Yük: 20cm., Kaide Gen: 55cm
Eserin Yük: 67cm., Eserin Gen: 38cm., Kal: 38cm.

Tanım :

Bu sunak, Vasada (Bostandere) kasabasından Konya Arkeoloji Müzesine getirilmiştir.

Üç yüzü de bezemeli olan eserin, ön yüzünde bir kadın büstü yer almaktadır. Kadının sol omzundan çapraz olarak geçirilen bir kumaş parçası yer almaktadır. Saçlar, kabarıkça ve kulak memesi hizasında verilmiştir. Gözler açık ve iri, dudaklar etli ve ağız küçük işlenmiştir. Kadının çıplak olarak ve omuzdan geçirilen kumaş parçası ile tanrısallığın işlenmek istendiğini anlayabiliriz. Başının hemen üzerinde de girland motifi işlenmiştir. Sol kenarında, sadece girland motifi yer alırken, sağ kenarında da girland motifi ve girland motifinin hemen altında da bereket boynuzu işlenmiştir. Üst kısımda ion volütleri verilmiştir.

Kaidesinin kenarlarında, panter ayakları işlenmiş ve kaidenin sol köşesi kırılmıştır.

Bugün Konya Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen sunak, müze kayıtlarına 1053 no'lu envanter numarası ile işlenmiştir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK1
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı

Malzemenin Cinsi : Sarımrak Mermer
Ölçüleri : Arka Yük: 67cm., Ön Yük: 84 cm.
Gen: 1.22m., Kal: 43cm.

Tanım :

Yüksek bir çatı üzerinde uzanır şekilde betimlenen ve sağ tarafa bakmakta olan aslan motifi, İsauria kökenli aslanlara³⁶⁴ benzemektedir.

Uzanır bir biçimde betimlenen aslan figürünün, ağzı açık ve gözleri iri olarak işlenmiştir. Yüksek kabartma şeklinde yapılan yeleleri, boyun altına ve başının arka tarafına doğru iyice sarmıştır. Uzanır şekilde betimlenmesinden dolayı belsağrısı verilmiş olup, sağ arka pençesi insan eli biçiminde yapılmıştır. Ön pençeleri tahrip olan aslan figürünün kuyruğu kıvrılarak beli üzerinden aşağıya sarmaktadır. Aslan figürünün ön ve arka yüzlerinde yani başının ve kuyruğunun altında üçgen alınlık yer almaktadır. Önde yer alan üçgen alınlıkta medusa yer almaktadır. Kapak ve kapağın üzerinde yer alan aslan tahrip olmuştur.

Eserin pençesinde ve gövdesinde yer alan kırıkların alçı ile restore edildiği görülmektedir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK2
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Geldiği Yer : -
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı
Malzemenin Cinsi : Mermer

³⁶⁴ İsauria kökenli aslanlar için bak. Yılmaz, 1995, LevhaXL-Kat.No: OSK1, LevhaLXVIII-KatNo: OSK23. Scarborough, aslan motifleri için; Aslan mezar bekçisidir ve ölüyü düşmanlardan korumaktadır. Onun vahşi görünüşü mezar düşmanlarına korku vermek içindir. Ölen kişinin düşmanları için amansız bir düşman, ölenin

Ölçüleri : Ön Yük: 59cm., Arka Yük: 45cm.
Gen: 1.10m., Kal: 45cm.

Tanım :

Ostotek kapağına uzanır şekilde betimlenen aslan figürü adı bir mermerden yapılmıştır. Başını sola çevirmiş ve gözleri irice işlenmiştir.

Oldukça tahrip olan eserde yer alan aslan figürü, başını sola çevirmiş ve şimdi kırık olan ağzının açık bir şekilde işlendiğini görebilmekteyiz. Aslanın pençeleri aşınmış, erimiş bu yüzden de aslanın pençelerini görememekteyiz. Kabartma şeklinde verilen yeleler, alev hüzmeleri şeklinde betimlenmiştir. Başının altında yer alan üçgen alınlık içinde bir Medusa başı yer alırken, arka kısımda yer alan üçgen alınlığın tahrip olduğunu görmekteyiz.

Aslanın uzanır şekilde betimlenmesinden dolayı bel sağrısı keskin hatlarla verilmiştir. Kuyruk kısmı oldukça kısa işlenmiştir.

Aslan figürünün uzandığı kapak ve aslan figürünün kendisi oldukça tahrip olmuş ve yer yer kırılmalar, aşınmalar mevcuttur.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK3
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -

doşları içinde sevgi dolu bir hayvandır. Doğulu bir sembol olarak bilinir ve Ana Tanrıça kültü ile de bağlantılı olmalıdır der. (Scarborough, 1991, 348vd).

Halen Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Bahçesi
Malzemenin Cinsi : Mermer
Ölçüleri : Ön Yük: 63cm., Arka Yük: 43cm.
Gen: 1.00 cm., Kal: 25cm.

Tanım :

Oldukça aşınmış olan aslan figürünün, üzerinde yer aldığı kapak kısmı tamamen yok olmuş ve kırılmıştır. Aslan figürünün kendisinde de aşınmalar ve kırılmalar olmuştur.

Uzanan bir şekilde betimlenen aslan figürü, başını sağa çevirmiş ve ağzı açık olarak işlenmiştir. Aslanın yeleleri, boynunun altında da işlenerek helezonik yapıda verilmiştir. Arka pençeleri yıprandığı için seçilemezken, alınlık üzerindeki ön pençeleri insan eli biçiminde belirtilmiştir.

Arkada üçgen alınlık içerisinde rozet motifinin yer aldığı görülürken, ön tarafta yer alan üçgen alınlık kırılmış ve deforme olmuştur. Dolayısıyla içerisinde yer alan motifte seçilememektedir. Aslanın kuyruğu kısa işlenmiş devamı aşınmalardan dolayı gözükmemektedir. Aslanın başının üstündeki bir bölüm ve gözleri, burnu da tüm bu tahribatlardan nasibini almış durumdadır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK4
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -

Halen Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Ön Yük: 47cm., Arka Yük: 30cm.
Gen: 52cm., Kal: 23cm.

Tanım :

Yöresel kireç taşından yapılan ve zamanla gözenekli bir yapı kazanan aslan figürü, Seydişehir Belediye parkındaki havuzun içinde yer almaktadır. Malzeme olarak yöresel taş kullanılması ve havuzun içinde dekoratif amaçla kullanılması eserde daha çok tahribata yol açmıştır.

Yarısı kırık olan aslan figürünün yelelerinden sonraki kısmı mevcut değildir. Bu aslan figürünün de diğer aslan figürleri gibi mezar anıtı olarak kullanıldığını düşünmekteyiz. Elimizde kalan kısmı sadece başı ve yeleleridir.

Başını sola çeviren aslan figürünün, ağzı da açık olarak işlenmiştir. Yeleleri başını çeviren bir çember gibi işlenmiş olup kabarıkça verilmiştir. Boyun altında, başın gerisinde devam eden yeleleri ile aslana suratındaki sevimli ifadenin dışında güç ve korkunç görünüm verilmek istenmiştir.

Eser de tahribat ve aşınma çok fazladır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK5
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Geldiği Yer : -
Geldiği Tarih : 1982

Halen Bulunduğu Yer : Akçalar Kasabası Atatürk Parkı'nın Duvarında
Malzemenin Cinsi : Sarımrak Mermer
Ölçüleri : Ön Yük: 60cm., Arka Yük: 43cm.
Gen: 1.22cm., Kal: 68cm.

Tanım :

Akçalar kasabasında Atatürk Parkı'nın giriş duvarının üstünde sergilenen aslan figürü uzanır bir şekilde betimlenmiştir.

Uzandığı kapak oldukça tahrip olan aslan, başını sağa çevirmiş ve aslan figürünün yüz kısmı da tahrip olduğu için seçilememektedir. Uzanan aslanın bel sağrısı keskin hatlarla verilmiştir.

Aslanın sol pençesi altında İsaoria ve Kilikia bölgelerinde olduğu gibi bir boğa başı yer almaktadır ve kuyruğu da, arka sol bacadan geçirilip, sol arka pençesi üzerine yerleştirilmiştir. Elimizdeki diğer aslan figürleri ile bu yönlerden ayrılmaktadır. Elimizdeki diğer aslanlarda, kuyruk kısaca işlenmiş olup, pençeleri altında herhangi bir figür yer almamaktadır.

Boyun altında ve başın arkasında devam eden yeleler, tahrip olmuş kabartılı halinden eser kalmamıştır. Ön yüzde ve arka yüzde yer alan alınlıklarda motifler işlenmiştir. Ön yüzdeki alınlıkta, medusa başı yer alırken, arka yüzdeki üçgen alınlıkta da, dört yapraklı yonca motifi işlenmiştir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK6
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti

Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Ön Yük: 42cm., Arka Yük: 26cm.
Gen: 85cm., Kal: 28cm.

Tanım :

Seydişehir belediyesinin bahçesi önünde yer alan parkta bulunan eser, oldukça tahrip olmuş kafası, gözü, ağzı, burnu, yeleleri, ayakları, pençeleri, uzandığı kaidesi dahi olmayan büyük bir taş kütlesi halinde görünen bir eser. Fakat ön ve arka ayakları arasındaki açı, karın boşluğunun verilmesi, kafası ile arka kısmı arasındaki eğimli açının görülebilmesi bu eserin, mezar koruyucusu olarak mezar anıtlarında sık rastlanılan aslan figürünün olduğunu düşündürdü.

Eserde, korkunç bir tahribat yer almaktadır. Bu da bize bölgedeki tarihi eser kaçakçılığının ne boyutta olduğunu göstermektedir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK7
Eserin Türü : Ostotek Kapağı
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti

Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı
Malzemenin Cinsi : Sarımtrak Mermer
Ölçüleri : Ön Yük: 43cm., Arka Yük: 28cm.
Gen: 95cm., Kal: 26cm.

Tanım :

Ostotek Kapağı (Kat.No: OK6) ile aynı özelliği gösteren ve aynı tahribata sahip bir ostotek kapağı.

Yine kafası, gözü, ağızı, burnu, yeleleri, bacakları, pençeleri, üzerinde uzandığı kapağın kaidesi olmayan büyük ve işlevsiz bir taş gibi gözüken tahrip olmaktan öte yok olan aslan figürü. Her ne kadar aslana benzer yönü kalmasa da biz karın boşluğundaki açıdan, arkada verilen bel sağrısından, duruş özelliğinden bunun bir aslan figürü olduğunu bilmekteyiz.

Eser tahrip olmaktan öte yok olmuştur. Her iki eserde (Kat.No: OK6, OK7) bölgedeki tahribatın, bölge halkının duyarsızlığının birer örnekleridir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK8
Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Yenice Köyde A.Uğur'un Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yük: 60cm., Gen: 98cm.

Tanım :

Yöresel kireç taşından yapılan, Amblada antik kentinden getirilerek Amblada antik kentinin hemen yanında yer alan Yenice köyde bir evin duvarında devşirme malzeme olarak kullanılan ostotek kapağı köşe taşı olarak kullanılmıştır.

Kapağın iç kısmı, dışarıya gelecek şekilde yerleştirilmiş böylece tarih kokan, tarih yazan kısım içeride kalmıştır. Burada büyük bir olasılıkla aslan figürü yer almaktadır. Kapağın köşesinde bir üçgen alınlık bulunmakta fakat eserde yer alan aşınmadan dolayı bu alınlıktaki motif seçilememektedir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK9
Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Yenice Köyde K. Pınar'ın Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yük: 82cm., Gen: 105cm.

Tanım :

Yine Amblada (Asar Tepe) antik kentinden getirilip, Yenice köyde bir evin duvarında k  e taşı olarak görev yapan ostotek kapağı.

   kısmı dışarıya gelecek şekilde monte edilen kapağın bezemeli, motifli tarafı içeride kalmıştır. K  eye yerleştirilen eserin kenarında bir üçgen alınlık yer almaktadır. Bu   gen alınlık içerisindeki motifte eserdeki a ınmadan, tahribattan dolayı gözükmemektedir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK10
Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Kızılca Köyde S. Koç'un Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Alınamadı.

Tanım :

Amblada (Asar Tepe) antik yerleşim merkezinden getirilip, diğer örneklere olduğu gibi Kızılca köyde, evin duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan eser, bu sefer de bir ostotek kapağının üçgen alınlığıdır.

Bu   gen alınlık içerisinde, altı yapraklı olarak işlenen bir    ek motifidir. Sağ kenarı kırık olan eserin, sol k   e akroteri işlenirken, tepe akroteri de kırılmıştır.

Aynı binada yapı malzemesi olarak kullanılan ikinci bir eserde, hemen bu üçgen alınlığın yanında yer alan medusa başı kabartmasıdır. Dört bir yanından kırık olan bu eserde, Amblada (Asar Tepe) yerleşmesinden getirilmiştir.

Her iki eserde yukarıda bulunduğundan ölçülerini alamadık ve her iki eserde Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK11
Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Geldiği Yer : Görüklük Tepe Yerleşmesi
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Gölyüzü Köyü M. Yavuz'un Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Mermer
Ölçüleri : Yük: 45cm., Gen: 62cm.

Tanım :

Gölyüzü, antik ismi ile Suberde Yerleşmesinde bir evin duvarında bulunan ve duvara yerleştirilen bir ostotek kapağı.

Tamamı ev duvarının içinde kalan eserin, sadece kenarındaki üçgen alınlığı görülebilmektedir. Bu   gen alınlık içinde, alınlığı tamamen dolduran bir kartal motifi³⁶⁵ yer almıştır. Cepheden işlenen ve kanatlarını yana açan kartalın, baş kısmı tahrip olmuş ve yüzü seçilememektedir. Ayrıca başı tahrip olan kartalın başını hangi yöne çevirdiğini de bilememekteyiz.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK12
Eserin Türü : Ostotek Kapağı

³⁶⁵ Kanatları açık olarak işlenen kartal motifi Scarborough'a göre, genellikle Zeus Ve Ba'al Sami'nin sembolüdür. (Scarborough, 1991, 355).

Geldiği Yer : -
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Gevrekli Kasabası Alanındaki Park
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Ön Yük: 82cm., Arka Yük: 60cm.
Gen: 1.10m., Kal: 70cm.

Tanım :

Yöresel kireç taşından yapılan ve bölgede şimdiye kadar gördüğümüz kapaklardan farklı olan bir ostotek kapağı.

Alıştığımız aslan figürlü kapaktan farklı olan bu kapak, çatı şeklinde işlenmiştir. Kapağın her iki kenarında da küçük bir üçgen alınlık işlenmiştir. Bu üçgen alınlıkların içi bezemesizdir. Sol kenarında üçgen alınlığın altında işlenen bir kalkan-kılıç motifi yer almaktadır. Bu motif kalkan-kılıç motifi ise, kılıç kalkandan daha uzun ve daha büyük işlenmiştir. Bu üçgen alınlıkların köşe ve tepe akroterleri de verilmiştir. Sol kenerın tepe akroteri kırılmıştır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK13
Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yük: 33cm., Gen: 65cm., Kal: 46cm.

Tanım :

Yöresel kireç taşından yapılan ve form olarak (Kat.No: OK12)'ye benzeyen çatı şeklinde işlenen bir ostotek kapağı.

Kenarlarında yer alan üçgen alınlıkların içi boş olarak işlenen eserin bir de, kare şeklinde sandukasının olduğunu ve 1990'lı yıllarda bu sandukanın belediye bahçesinden çalındığını öğrendik.

Kenarlarda yer alan üçgen alınlıkların tepe ve köşelerinde akroterlerinin işlendiği görölmektedir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : OK14
Eserin Türü : Ostotek Kapağı

Geldiği Yer : Çatmakaya (Arvana) Köyü
Geldiği Tarih : 14.10.1960
Halen Bulunduğu Yer : Konya Arkeoloji Müzesi
Malzemenin Cinsi : Mermer
Ölçüleri : Yük: 49cm., Gen: 81cm., Kal: 26cm.

Tanım :

Konya Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen atı Şeklindeki kapak üzerinde, uzanan bir kadın figürü yer almaktadır. Bölge için değişik bir örnek olan bu kapaktan elimizde sadece bir örnek vardır.

Kısa kollu ama ayaklarına kadar inen bir elbise giyen kadın figürü, kapağın üzerinde uzanmış yatmaktadır. Sol kolunu dirsekten büküp, sol elini başının altına alan figür, sağ eliyle de üzerinden geçip kemer görevi yapan ve oldukça işlenen bir nesneyi tutmaktadır. zerindeki elbisenin etekleri aşağıya doğru geniŐlemektedir. Ayaklar birbirlerine çapraz olarak geçirilmiŐtir. Saçları kısaca işlenip, gözleri kapalı betimlenmiştir.

Kenarlarında gen alınlık yer almaktadır ve bu üçgen alınlık içerisinde rozet motifleri işlenmiştir. Bu gen alınlıkların da tepe ve köşe akroterleri verilmiştir.

Konya Arkeoloji Müzesi'nin bahçesinde sergilenen ve 1060 no'lu ostoteğin kapağı olan eser de müzenin bahçesinde ve ostotek gövdesinin yanında yer almaktadır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : L1
Eserin Türü : Lahit Gövdesi

Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı
Malzemenin Cinsi : Sarımrak Yerel Taş
Ölçüleri : Yüksek: 47cm., Gen: 1.22 cm., Kal: 50cm.

Tanım :

Sarımrak yöresel kireç taşından yapılan, dikdörtgen sandukalı, kapaksız bir lahit örneği. Ön yüz ve iki dar yüzü bezemeliyken, arka yüz bezemesiz olarak bırakılmıştır.

Ön yüzde, tek bir merkezden çıkan yanlara ve yukarıya doğru kıvrılarak giden dallar ve dallar üzerinde dolgunca işlenen üzüm salkımları ve asma yaprakları³⁶⁶ yer almaktadır. Antik yazar Strabon, Amblada (Asar Tepe) antik kentinde üzümlerin tıpta kullanıldığından ve ihraç edildiğinden bahseder. Üstte, sandukanın tam ortasında, asma dallarına konan, kanatlarını her iki yana açıp, başını sola çeviren bir kartal³⁶⁷ motifini görmekteyiz. Dolgunca işlenen üzüm salkımlarının hemen altında sol kenarda, sakın bir şekilde yollarına devam eden, arka arkaya giden iki at ve onları çeken bir erkek figürü yer almaktadır. Bu figür, diz kapaklarına kadar inen, belinde bir kemerle sıkıştırılmış bir elbise giymiştir. Bu erkek figürünün yüzü oldukça tahrip olmuştur. Sağ kolunu dirsekten büküp, atların dizginlerini tutmaktadır. Sol elinde ise, beklide kendisine zaman zaman destek yaptığı ince, uzun bir sopa ile yoluna sessizce devam etmektedir. Arkasından tek sıra halinde gelen üzerlerinde eyerleri bile işlenen her iki at da yollarına sakın bir şekilde devam etmekte.

Atların yürüyüş pozisyonları,³⁶⁸ bacaklara yansımamış, adım attıkları sol bacakları dirsekten bükülmek yerine ileriye doğru uzatılarak verilmiştir. Yörede bağcılığın olduğunu

³⁶⁶ Bolluk ve bereketin sembolü olan üzüm salkımı ve asma yaprağı motifi, İsaür ve Kilikia bölgelerinde çok sık işlenen bir motiftir. Coğrafyanın dağlık olması, ekilebilen arazinin çok az olması insanları bağcılığa sevk etmiştir. Özellikle Hadim civarında “Aladağ Üzümleri” adı verilen kaliteli bir üzüm yetiştirilmektedir. İsaür Bölgesi stellerinde, Bağcılıkla ilgili kabartmalar yer almaktadır. Bu kabartmalar için bak. (Yılmaz, 1999,358vd). Astra antik kentinde bir stel üzerinde bağbozumu şenlikleri işlenmiştir. Bu stel için bak. (Ermişler, 1994, 388vd. ;Yılmaz, 1995, LevhaXXII, Kat.No: MSL15).

³⁶⁷ Kartal, tanrılık sembolüne yakın bir motiftir. Kanatları açık olarak işlenen kartal, genellikle Zeus ve Ba'al Sami'nin sembolüdür. Gagasında veya pençesinde çelenk olan kartallar, şeref ve sonsuzluğu ifade eder. (Scarborough, 1991,355). ;Wujeswki'nin Rodenwalt'a dayanarak verdiği bilgilere göre ise kartal Zeus Bronton'un sembolüdür. (Wujeswki, 1991, 23).

³⁶⁸ Antik çağ sanatında, atların hareket halinde bulunmaları bazı ikonografik biçim göstermektedir. Bunlardan biri, atın arka bacaklarının paralel biçimde ve gergin olarak yere bastığı, ön bacaklarının da ileriye doğru fırlamış biçimde havada olduğu tiptir. Bu tip, G.Rodenwalt tarafından Pers Tipi olarak adlandırılmıştır. (Rodenwalt, 1933, 14vd).

biliyoruz ve üzüm motiflerinin betimlenmiş olması, atların bulunması bize üzümlerin atlarla taşındığını göstermektedir.

Dar yüzün birinde ise, kalkan³⁶⁹ ve kalkana çapraz geçirilmiş kılıç motifi yer almaktadır. Eser çok tahrip olmuştur. Kalkana çapraz geçirilen kılıçların birbirinden farklı olarak verilmesi birinin kılıç, diğerininse kama olabileceği düşüncesini doğurmaktadır.³⁷⁰

Diğer dar yüzde ise, kıvrık dal motifleri arasında kapı motifi işlenmiş ve tepesinde de yüksek kabartma şeklinde yapılan çatısı yer almaktadır. Arka yüz işlenmeden bırakılmıştır. Eser, çok yıpranmış ve eserde yer yer kırıklar yer almaktadır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No	: L2
Eserin Türü	: Lahit Gövdesi
Geldiği Yer	: Ketenli Kasabası'nın Cami İnşaatı
Geldiği Tarih	: -
Halen Bulunduğu Yer	: Ketenli Belediyesi'nin Deposu

³⁶⁹ Kalkan, savaşçılara ve kahramanlara ait bir savaş aleti veya savaş ganimetidir. Roma çağına ait olan kalkanın ortasında düğme şeklinde bir çıkıntı vardır, kenarları profilli, ortası bombe tezyinatsız bir daire şeklindedir. (Fıratlı, 1965, 305).

Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yüksek: 49cm., Gen: 84 cm.

Tanım :

Dikdörtgen formda oldukça tahrip olmuş, üst kısmın sağ köşesinde ve orta kısmında yer yer kırıklar görülen eserin, sadece ön yüzü mevcuttur.

Bu ön yüzde, oturan üç figür yer almaktadır. Sağdaki figür, sol elinde bir değnek tutarken sağ elinde tam olarak seçilemeyen bir nesne tutmaktadır. Saçları kabarıkça işlenmiştir. Sol ayağını biraz öne doğru uzatmış ve elindeki değneği sol ayağına dayamıştır. Ortada oturan figür ise arkalıklı ve yivleri bile işlenen bir tabureye oturmuştur. Figür başını öne eğmiş, sol elini çenesine dayararak düşünceli ve üzgün bir şekilde oturmaktadır. Sağ kolunu da dirsekten bükerek kucağına koymuştur. Ayaklarına kadar inen uzun bir elbise giymiştir. Baş ve yüzü tahrip olan eserin başının örtülü olup olmadığı seçilememektedir ve sağdaki figüre arkası dönüktür.

Solda yer alan figürde, oturan bir kadındır. Arkalıklı bir taburede oturmaktadır. Sol elinde tam olarak seçilemeyen bir nesne tutmaktadır ve ayaklarına kadar inen bir elbise giymiştir. Elbise şeffaf bir yapıdadır ve bacak hatlarını belli etmektedir. Kucağında yığılan kumaş, derin kıvrımlar yapmaktadır. Sağ ayağını geriye doğru uzatırken, sol ayağıda arkada kalmıştır. Figür başı açık olarak tasvir edilmiştir ve yönü ortadaki figüre bakan taraftadır.

Figürlerin ayaklarının altında iki sıra olan ve oldukça tahrip olan, okunamayan Grekçe yazıt yer almaktadır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : L3
Eserin Türü : Lahit
Geldiği Yer : Vasada Antik Kenti

³⁷⁰ İsaoria'nın dağlık bölgesinde silah kabartmaları çok yaygındır. Swoboda öğrendiğimize göre Toros Dağları'nın en yüksek yeri olan Sarot Yaylası'nda silah atölyeleri bulunmaktadır. (Swoboda, 1935, 57).

Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Bostandere Kasabası Belediye Binasının Girişi
Malzemenin Cinsi : Yerli Kireç Taşı
Ölçüleri : Yüksek: 56 cm., Gen: 1.13 m., Kal: 56 cm.

Tanım :

Alt tarafı kırık olan lahitin ön yüzünde bir panoda, bir kadın ve bir erkek büstü yer almaktadır. Büstlerin altında, bir kapı motifinin üst kısmı görülürken alt kısmı kırık olduğu için bu kapı motifinin devamı gözükmemektedir.

Ön yüzde pano içerisinde yer alan kadın ve erkek büstleri³⁷¹ oldukça kaba ve hantal işlenmişlerdir. Bunun yanında kullanılan malzemeden de kaynaklanan aşınmalar eklenince figürlerin detayları kaybolmuş ve daha da hantal bir görünüm almışlardır. Her iki figür de kollarını göğüsleri üzerinde kavuşturmuşlardır. Kadın evli olduğunu gösterir şekilde başı örtülü işlenmiştir. Bu panonun her iki köşesinde de panter ayağı motifi işlenmiştir. Panonun altında yer alan ve kapı motifinin işlendiği kısım kırıktır. Mezarın arka yüzünde de ön yüzü gibi bir pano içerisinde verilen ama çok fazla tahrip olduğu için seçilemeyen iki motif yer almaktadır. Yine de bu motiflerin birinin kadın büstü olduğunu, diğerinin de yün sepeti olabileceğini düşünmekteyim. Burada da her iki köşede panter ayağı motifi işlenmiştir. Panonun altında kalan kısım kırıktır.

Her iki dar yüzde de bu panter ayaklarının altında kalan ve yarısı kırık olan kapı motifi işlenmiştir. Bu mezarın üzerinde uçları mezarın arka kısmına bakan bir yarım ay³⁷² motifi ve hemen onun yanında boyuna takılan yarım ay şeklinde olan bir yarım ay motifi daha vardır. Bu kadına ait bir süs eşyası olmalıdır.³⁷³ Hemen bunun yanında sol üst köşede balık kılıcığını andırır bir motif görülmektedir.

Yayınlanmamıştır.

³⁷¹ Ölü büstleri motiflerinde, mezar yazıtlarından anlaşıldığına göre, yazıtlarda adı geçen kişilerin mezarda yer alan büstlerde tasvir edilmiş kişiler olması gerekmez. Büstler bazen sadece dekoratif amaçlı da yapılır. (Scarborough, 1998, 81).

³⁷² Erzen, yarım ay motifinin, ölümden sonraki hayatın bir sembolü veya ölen kişinin kabul ettiği dinin bir sembolü olarak kullanılıp kullanılmadığının kesin olmadığını belirtir. (Erzen, 1958, 1vd). ;Wujewski'ye göre hilal, Men'in korumacılığı altında mezar anıtlarında teslimiyetin bir sembolü olarak tanrı Men'in simgesi olmuştur. (Wujewski, 1991, 16).

³⁷³ Burada yer alan motifin aynısı İsauria Bölgesi'nde Artana antik kentinde bir mezar stelinin alınlığının her iki kenarında ve podyumu üzerinde görülmektedir. (Yılmaz, 1995, LevhaXII-Kat.No: MSA3). ;Alanya Müzesi'nin 2.1.83 envanter no'lu kayıta yer alan bir kadın büstünün boynunda da görülmektedir. Bütün bunlardan yola çıkarak bu motifin, kadınlara ait bir süs eşyası olduğunu veya kötü ruhlardan korumak için bir sembol olarak işlediğini söyleyebiliriz.

Katalog No	: L4
Eserin Türü	: Lahit
Geldiği Yer	: Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih	: 1962
Halen Bulunduğu Yer	: Seydişehir Belediye Parkı
Malzemenin Cinsi	: Açık Sarımsaklı Renkli Yerel Taş
Ölçüleri	: Yüksek: 1.60m., Gen: 1.08m., Kal: 47cm.

Tanım :

Açık sarımsak renkli yöresel taştan yapılan ve lahit sandukası üzerine uzanır durumda betimlenen bir aslan motifi³⁷⁴ yer almaktadır.

Sanduka üzerine boylu boyunca uzanan aslan, başını sola çevirmiş ve yeleleri kısmen betimlenmiştir. Arka bacaklarını geriye doğru uzatıp pençeleri ile uzandığı çatının köşelerini kavramıştır. Pençeleri insan eli biçiminde belirtilmiştir.³⁷⁵ Kuyruk arka tarafta bir yay çizer gibi, arka sağ pençe üzerine sarmıştır. Baş tahrip olmuştur.

Lahdin ön dar yüzünde, kalkan ve kılıç motifi vardır. Kılıç kalkanın altında betimlenmiş olup yalnızca kılıcın kabza ve uç kısmı görülmektedir. Diğer, dar yüzünde ise, içi boş bir üçgen alınlık bulunmaktadır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No	: L5
Eserin Türü	: Lahit Gövdesi
Geldiği Yer	: Seydişehir- Konya Karayolu'nun Sefaköy Yol Ayrımı
Geldiği Tarih	: 01.10.1997
Halen Bulunduğu Yer	: Etnografya Müzesi
Malzemenin Cinsi	: Mermer
Ölçüleri	: Yüksek: 1.00m., Gen: 2.43m., Kal: 1.32m. Tabula Ansata: 0.90* 0.80m.

³⁷⁴ Kapak üzerine uzanmış olarak yatan aslanlı lahit kapaklarına, İsaoria Bölgesi'nin yanı sıra Pisidia, Lykia, Kilikia ve Lykaonia bölgelerinde de rastlanmaktadır. Ancak en yoğun örneklerine ise Kibyratis'te rastlansa da İsaoria ve Lykaonia bölgelerinde de benzer örneklerini görürüz. (Koch, 2001, 33-227). ;İsaoria ve Lykaonia bölgesi lahit tipleri hakkında geniş bilgi için bak. Koch, 2001, 261.

³⁷⁵ Aslan pençeleri için bak. E. Akurgal, "Die Kunst der Hethiter", 1961, res.109-127-134 no'lu figürler.; Ayrıca E. Akurgal, Anadolu Uygarlıkları, 1988, res. 41-63-64-77 ve 77(a) no'lu figürlere. ; Aslan pençelerinin bu örneklerine İsaoria Bölgesi'nde de rastlamaktayız. İsaoria örnekleri için bak. Yılmaz, 1995, LevhaIXL-Kat.No: OSK1, LevhaLVIII-Kat.No: OSK11.

Tanım :

Dört yüzü de yivlendirilmiş, yüksekçe bir kaide üzerine yerleştirilen, oldukça büyük işlenmiş bir lahit gövdesi. Seydişehir- Konya karayolu'nun 35.km 'sinde Sefa köy yol ayrımını 1km geçince yapılan yol çalışmalarında ele geçen eser bugün Etnografya Müzesi'nde sergilenmektedir.

Ön yüzde, ortada geniş bir alanda tabula ansata içinde yer alan dokuz sıra bir yazıt yer almaktadır.

AYPHNOC TEIMOΘEOC ΠΛΟΥΤΙ
ΩNOC ZWN KATECKEYACE NTN
COPON AYPHNATA TATH CYMBΩN
AYTOY KAI EAYTΩ THN ΔB EK
RACMΩCIN THCOPΩ KATBC
KEYACEN AYPHAIOC NEIKOMAC
TOIC ΓAYKYTATOIC ΓONEYCIN
OC Δ AN EICRIACHTAI ΔΩCEI T

W ΘEΩ AOFON

Tercümesi: “*Ploution oğlu Aurelios Timotheos, bu lahdi yaşarken kendi karısı Aurelia Tate ve kendisi için yaptırdı, bu lahitin basamaklarını ise Aurelios Nikomas, dünya tatlısı ebeveynleri için yaptırdı. Eğer herhangi birisi (bu lahde karşı) zor kullanırsa, Tanrı 'ya hesap verecek.*”

Yayınlanmıştır.³⁷⁶

Katalog No : GL1
Eserin Türü : Girlandlı Lahit Gövdesi
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Seydişehir Belediye Parkı
Malzemenin Cinsi : Mermer
Ölçüleri : Yüksek: 64cm., Gen: 1.17m., Kal: 70cm.

Tanım :

³⁷⁶ Özgan, 2003, 60. Taf.62-66.

Dikdörtgen formlu, kapaksız, sadece ön yüzünün işlenip arka ve iki dar yüzün işlenmeden bırakıldığı bir lahit gövdesi.

Bezemeli olan ön yüz, iki sütunla üç panoya ayrılmıştır. Sütunlar dor düzeninde işlenip, üzerleri yivli olarak betimlenmiştir. Bu iki yivli sütunun uçlarına tutturulan üç girland motifi yer almaktadır. Bu bezemeli alan, kenarlarda plasterler ile sınırlandırılmıştır ve plasterler üzerinde her iki kenarda da rozet motifleri yerleştirilmiştir. Bezemeli alanın üzerinde oldukça tahrip olan ve seçilemeyen bir sıra yazıt yer almaktadır.

Eser, tahrip olmuş. Sol köşedeki sütunun gövdesinden başlayan derin çatlak köşeye kadar devam etmektedir. Eser gösterdiği tüm bu özellikleri ile Anadolu kökenli Roma lahitlerinin ucuz bir kopyesi niteliğindedir. Elimizdeki eserler içinde Girlandlı Lahitlerin tek örneğidir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No	: LK1
Eserin Türü	: Lahit Kapağı
Geldiği Yer	: Seydişehir- Konya Karayolu'nun Sefaköy Yol Ayrımı
Geldiği Tarih	: 01.10.1997
Halen Bulunduğu Yer	: Etnografya Müzesi
Malzemenin Cinsi	: Mermer
Ölçüleri	: Yüksek: 96 cm., Gen: 2.50 m., Kal: 1.44 m.
Tanım	:

Etnografya Müzesi'nin bahçesinde yer alan lahit gövdesinin (Kat.No: L5) kapağı olan eser müzenin bahçesinde lahitin hemen yanında sergilenmektedir.

Elimizde tek örneği olan lahit kapağı, çatı şeklinde işlenmiş olup üzeri beş dilime bölünmüştür. Kapağın her iki tarafında da bu dilimlere aslan başı yerleştirilmiştir. Bu aslan başları mezar kapaklarında çörten olarak kullanılmaktadır.

Kapağın dar yüzü olan üçgen alınlık içerisinde bir sıra diş sırası yerleştirilmiştir. Bu üçgen alınlığın ortasına da mezar anıtlarında kötü ruhları kovmak amacıyla yapılan ve bölgede sevilerek kullanılan, medusa başı yer almaktadır. Her iki üçgen alınlıkta aynı motif kullanılmıştır.

Etnografya Müzesi'nde yer alan eser müze kayıtlarına 1997.23.1 no'lu envanter numarası ile kaydedilmiştir.

Yayınlanmıştır.³⁷⁷

Katalog No	: MSL1
Eserin Türü	: Mezar Steli
Geldiği Yer	: Vasada Antik Kenti
Geldiği Tarih	: -
Halen Bulunduğu Yer	: Bostandere Kasabası Çesmesi
Malzemenin Cinsi	: Yöresel Taş
Ölçüleri	: Yüksek: 1.00 m., Gen: 60 cm., Kal: 27 cm.
Tanım	:

³⁷⁷ Özgan, 2003, 60. Taf.62.

Bostandere kasabasının meydanındaki çeşmede yer alan stel, tapınakların ön ya da dar yüzlerinden öykülenerek yapılmış olan tek resim alanlı steldir.

Basık dor başlıklı pilaster ile sınırlandırılan stelin tam ortasında yüksek bir platform üzerinde ve cepheden, ayakta durarak işlenen bir erkek figürü yer almaktadır. Diz kapaklarının üzerinde kısa bir tunik giyen, yüzü oldukça tahrip olan figür, sağ kolunu göbeğinin üstünde tutarken sol elinde tam seçilemeyen ama çelenk motifine benzer bir nesne tutmaktadır. Başının her iki yanında rozet motifi yer almaktadır.

Alt kısmında üç satırlık bir yazıt yer almaktadır.

ONHCIMOC IEPΩNY

MOY INΔOY YIΩ MNH

.HIX APIN

Tercümesi :”*Hieronimos Indos oğlu Onesimos, oğlunun anısına (dikti).*”

Yayınlanmamıştır.

Katalog No	: MSL2
Eserin Türü	: Mezar Steli
Geldiği Yer	: Vasada Antik Kenti
Geldiği Tarih	: -
Halen Bulunduğu Yer	: Bostandere Kasabası Meydanındaki Park
Malzemenin Cinsi	: Sarımrak Mermer
Ölçüleri	: Yüksek: 97cm., Gen:52cm., Kal: 25cm.
Tanım	:

Bostandere kasabasının meydanındaki parkta yer alan eser, tek resim alanlı stellerdendir. Bezeme ve kompozisyon olarak (Kat.No: MSL1) benzeyen eser üzerinde de tek bir figür betimlenmiştir.

Yanlardan basık dor başlıklı pilasterler ile sınırlandırılan eserin, tam ortasında yüksek yuvarlak bir kaide üzerinde yer alan figür, cepheden ve ayakta işlenmiştir. Sol kolunu göğsü üstünde tutup, sağ elinde de bir çelenk motifi taşımaktadır. İki parçadan oluşan elbisesi kısa kolludur. Bacak hareketi etek kıvrımlarına yansımıştır.

Başının üstündeki alınlıkta istiridye kabuğu motifi işlenmiştir. Üçgen alınlıkta köşe ve tepe akroteri verilmiştir. Ayaklarının altında yer alan kısımda beş sıra yazıt yer almaktadır.

ΕΥΕ ΕΝCΤΡΑ ΤΙΗΙ
.ΟΕ ΑΜΦΙ ΠΟΘΗΤΟΝ
...ΝΥΜΟΝ ΙΕΑΘ ΑΨΑC
ΜΟΡΩ ΚΟΥΡΩ ΜΝΗΜΑ
..ΧΑΡΙΝ

Tercümesi : “..... acı çekmiş olan oğlu gömerek genç yaşta ölmüş olan oğlunun anısına (bu steli dikti).”

Yayınlanmamıştır.

Katalog No	: MSL3
Eserin Türü	: Mezar Steli
Geldiği Yer	: -
Geldiği Tarih	: -
Halen Bulunduğu Yer	: Seydişehir Belediye Parkı
Malzemenin Cinsi	: Beyaz Renkli Yöresel Mermer
Ölçüleri	: Yüksek: 66cm., Gen:90cm., Kal: 32cm.

Tanım :

Dikdörtgen prizma şeklinde olan üst sol köşede büyük bir parça ve sağ köşede de daha küçük bir parçanın kırık olduğu, yine bu köşede derin bir çatlağın yer aldığı, beyaz renkli yöresel mermerden yapılan mezar stelidir.

Stel ortadan bir silme ile ikiye ayrılmış ve ortada yer alan iki sütunla üç panoya bölünmüştür. Bu panolar içinde cepheden yapılmış sekiz figür yer almaktadır. Silme üzerindeki bölümde, yanlarda iki üçgen alınlık bulunmaktadır. Alınlık ortasında yuvarlak rozet içinde tahrip olmuş bir büst yer almaktadır.³⁷⁸ Her iki alınlığın ortadaki büste bakan yönünde dallar ve üzüm salkımı yer almaktadır.

Silmenin altında yer alan ve iki sütunla üç panoya ayrılan bölümün sağ panosunda, iki figür bulunmaktadır. Birinci figür bir kadındır. Kollarını aşağı doğru sarkıtmıştır ve altta chiton, üstte chimation olmak üzere iki tür elbise giymiştir. Belinden bir kemerle sıkılan elbise, ayaklara kadar uzanmaktadır. Başı oldukça tahrip olmuştur. Hemen yanında yer alan erkek figürün ise, giydiği elbise bir manto gibi boyun altında düğmelenmiş ve diz kapaklarına kadar inmektedir. Belinde kemeri göze çarparken, kolları bu elbisenin altında kalmıştır. Her iki figürün de başı tahrip olmuştur.

Sütunlar arasında kalan ortadaki panoda, ikisi kadın biri erkek olan üç figür yer almaktadır. İlk iki figür kadındır, sağ kollarını dirsekten kırıp, göğüs hizasında tutmaktalar ve İsaoria yöresine has³⁷⁹ uzun elbiseleri ve başlarını örten uzun şalları ile dikkati çekerler. Üçüncü figür bir erkektir. Her iki kolunu da birbirine kavuşturup ellerini göğüs hizasında tutmaktadır. Başındaki tahribattan dolayı yüzü seçilememektedir.

Stelin solunda yer alan son panoda da üç figür yer almaktadır. Sağ baştaki figür kadındır. Sağ kolunu dirsekten bükerek göğüs hizasında tutar ve sol kolunu aşağıya doğru sarkıtmıştır. Üzerinde bütün vücudunu ve başını örten elbisesi vardır. Ortadaki figür ise, her iki kollarını yana sarkıtmış, beli kemerli, kısa bir elbise giyen çocuk figürüdür. Son figür de başı tahrip olan bir erkek figürüdür. Kısa bir elbise giymiştir. Sağ kolu göğüs üzerindeyken, sol kolunu aşağıya doğru sarkıtmıştır.

Figürlerin hepsi ayakta ve cepheden işlenmiştir. Figürlerin başları üzerinde sütunlar üzerine yerleştirilmiş girland motifi yer almaktadır. Girland motifi figürler üzerinde

³⁷⁸ Anadolu'daki mezar stellerinde ölülerin büstlerinin işlenmesi oldukça yaygındır. Örnek olarak bak. (Pfulh-MöbiusII, 209.Nr793. ;Haspels, 1971, Fig.628-629. ;Dağlık Kilikia'da Lamotis mezarlarında ölü büstleri iki şekilde tasvir edilmektedir. İlki, büst bir daire içine konmadan sade olarak tasvir edilirken, diğeri bu steldeki örnek gibi yuvarlak bir çerçeve içine konularak işlenmektedir. Roma mezar ikonografisinde çok sevilen ve yaygın olan bu motife madalyon-büst ya da imagines clipeatae (kalkan-büst) denir. Büstün içine konduğu daire, bir madalyon ya da kalkan (clipeus) olarak tanımlanır. Ölü büstlerinin bir çelenkle çevrilmesi ölünün yüksek mevkisinin sembolüdür. Scarborough, 1998, 81.

³⁷⁹ İsaoria Bölgesine has duruş ve elbiseler için bak. Yılmaz, 1995, 35. ;Scarborough, 1995, AST XII-1, 339vd.

bir yay gibi eğilmiş ve girland motifinin ortasında kalan boşlukların her iki tarafına büst³⁸⁰ motifi yerleştirilmiştir.

Ortadaki alanı üç panoya ayıran sütunlar bir kaideye oturtulmuşlardır ve ortadaki panonun üzerinde yer alan girland motifinin boşluğu üzerinde kanatlarını iki yana açmış, gövdesi cepheden, başı profilden işlenen bir kartal³⁸¹ motifi yer almaktadır.

Bu stel, bir aileye ait olmalıdır. İsaure Bölgesi (Bozkır'ın Pınarcık Köyü)'nde yer alan mezar steli ile çok yakın benzerlikler göstermektedir.³⁸²

Yayınlanmamıştır.

Katalog No	: MSL4
Eserin Türü	: Mezar Steli
Geldiği Yer	: -
Geldiği Tarih	: -
Halen Bulunduğu Yer	: Seydişehir Belediye Parkı
Malzemenin Cinsi	: Beyaz Renkli Yöresel Mermer
Ölçüleri	: Yüksek: 67cm., Gen: 72cm., Kal: 39cm.

Tanım :

Beyaz mermerden dikdörtgen formda yapılan, ortada yer alan Tabula Ansata içinde altı sıra yazıtın yer aldığı mezar steli.

³⁸⁰ Büstlerin girland motifi üzerinde yer aldığı örneğe, Adrassos'ta bir lahit üzerinde görmekteyiz. Bak. Alfodi-Rosenbaum, 1980, Plate XVII-2.

³⁸¹ Erken Helenistik döneme kadar Yunan sanatında kartal, Zeus'u simgelemiştir. Ölü ve mezar sembolleri ile hiçbir ilişkisi yoktur. Roma çağında bu imge, mezar kültürüne erkeklerin mezar stellerinde Iupiter'in simgesi olarak kullanılmıştır. (Scarborough, 1991, 187). ; Mezopotamya inancına göre, yırtıcı kuşlar özellikle akbaba ve kartallar savaşlarda ölenlerin vücutlarını delerek, ruhlarını gökyüzüne çıkarırlardı. (Astour, 1965, 341).

³⁸² Yılmaz, 1995, LevhaXXVI-Kat.No: MSL24

Ortadan bir silme ile iki bölüme ayrılan eserde, silmenin altında kalan bölümde oldukça tahrip olan, yazılarının silindiği bir tabula ansata içinde altı sıra yazıt yer alırken, yukarı kısımda da sağ ve sol köşelerde bulunan rozet motifinin yanında ortadaki kısımda iki madalyon motifi bulunmaktadır. Eserin en üstünde de, tek satırlık oldukça tahrip olan Grekçe bir yazıt yer almaktadır. En altta tabula ansata'nın altında yer alan iki balık ³⁸³ motifi işlenmiştir.

Bu tabula ansata içinde yer alan yazıt oldukça yıpranmış, tahrip olmuş ve yazıların bir çoğu silinmiştir. Bunun için de yazıt okunamamaktadır.

AYP--OANOCEA

EIOY-----EN

ΠΗΜ-----ΤΙΗΙ

KEC-----

AYT-----

MNHMHC XAPIN

Tercümesi : "Aurelios anısına (dikti)."

Yayınlanmamıştır.

Katalog No	: MSL5
Eserin Türü	: Mezar Steli
Geldiği Yer	: Seydişehir
Geldiği Tarih	: 02.08.1965
Halen Bulunduğu Yer	: Konya Arkeoloji Müzesi
Malzemenin Cinsi	: Beyaz Renkli Yöresel Mermer
Ölçüleri	: Yüksek: 68cm., Gen:38cm., Kal: 14cm.

Tanım :

Konya Arkeoloji Müzesi'nde yer alan mezar steli iki panoya ayrılmıştır. Stel üzerinde altı figür yer almaktadır.

³⁸³ Balık motifi, ölü ziyafeti sahnesinin yiyeceğidir. Tüm Akdeniz'de yaygın olarak kullanılan bir motiftir. Erken Hristiyanlık döneminde kilise üyelerinin veya İsa'nın yemek sahnesinin bir sembolüdür. Bak. Wujewski, 1991, 45.

Ortada yer alan yazıtlı bir silme ile iki panoya ayrılan stelde üst panodaki figürler çerçeve içine alınmış ve çerçevenin üzeri dal motifleri ile taçlandırılmıştır. Üst panoda yer alan figürler iki kadın, bir erkek ve bir çocuk figürüdür. Figürlerin hepsi ayakta ve cepheden betimlenmiştir. Sağ başta yer alan kadın figürü İsaoria Bölgesine has kadın tipindedir. Yani başından ayaklarına kadar inen bir elbise giymiş olup sağ elini göğsü üzerinde tutarken, sol eli ile de mantosunun ucundan tutmaktadır. Onun hemen yanında yer alan erkek figürü, kısa bir tunik giymiştir. Hemen onun yanında yer alan çocuk figürü de kısa bir tunika giymiş olup üzerine giymiş olduğu mantoyu tutmaktadır. Onun yanında yer alan kadın figürü de başta yer alan kadın figürüyle aynı şekilde tasvir edilmiştir.

Alt panoda ise biri erkek biri kadın olmak üzere iki figür betimlenmiştir. Erkek yine kısa bir tunik giymiş olup diğer erkek figürleri gibi betimlenmiştir. Hemen onun yanında yer alan kadın figürü de İsaoria Bölgesine has kadın tipindedir. Bu iki figürün yanında on satırlık yazıt yer almaktadır.

MMAΘICN-CIOCΘYTATH
ANECTH
CENZHZIN
INΔOYTON
ANΔPAAY
THCKAITA
KNAZHZI
NKALOYAP
CHNIAI
NOEPEICINΔPYN
HNMNMMLIC

Tercümesi :”*Immathis, Nesis’in kızıdır, Immathis’in kocası Zesis’dir, Zesis’de Indos’un oğludur ve çocukları Zesis ve Quases’dir ve Thersis’de Indos’un oğludur, bunun için anılarına (dikildi)’’.*

Yayınlanmıştır³⁸⁴.

³⁸⁴ Mclean, 2002, 52.

Katalog No : MSL6
Eserin Türü : Mezar Steli
Geldiği Yer : İkiz Dağı
Geldiği Tarih : 1979
Halen Bulunduğu Yer : Kuran köyünde M.Bağcının Ev duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kırmızı Taş
Ölçüleri : Alınamadı.

Tanım :

Yöresel kırmızı taştan yapılan ve oldukça tahrip olan eser Kuran köyünde elimize geçen tek eserdi.

Oldukça tahrip olan ve gözenekli bir yapı kazanan eserin üzerindeki bezeme oldukça tahrip olmuştur ama motifi seçebildiğimiz kadarıyla bölgede çok sık karşımıza çıkan cenaze ziyafeti motifidir. Ortada bir kline yer almaktadır. Kline arkasında çok tahrip olan detaylarının kaybolduğu üç erkek figürü yer almaktadır. Bu erkek figürlerinin solunda ayakta duran bir kadın figürü işlenmiştir.

Stelin kabartma sahası kemerli niş şeklinde belirtilmiştir ve eserde tahribat çok fazladır. Eser, ev duvarında oldukça yüksek bir yerde yapı malzemesi olarak kullanıldığı için eserin ölçülerini alamadık.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : MPS1
Eserin Türü : Silah Kabartması
Geldiği Yer : Topbaş Tepesi
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Taraşçı Kasabası Alanında Yer Alan Park
Malzemenin Cinsi : Mermer
Ölçüleri : Yüksek: 58cm., Gen:58cm.

Tanım :

Bir kaya bloğu üzerine yüksek kabartma şeklinde işlenen Makedon Kalkanı motifi yer almaktadır.³⁸⁵

Bu kalkan motifinin ortasında, göbek çukurunun içinde, sağ profilden verilen, oldukça tahrip olan detayların silindiği, yeleleri ile betimlenen bir at başı motifi³⁸⁶ yer almaktadır. Kalkanın sağ kenarından çapraz olarak yerleştirilen kılıç motifi sol kenarından çıkmaktadır ve kılıç motifinin sapı oldukça büyük işlenmiştir.

Kalkan form ve bezeme olarak bölgede şimdiye kadar ele geçirdiğimiz kalkan kabartmalarından farklı bir yapıdadır. Daha önceki örneklerde olduğu gibi bir daire görünümünden ötedir. Şimdiye kadar üzeri bezemeli herhangi bir kalkan motifine bölgede rastlanılmadı.

Bu eserin bölgede tek olması, benzerinin görülmemesi, bunun ya savaş ganimeti olduğunu ya da bölgeden geçen bir askere ait olabileceği düşüncesini doğurmaktadır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : MPS2

³⁸⁵ Makedon Kalkanı motifi, Makedonia sikkeleri üzerinde görülen bir motiftir. Bu sikkelerin ön yüzünde, Makedon kalkanı yer alırken, arka yüzde de sorguçlu Makedon migferi yer almaktadır. Makedon kalkanının ortasında portre, gorgon başı gibi motifler yer almaktadır.(Keklikoğlu, 2003, 66).

Eserin Türü : Silah Kabartması
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Kavak Köyünde E. Yusuf'un Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Alınamadı.

Tanım :

Yöresel kireç taşından yapılan alttan ve üstten kırık olan kabartma, Kavak köyünde bir evin duvarında oldukça yüksek bir alanda yapı malzemesi olarak kullanılmıştır.

Kare bir taş blok üzerine, kabartma olarak yapılan bir kalkan motifidir. Bölgede bulunan kalkan motifleri genellikle kılıçla beraber işlenmiştir ama burada sadece kalkan motifini görmekteyiz.

Fıratlı kalkanın bir savaş kabartması³⁸⁷ olduğunu ve mezar stellerinde kahramanlara mahsus bir eşya olduğunu belirtmektedir.³⁸⁸ Eser oldukça yukarıda yer aldığı için ölçülerini alamadık.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : MPS3

³⁸⁶ At başı motifi için Fıratlı, kahramanlara mahsus bir kabartma olduğunu ve doğu Yunan stellerinde özellikle Kyzikos havalisinde çok rastlanıldığını belirtir. (Fıratlı, 1965, 395).

³⁸⁷ Anadolu'da Pamphylia, Pisidia ve İsaoria bölgesinde kapılar ve kapı kuleleri silah kabartmaları ile donatılmıştır. Perge'de yalnız kalkan kabartmaları kullanılırken, İsaoria'da türlü silahlar tasvir edilmiştir. Akarca, kapılarda silahları tasvir etmek zaferden çok, kapıların korunma çabasıdır der ve bu tasvirlerle kapıların silahların himayesinde olduğunu belirtmek istendiğini söyler. Akarca, 1972, 165. ;İsaoria Bölgesi'ndeki silah kabartmaları için bak. Mansel, 1966, 376. ;Winter, 1971, 136, Fig.188'de resimler verilmiştir.

³⁸⁸ Fıratlı, 1965, 304.

Eserin Türü : Silah Kabartması
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : A. Yıldırımın Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Mermer
Ölçüleri : Yüksek: 58cm., Gen:58cm.

Tanım :

Amblada (Asar Tepe) antik yerleşmesinden getirilip Amblada'nın hemen yanında yer alan Kavak köyünde bir evin duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan zırh.

Belde bir kemerle sıkıştırılan zırh'ın (savaş Gömleği), kol kısımları işlenmemiştir. Zırha arkadan çapraz geçirilen kılıcın ucu sağ kenarda gözükmekteyken, sol kenardan çıkması gereken kılıcın sapı kırılmış olmalı ki gözükmemekte.

Zırh'ın beline geçirilen kemerde, tam ortasına göğüs altına gelecek şekilde ve bir de kenarına atılan kurdela biçiminde yapılan bir düğüm yer almaktadır. Kemerde bu düğümün hemen yanından aşağıya doğru sarkan püsküller yer almaktadır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : MPS4

Eserin Türü	: Silah Kabartması
Geldiği Yer	: Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih	: -
Halen Bulunduğu Yer	: Kızılca Köy A.Aydın'ın Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi	: Mermer
Ölçüleri	: Alınamadı.

Tanım :

Amblada antik kentinden getirilen ve Kızılca köyde bir evin duvarında yer alan zırh uzunca bir taş blok üzerine yerleştirilmiş olup, evin yüksekçe bir duvarına yerleştirilmiştir. Eser yüksekte yer aldığı için eserin ölçülerini alamadık.

Kısa kollu işlenen ve belinde kemerle sıkıştırılan zırhın sol arka tarafından geçirilen kılıcın ucu sağ alt kenardan çıkmaktadır. Kılıcın sapı ve ucu kalınca işlenmiştir. Zırhın belinde yer alan kemeri, göğüs altında tam ortada olacak şekilde düğümlenmiş ve düğümden sarkan uçları kemerin her iki tarafına tutturulmuştur. Kemer kalınca betimlenmiştir. Sol kenardan, kılıç sapının hemen yanından aşağıya doğru sarkan püsküller işlenmiştir.

Elimizde var olan dört silah kabartmasının üçü (Kat.No: MPS2, MPS3, MPS4) Amblada antik kentinden ele geçmiştir. Belki de bu eserler İsaoria Bölgesi'ndeki gibi kentin giriş kapısını süslemekteydi.

Elimizdeki eseri G. Alp, "Konya ve Çevre Araştırmaları 1970"adlı çalışmasında resim olarak vermiştir.

Yayınlanmıştır.³⁸⁹

³⁸⁹ Alp, 1976, 537vd.

Katalog No : MPÜ1
Eserin Türü : Üzüm Kabartmalı Motif
Geldiği Yer : -
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Gökçeşhüyük Köyü H.Abdullah'ın Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yüksek: 37cm., Gen: 1.22cm.

Tanım :

Yöresel kireç taşından yapılan ve Gökçeşhüyük köyünde bir evin giriş duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan, işlevinin ne olduğu bilinmeyen uzun yapıda olan bir taş blok.

Eser, oldukça tahrip olmuş ve duvara yerleştirilirken kenarları ve üzerinin büyük bir kısmı harçla kaplanmıştır. Eserin üzerinde bölgede sıklıkla ve sevilerek kullanılan üzüm motifi, asma dalı yer almaktadır. Tek bir merkezden çıkan asma dalı eserin tüm yönüne dal salmıştır ve bu dal motiflerinden sarkan üzüm motifleri işlenmiştir. Bu üzüm motifi³⁹⁰ ile bezenmiş örnekte de üzüm salkımları içi dolu tanelerle irice işlenmiştir. Üzerinde hiçbir yaprak motifi yer almazken, asma dalında yeni yeni filizlenen spiral motifler yer almaktadır.

Yayınlanmamıştır.

³⁹⁰ Stellerde ve ostotek gövdelerinde en çok işlenen motiflerden biri olan üzüm salkımı ve asma dalı motifine Lykaonia Bölgesi için bak. Swoboda, Keil, Knoll, 1935, 42. Abb. 36. ;Bahar, 1997, 57. Res. 7. ;İsauria Bölgesi için bak. Yılmaz, 1995, Levha XXV. Kat. No: MSL22, Levha. XCI- kat. No: X20

Katalog No : MPÜ2
Eserin Türü : Üzüm Kabartmalı Motif
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Kavak Köyü A. Türk'ün Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yüksek: 80., Gen: 45.

Tanım :

Amblada antik kentinden getirilerek Kavak köyünde bir evin duvarında devşirme malzemesi olarak kullanılan işlevi belirsiz bir eser.

Kireç taşından yapılan bu taş blok üzerindeki motifler oldukça yıpranmıştır. Eser her iki kenarından ve üst kısmından kırılmıştır. Burada da yine asma dallarından sarkan ve çok sık karşımıza çıkan üzüm salkımları gözükmektedir. Asma dalları üzerinde yeni filize durmuş asma dalı ve asma yaprağı motifleri yer almaktadır.

Asma dalından aşağıya doğru sarkan ve taneleri irice işlenen iki üzüm salkımı yer almaktadır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : MPH1
Eserin Türü : Hayvan Kabartmalı Figür
Geldiği Yer : Elvaz Tepe
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Dikilitaş Köyü Muhtarlık Binası
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yüksek: 60cm., Gen: 56cm.

Tanım :

Yöresel kireç taşından yapılmış olup, köy muhtarlığı binasında köşe taşı olarak kullanılan, işlevinin ne olduğu bilinmeyen aslan figürlü bir eser.

Bu eserde yer alan aslan daha önceki incelemiş olduğumuz aslan figürlerinden farklı bir yapıda işlenmiştir. Şimdiye kadar ki aslan figürleri uzanmış şekilde betimlenmişken burada yer alan aslan, arka bacakları üzerinde oturur vaziyette verilerek ön bacakları üzerinde durmaktadır. Yeleleri kabarık ve yatay çizgiler halinde işlenmiştir. Profilden işlenen aslan, sol tarafa bakmaktadır. Ağız açık olarak işlenmişken, göz kare şeklinde ve genişçe bir çukurla belirtilmiştir. Pençeleri ise, işlenmeden kabaca bırakılmıştır. Kuyruğu da arkadan bir kavis yaparak sol arka bacağının altından çıkmaktadır.

Mezar anıtlarında aslanlar, mezarı kötü ruhlardan korumak amacı ile yapılmaktadır. Burada işlenen aslan figürü gerek yelelerinin işleniş tarzı ile, gerekse duruş özelliği ile mezarları korumak amacı ile yapılan korkunç ifadesinden uzaktır. Bacaklardaki duruş özelliği karın bölgesine yansımıştır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : MPH2

Eserin Türü : Hayvan Kabartmalı Figür
Geldiği Yer : Vasada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Bostandere Kasabası N. Yıldırımoglu Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Gri Renkli Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Alınamadı.

Tanım :

Gri renkli yöresel taştan yapılan, Bostandere kasabasında bir evin duvarında köşe taşı olarak kullanılan, işlevi belli olmayan bir aslan başı motifi.

Alt tarafı ve üst kısmı kırık olan aslan başı, gri renkli yöresel taştan yapılan bir taş blok üzerinde yer almaktadır. Aslan başını hafif sağa çevirmiş olup, ağız açık, gözler iri ve patlak bir yapıda işlenmiştir. Ağız ve burun kısmında kırıklıklar görülmektedir.

Aslanın yüzünde ve özellikle de gözlerindeki ifade mezar anıtlarında taşıdığı ikonografiye uymamaktadır. Aslanın yeleleri, başının hemen arkasından başlayıp başının tüm etrafını çevirmiştir ve dik bir yapıda verilerek aslana yırtıcı bir ifade verilmeye çalışılmıştır.

Yine aynı evde aslan başı figürünün hemen üzerinde bir sütun tamburu yer almaktadır ama üzerinin birçoğu sıvanmıştır. Bostandere kasabasında hemen her evin duvarında bir eserin yer aldığını öğrendim fakat köy halkı bu eserlerin birçoğunun üzerini sıva ile kapatmıştır. Eser, oldukça yukarıda kullanıldığı için eserin ölçülerini alamadık.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : MPH3

Eserin Türü : Hayvan Kabartmalı Figür
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : 1980
Halen Bulunduğu Yer : Kızılca Köy H. Torun'un Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Alınamadı.

Tanım :

Amblada antik kentinden getirilerek Kızılca köyde bir evin duvarında yer alan üst tarafı, sağ ve sol yanları tamamen kırılmış olan işlevi belirsiz ve üzerinde aslan figürünün yer aldığı bir eser.

Burada betimlenen aslan figürü, alt tarafı yivli bir podyum üzerinde ayakta olarak betimlenmiştir. Başını sola çeviren aslanın ağız kısmı tahrip olduğu için seçilememektedir. Burada yine bir özellik dikkatimizi çekmektedir. Oldukça küçük işlenen aslan figürü, gösterdiği özelliklerle de mezarlarda işlenen aslan ikonografisinden uzaktır. Yeleleri hemen hemen yok gibidir. Başının üzerinde verilen buklelerle yeleleri verilmeye çalışılmıştır. Yüz kısmı tahrip olmuş ve yer yer yıpranmalar olmuştur.

Phrygia Bölgesi'ndeki Aslantaş, Kümbet ve Aslankaya kaya mezarı örneklerinde³⁹¹, ayakta betimlenen aslan figürleri saldırgan pozisyonda işlenmiştir. Dağlık Kilikia mezar anıtlarında da çok yaygın ve sevilen bir motif olan aslan, değişik mezar tiplerinde kullanılmıştır.³⁹² Eser oldukça yukarıda yer aldığı için eserin ölçülerini alamadık.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : MPH4

³⁹¹ Bossert, 1942, No:1023, 1025. ;Akurgal, 1988, Res.66-68-74(b).

³⁹² Dağlık Kilikia mezarlarında bu motifin kullanımı için bak. (Scarborough, 1991, 34354).

Eserin Türü : Hayvan Kabartmalı Figür
Geldiği Yer : Elvaz Tepe
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Ketenli Kasabası N. Özen'in Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Alınamadı.

Tanım :

Ketenli Kasabasında bir evin duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan işlevi belirsiz bir eser.

Yöresel kireç taşından yapılan eserde, altta bir boğa başı yer alırken hemen onun üzerinde de, bir koç başı yer almaktadır. Boğa başı daha küçük işlenmişken, onun üstünde işlenen koç başı, boğa başından daha büyük işlenmiştir.

İşlevi belirsiz olan kabartmada hem koçun hem de boğanın genişçe işlenen burunlarının alt kısmında bir delik açılmıştır. Bu da bize, bunların çörten olarak kullanıldığını düşündürmektedir.

Ketenli'de yer alan bu eserde daha önceki incelediğimiz diğer eserler gibi yapı malzemesi olarak kullanılırken yukarıda yer aldığı için, eserin ölçülerini alamadık.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : MPH5

Eserin Türü : Hayvan Kabartmalı Figür
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Yenice Köy K. Turan'ın Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Alınamadı.

Tanım :

Amblada (Asar Tepe) antik kentinden getirilerek, Yenice köyde bir ev duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan işlevi belirsiz, yöresel kireç taşından yapılan, fazlaca aşınmış üzeri kartal motifi ile bezeli bir taş eser.

Dikdörtgen bir pano içerisine yerleştirilen bir kartal motifi yer almaktadır. Bu kartal motifi panonun ortasında yer alan ince ve uzun yapılı bir kaide üzerinde durmakta olup kanatlarını her iki yana açmıştır.

Kanatlarını her iki yana açan bu kartal motifinin, başı tahrip olduğu için başını ne yöne çevirdiği seçilememektedir. Bu kanatlarını yana açmış ve cepheden betimlenen kartal motifi ya orantısız işlendiği için ya da gücünü ve heybetini vurgulamak için, başı bulunduğu panonun tavanına değer bir şekilde betimlenmiştir.

Mezar ikonografisinde gücü simgelemek amaçlı sevilerek işlenen kartal motifinin buradaki örnekte de kanatlarını yana açarak betimlenmesi bunu göstermektedir. Pençeleri, oldukça kaba ve hantal bir görünümündedir. Pençeleri ya işlenmeden bırakılmıştır ya da kullanılan malzemesinden dolayı aşınmıştır.

Eser Amblada antik kentinde yer alan diğer eserler gibi evin oldukça yukarısında bulunduğu için ölçülerini alamadık.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : MPM1

Eserin Türü : Mitoloji Konulu Kabartma
Geldiği Yer : -
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Kesecik Belediyesi Cami Duvarı
Malzemenin Cinsi : Mermer
Ölçüleri : Yüksek: 47cm., Gen: 51cm.

Tanım :

Mermerden yapılan bu eser, yukarı kısımdan sağ ve sol taraftan kırılmıştır. Ayakta betimlenen üç figür ve bir de atlı bir figürün yer aldığı sahne görülmektedir. Eser yukarıdan kırık olduğu için figürlerin başlarını göremiyoruz. Ayakta duran figürlerin giydikleri ve ayaklarına kadar inen elbiseden kadın figürleri olduklarını anlayabilmekteyiz. Başları olmadığı için bu figürlerin kime ait olduğunu bilememekteyiz. Ayakta betimlenen kadınlar, iki tür elbise giymiştir. Altta khiton, üstte de himatyondur. Üzerlerine giydikleri bu mantolarda, vücut hareketlerinden oluşan kıvrımlar görülebilmekte ve manto etekleri diz kapaklarının üzerinde içe doğru bir kavis yaparak uzanmaktadır. Bu üç kadın figürü birbirlerine dayanır şekilde betimlenmiştir. Kadın figürlerinin sol tarafında şaha kalkmış bir at ve onun üzerinde de kısa bir tunik giyen bir erkek figürü yer almaktadır. Eser oldukça tahrip olmuştur ve bu tahrip olan eserde seçebildiğimiz kadarıyla atın arkasında da ayakta duran bir kadın figürü yer almaktadır.

Bütün figürlerin birbirine bitişik olarak işlenmesi, atın şaha kalkması bu kompozisyonun bir mücadele sahnesi olabileceğini düşündürmektedir. Eserin sol alt kenarında yer yer kırılmaların ve yıpranmaların olduğu bir yazıt göze çarpmaktadır ve burada “ATHENA” yazmaktadır. Tüm bunlar göstermektedir ki, bu mitoloji sahnesinin işlendiği bir friz parçası olabilir.

Eser, M. Yılmaz’ın Bozkır’ın Tarihi Coğrafyası adlı yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezinde sadece fotoğrafı verilmiştir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : MPA1

Eserin Türü : Ay Kabartmalı Figür
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Kavak Köyü Y. Dereli'nin Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yüksek: 34cm., Gen: 35cm.

Tanım :

Amblada (Asar Tepe) antik kentinden getirilerek Kavak köyü'nün girişinde bir evin duvarının köşesinde yer alan eser.

Her iki kenarından ve yukarı kısımdan kırık olan eserin üzerinde bir hilal motifi yer almaktadır. Eser yöresel kireç taşından yapıldığı için oldukça tahrip olmuştur. Bir blok taşın üzerinde yer alan ay motifinin hangi eserde hangi işlevde yapıldığı bilinmemektedir.

Elimizdeki eserlerin bir çoğu, bu ay motifli kabartma gibi Amblada antik kentinden getirilmiştir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : X1

Eserin Türü : İşlevi Belirsiz Kabartma
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : 1985
Halen Bulunduğu Yer : Kızılca Köy V. Ünal'ın Evinin Bahçesi
Malzemenin Cinsi : Mermer
Ölçüleri : Yüksek: 28cm., Gen: 1.42cm., Kal: 22cm.

Tanım :

Amblada (Asar Tepe) antik kentinden getirilerek V. Ünal'ın bahçesinde yer alan eser, dikdörtgen bir yapıda olup, büyük bir olasılıkla tam olarak bitirilmemiş ve yarı olarak işlenmiş bir girlandlı lahit örneğidir.

Bezemeli ön yüzde, iki eros tarafından taşınan girlandlar dolgun bir yapıda işlenmiş olup, bu girlandlar üzerinde mezar ikonografisinde sevilerek kullanılan medusa başları yer almaktadır. Sadece tek yüzü bezemeli olan eserin tam olarak bitirilmemiş bir lahit gövdesi olduğu düşüncesindeyim.

Anadolu'da, dört taş ocağında işlenmemiş yarı mamül lahit yapılmaktaydı. Buralar, Marmara Adası (Prokonnesos), Efes, Aphrodisias ve dördüncü de Karia'da bir yerde belki de Stratonikeia'da idi. Bu yarı mamül lahitler, genellikle Girland'lı lahitlerde hazırlanmıştır.³⁹³

Elimizdeki eserde ya böyle önceden hazırlanmış yarı mamül bir lahit, ya da tamamlanamayan bir başka eserdir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : X2

³⁹³ Koch, 2001, 230.

Eserin Türü : İşlevi Belirsiz Kabartma
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Kızılca Köy D. Öz'ün Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Mermer
Ölçüleri : Alınamadı.

Tanım :

Mermerden bir blok üzerine yapılan ve Amblada (Asar Tepe) antik kentinden getirilerek Kızılca köyde bir evin duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan işlevi belirsiz bir blok taş üzerindeki kabartma.

Bir blok taş üzerinde yer alan bu kabartma, yuvarlak bir formda yapılmış olup altı eşit dilime bölünmüştür. İşlevinin ve motifinin ne olduğu hakkında kesin bilgimizin olmadığı eserin Güneş kursu olabileceğini düşünmekteyiz.

Kızılca köyde bir evin duvarında yer alan eser, evin oldukça yukarıda yer alan penceresinin altında yer aldığından eserin ölçülerini de alamadık.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : X3

Eserin Türü : İşlevi Belirsiz Kabartma
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Yenice Köy A. Gürol'un Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Alınamadı.

Tanım :

Yöresel kireç taşından yapılan ve Amblada (Asar Tepe) antik kentinden getirilen ve Amblada antik kenti yanında yer alan Yenice köyde bir ev duvarında devşirme malzeme olarak kullanılan bir büst motifi.³⁹⁴

Eser yöresel kireç taşından yapıldığı için oldukça tahrip olmuştur. Özellikle yüz hatları ve boynu oldukça yıpranan eserin görebildiğimiz kadarı ile başında bir bant yer almaktadır.

Eser, köyde evin duvarında yüksekçe bir yere yerleştirildiğinden diğer bir çok eser gibi ölçüsünü alamadık.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : X4
Eserin Türü : İşlevi Belirsiz Kabartma

³⁹⁴ Büstlerdeki heykelimsi karakter, hellenistik dönemle birlikte protoma dönüşmüştür. Bunlara ait en erkene giden örnek, İ.Ö.1.yüzyıldadır. (Pfulh-Möbius II, 507. Nr.2125vd). Kabartma şeklindeki büstler, ostoteklerde ve lahitlerde genellikle akroterleri süslemektedir. (Swoboda, 1935, Abb.15).

Geldiği Yer : Ketenli Kasabası Cami İnşaatı
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Ketenli Kasabası Belediyesi
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yük: 70cm., Gen: 50cm.

Tanım :

Ketenli kasabası'nda yer alan eser, dikdörtgen bir form göstermektedir. İşlevinin ne olduğunu bilmediğimiz bu taş üzerinde altı sıra yazıt yer almaktadır. Alt tarafının kırık olması ve sol tarafında derin bir kırığın yer alması yazıtın okunmasını zorlaştırmaktadır. Yazıttan anlaşıldığı kadarıyla bu yazıtlı eser, bir mezar anıtı olmalıdır.

UPECTHC ΠΠΟ

Υ ΖΩΝ ΕΠΙΕC

ΥΑCΑ ΘΜΑΥΤΩ

CΥNΒΓΩ ΜΟΥ ΔΟΜΙ

ΘΥΛΟΜΑΥ ΕΤΕΡΟ

ΕΝΑΚ ΑΤΑΤΕΘΗΝ

Tercümesi : “Ben, Prokles oğlu Orestes yaşarken kendim ve benim karım Domitia için yaptım (bu mezarı), başka birinin konulmasını istemiyorum”.³⁹⁵

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : X5
Eserin Türü : İşlevi Belirsiz Kabartma
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti

³⁹⁵ Roma döneminde, çok yaygın olan “collegia funeraticia” olarak bilinen ölü gömme derneklerinin varlığı bilinmektedir. Collegia Funeraticia için bak. J.A. Waltring., Etude historique sur les corporations professionnelles chez les Romains, (Paris 1899-90) .IV, 177-180. ;Bu derneklerin amacı, mezara mezar sahibinin belirlediği kişilerden başka hiç kimsenin gömülmemesini sağlamaktı. Collegia, mezarı izinsiz kullananlara karşı alınacak cezaları da tespit ederdi. (Scarborough, 1998, 83). ;Bu yazıtta da mezar sahibinin bildirilmesi ile, mezara başka birinin konulması engellenmek istenmiştir.

Geldiği Tarih : 1984
Halen Bulunduğu Yer : Kavak Köyü N. Özenir'in Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Yük: 26cm., Gen: 15cm

Tanım :

Amblada (Asar Tepe) antik kentinden getirilen diğer eserler gibi bu eser de, bir evin duvarında yapı malzemesi olarak kullanılmıştır.

Sol kenarından kırık olan eserin elimize geçen rneği oldukça küçük bir parçadır. Eserin büyük bir kısmı kırılmıştır. Elimizdeki bu örneğin hangi amaçta ve hangi işlevde kullanıldığını kestiremediğimiz için işlevi belirsiz kabartma diye adlandırdık.

zerinde yer alan bir pano içerisinde, oldukça kalın işlenen bir asma dalı ve hemen onun yanında da yeni filizlenen ve asma dalından uzanan ince yapılı dal motifleri yer almaktadır.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : X6

Eserin Türü : İşlevi Belirsiz Kabartma
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Kızılca Köy F. Muzaffer'in Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Mermer
Ölçüleri : Yük: 57cm., Gen: 66cm.
İç Yük: 39cm., İç Gen: 41cm., Derinlik: 10cm.

Tanım :

Amblada (Asar Tepe) antik kentinden getirilerek Kızılca köyde bir evin duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan tavan kasedi.

Her iki yanından kırılan eserin içinde tam ortasına gelecek şekilde yapılan bir medusa başı yer almaktadır. Bölgedeki bir çok örneğini bulduğumuz medusa burada dolgunca bir yapıda işlenmiştir. Bu tavan kasedinin sol kenarında bu kasede bitişik olarak yapılan bir başka tavan kasedinin daha yer aldığını kırılan izlerden anlamaktayız.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : X7

Eserin Türü : İşlevi Belirsiz Kabartma
Geldiği Yer : Amblada Antik Kenti
Geldiği Tarih : -
Halen Bulunduğu Yer : Kavak Köyü'nde A. Taş'ın Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi : Yöresel Kireç Taşı
Ölçüleri : Alınamadı.

Tanım :

Amblada (Asar Tepe) antik yerleşim merkezinden getirilip Kavak köyünde ev duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan bir eser.

Tavan kaseti olan bu eser, yapı malzemesi olarak ev duvarına yerleştirilirken oldukça yukarıya yerleştirildiği için bu eserin de ölçüsünü alamadık. Eser Amblada antik kentinden getirilen diğer eserler gibi yine evin cam kenarına yerleştirilmiştir.

Eser yöresel kireç taşından yapıldığı için bu kasetin içinde yer alan motif tahrip olmuştur bir de eser yukarıda yer aldığı için bu motif seçilememektedir. Bu motif büyük bir olasılıkla bölgede sıklıkla kullanılan medusa motifidir.

Yayınlanmamıştır.

Katalog No : X8

Eserin Türü	: İşlevi Belirsiz Kabartma
Geldiği Yer	: Çakılören Yerleşmesi
Geldiği Tarih	: -
Halen Bulunduğu Yer	: Çavuş Kasabası R. Yolcu'nun Ev Duvarı
Malzemenin Cinsi	: Beyaz Renkli Mermer
Ölçüleri	: Kaide Yük: 15cm., Kaide Gen: 65cm. Eserin Yük: 33cm., Eserin Gen: 80cm.

Tanım :

Çakılören yerleşmesinden getirilip, Çavuş kasabasında bir evin duvarında yapı malzemesi olarak kullanılan, beyaz mermerden lahit ya da sunak olabilecek olan işlevini bilmediğimiz bir eser.

Eser her iki kenarından ve alt tarafından kırılmıştır. Köşelerde panter ayağı motifi işlenmiştir. Her iki kenarda yer alan panter ayağı motifleri içinde, çerçeveli bir pano yer almaktadır ama eserin alt kısmı kırık olduğu için bu panoda yer alan motifi görememekteyiz. Bu pano motifi eserin görülen dar yüzünde de devam etmektedir. Sol kenarında yer alan panter ayağı motifi kırılmıştır. Eserin altına kaide olarak eserin üst bölgesine ait olan bir parça yerleştirilmiş onun da üzerine eserin kendisi yerleştirilmiştir. Eser, evin duvarına köşe taşı olarak yerleştirilmiştir.

Yayınlanmamıştır.

TABLolar :

A. Bulundukları Yerlere Göre Eserlerin Dizini.

Akçalar Köyü	OK5
Arkeoloji Müzesi	OG16, OG17, OK14, S1, MSL5
Aşağı Karaören Köyü	OG1
Bostandere Kasabası	OG2, L3, MSL1, MSL2, L3
Çavuş Kasabası	OG15, X8
Dikilitaş Köyü	OG5, MPH1
Etnografya Müzesi	L5, LK1
Gevrekli Kasabası	OK12
Gökçehüyük Köyü	MPÜ1
Gölyüzü Köyü	OK11
İncesu Köyü	KM1
Kavak Köyü	OG9, OG11, MPS2, MPS3, MPÜ2, MPA1, X5, X7
Kesecik Kasabası	OG6, OG13, MPM1
Ketenli Kasabası	MPH4, L2, X4
Kızılca Köyü	OG8, OK10, MPS4, MPH3, X1, X2, X6
Kuran Köyü	MSL6
Orta Karaören Kasabası	OG4, OG14
Seydişehir (Merkez)	OG3, OG7, OK1, OK2, OK3, OK4, OK6, OK7, OK13, L1, L4, GL1, MSL3, MSL4, KA1
Taraşçı Kasabası	MPS1
Yenice Köy	OK8, OK9, OG10, OG12, MPH5, X3

B. Katalog Sırasına Göre Buluntu Yerlerinin Dizini

KM1	İncesu Köyü
KA1	Seydişehir (Belediye Parkı)
OG1	Aşağı Karaören Kasabası
OG2	Bostandere Kasabası
OG3	Seydişehir (Belediye Parkı)
OG4	Orta Karaören Kasabası
OG5	Dikilitaş Köyü
OG6	Kesecik kasabası
OG7	Seydişehir (Seyid Harun Cami)
OG8	Kızılcaköy
OG9	Kavak Köyü
OG10	Yenice Köy
OG11	Kavak Köyü
OG12	Yenice Köy
OG13	Kesecik Kasabası
OG14	Orta Karaören Kasabası
OG15	Çavuş Kasabası
OG16	Arkeoloji Müzesi
OG17	Arkeoloji Müzesi
S1	Arkeoloji Müzesi
OK1	Seydişehir (Belediye Parkı)
OK2	Seydişehir (Belediye Parkı)
OK3	Seydişehir (Belediye Parkı)
OK4	Seydişehir (Belediye Parkı)
OK5	Akçalar Kasabası
OK6	Seydişehir (Belediye Parkı)
OK7	Seydişehir (Belediye Parkı)

OK8	Yenice Köy
OK9	Yenice Köy
OK10	Kızılca Köy
OK11	Gölyüzü Köyü
OK12	Gevrekli Kasabası
OK13	Seydişehir (Belediye Parkı)
OK14	Arkeoloji Müzesi
L1	Seydişehir (Belediye Parkı)
L2	Ketenli Kasabası
L3	Bostandere Kasabası
L4	Seydişehir (Belediye Parkı)
L5	Etnografya Müzesi
GL1	Seydişehir (Belediye Parkı)
LK1	Etnografya Müzesi
MSL1	Bostandere Kasabası
MSL2	Bostandere Kasabası
MSL3	Seydişehir (Belediye Parkı)
MSL4	Seydişehir (Belediye Parkı)
MSL5	Arkeoloji Müzesi
MSL6	Kuran (Bağra) Köyü
MPS1	Taraşçı Kasabası
MPS2	Kavak Köyü
MPS3	Kavak Köyü
MPS4	Kızılca Köy
MPÜ1	Gökçeşhüyük Kasabası
MPÜ2	Kavak Köyü
MPH1	Dikilitaş Köyü

MPH2	Bostandere Kasabası
MPH3	Kızılca Köy
MPH4	Ketenli Kasabası
MPH5	Yenice Köy
MPM1	Kesecik Kasabası
MPA1	Kavak Köyü
X1	Kızılca Köy
X2	Kızılca Köy
X3	Yenice Köy
X4	Ketenli Kasabası
X5	Kavak Köyü
X6	Kızılca Köy
X7	Kavak Köyü
X8	Çavuş Kasabası

LEVHALAR

Kat. No: KM1

Kat. No: KA1

Kat. No: OG1

Kat. No: OG2

Kat. No: OG3

Kat. No: OG5

Kat. No: OG6

Kat. No: OG7

Kat. No: OG8

Kat. No: OG9

Kat. No: OG10

Kat. No: OG11

Kat. No: OG12

Kat. No: OG13

Kat. No: OG14

Kat. No: OG15

Kat. No: OG16

Kat. No: OG16

Kat. No: OG17

Kat. No: OG17

Kat. No: S1

Kat. No: OK1

Kat. No: OK2

Kat. No: OK3

Kat. No: OK4

Kat. No: OK5

Kat. No: OK6

Kat. No: OK7

Kat. No: OK8

Kat. No: OK9

Kat. No: OK10

Kat. No: OK11

Kat. No: OK12

Kat. No: OK13

Kat. No: OK14

Kat. No: L1

Kat. No: L2

Kat. No: L3

Kat. No: L3

Kat. No: L4

Kat. No: L5

Kat. No: GL1

Kat. No: LK1

Kat. No: MSL1

Kat. No: MSL2

Kat. No: MSL3

Kat. No: MSL4

Kat. No: MSL5

Kat. No: MSL6

Kat. No: MPS1

Kat. No: MPS2

Kat. No: MPS3

Kat. No: MPS4

Kat. No: MPÜ1

Kat. No: MPÜ2

Kat. No: MPH1

Kat. No: MPH2

Kat. No: MPH3

Kat. No: MPH4

Kat. No: MPH5

Kat. No: MPM1

Kat. No: MPA1

Kat. No: X1

Kat. No: X2

Kat. No: X3

Kat. No: X4

Kat. No: X5

Kat. No: X6

Kat. No: X7

Kat. No: X8

Kat. No: X9